

INFORMACJA

O STANIE BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO

MIASTA KATOWICE

2020r.

Spis treści:

I.	Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych	4
1.	Sytuacja epidemiologiczna w zakresie wybranych chorób zakaźnych	4
2.	Szczepienia ochronne	15
II.	Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą	28
1.	Ocena stanu sanitarnego podmiotów wykonujących działalność leczniczą	30
2.	Podmioty lecznicze jako zakłady pracy	35
III.	Stan sanitarny zakładów branży spożywczej, jakość zdrowotna żywności	36
1.	Jakość zdrowotna środków spożywczych, przedmiotów do kontaktu z żywnością, kosmetyków oraz suplementów diety	37
2.	Powiadomienia typu RASFF	40
3.	Zakłady produkcyjne	41
4.	Obiekty obrotu żywnością	42
5.	Zakłady żywienia zbiorowego	44
6.	Import, eksport	47
7.	Środki transportu żywności	47
IV.	Jakość wody	48
1.	Badania jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi	48
2.	Badania jakości wody ciepłej w kierunku bakterii Legionella sp.	50
3.	Pływalnie	50
4.	Kąpieliska i miejsca wykorzystywane do kąpieli	53
V.	Stan sanitarny obiektów i miejsc użyteczności publicznej	53
1.	Obiekty użyteczności publicznej	53
2.	Gospodarka odpadami komunalnymi	61
3.	Akcje deratyzacyjne	61
VI.	Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo – wychowawczych	61
1.	Żłobki i kluby dziecięce	63
2.	Placówki wychowania przedszkolnego	63
3.	Szkoły	65
5.	Szkoły wyższe	69

VII.	Warunki sanitarno-higieniczne środowiska pracy	69
	1. Stan sanitarno - higieniczny zakładów pracy	69
	2. Choroby zawodowe	72
VIII.	Interwencje mieszkańców miasta	75
IX.	Środki zastępcze	79
X.	Zapobiegawczy nadzór sanitarny	80
XI.	Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia	89

I. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych

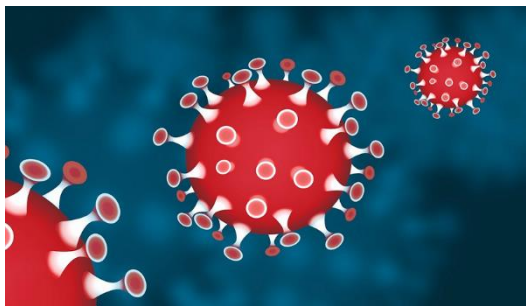
1. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie wybranych chorób zakaźnych

Rok 2020 był zdominowany przez **pandemię spowodowaną nowym koronawirusem SARS-CoV-2**.

W okresie od dnia 20 marca 2020 r. do odwołania na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej **został ogłoszony stan epidemii** w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2.

Zatem działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Katowicach ukierunkowane były głównie na sytuację epidemiologiczną związaną z epidemią COVID-19.

Wirus SARS-CoV-2 (od ang. *Severe acute respiratory syndrome coronavirus 2*) – wirus należący do grupy koronawirusów, wywołuje ostrą chorobę układu oddechowego – COVID-

19. SARS-CoV-2 jest wirusem osłonkowym, którego genom stanowi jednoniciowe RNA o polarności dodatniej. Wirus przenosi się drogą kropelkową, a u niektórych chorych wywołuje ciężkie zapalenie płuc i ARDS wymagający zastosowania wentylacji mechanicznej. Zespół ostrej niewydolności oddechowej (ARDS) to zagrażający życiu stan, w którym płuca nie mogą pracować prawidłowo.

Na potrzeby nadzoru epidemiologicznego w roku 2020 Ministerstwo Zdrowia opracowywało i na bieżąco modyfikowało definicje przypadku zakażenia Covid-19. Zachorowania zostały zakwalifikowane jako przypadek możliwy, prawdopodobny i potwierdzony (definicja z dnia 31.10.2020). Przypadek możliwy dotyczy osoby, u której wystąpił co najmniej jeden z objawów klinicznych tj. kaszel, gorączka, duszność, utrata węchu i smaku. Przypadek prawdopodobny jest kwalifikowany na podstawie kryteriów klinicznych oraz epidemiologicznych tj. każda osoba, która w okresie 14 dni przed wystąpieniem objawów spełniała co najmniej jedno z następujących kryteriów - miała bliski kontakt z osobą, u której stwierdzono zakażenie SARS-CoV-2 (kontakt z przypadkiem potwierdzonym lub prawdopodobnym).

Jako bliski kontakt należy rozumieć:

- przebywanie w bezpośredniej bliskości (twarzą w twarz) z osobą chorą, w odległości mniejszej niż 2 m przez ponad 15 minut,
- bezpośredni kontakt fizyczny z osobą zakażoną wirusem SARS-CoV-2,
- bezpośredni kontakt bez środków ochronnych z wydzielinami osoby z COVID-19 (np. dotykanie zużytej chusteczki higienicznej, narażenie na kaszel osoby chorej),
- kontakt na pokładzie samolotu lub innych środków transportu zbiorowego obejmujący:
 1. osoby zajmujące dwa miejsca (w każdym kierunku) od osoby z COVID-19;
 2. osoby towarzyszące w podróży lub sprawujące opiekę nad osobą z COVID-19, członkowie załogi obsługujący sekcję, w której znajduje się chory.

Definicja przypadku potwierdzonego obejmuje wszystkie osoby spełniające poniższe kryteria:

- wykrycie kwasu nukleinowego SARS-CoV-2 z materiału klinicznego,
- wykrycie antygenów wirusa SARS-CoV-2 z materiału klinicznego.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach prowadził bieżącą analizę sytuacji epidemiologicznej oraz realizował działania profilaktyczne w celu utrzymania bezpieczeństwa zdrowotnego ludności poprzez nakładanie obowiązku izolacji domowej, kwarantanny lub nadzoru epidemiologicznego.

Ponadto PPIS w Katowicach prowadził bieżącą współpracę z przedstawicielami zarządzenia kryzysowego, Policji oraz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Na wnioski spółdzielni mieszkaniowych, administratorów posesji oraz prokuratury dokonywano weryfikacji wskazanych adresów pod kątem zamieszkiwania osób będących w izolacji lub kwarantannie.

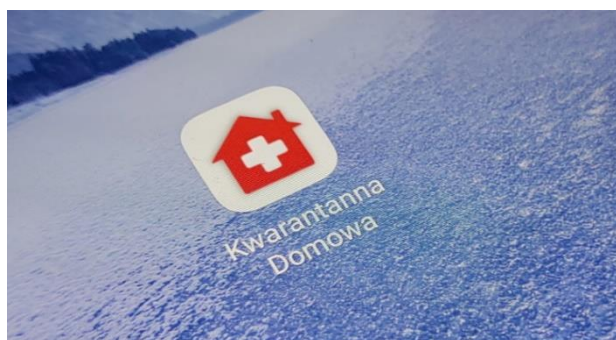
Obowiązkowej izolacji poprzez hospitalizację lub izolacji w warunkach domowych podlegają osoby, u których stwierdzono zakażenie lub zachorowanie COVID-19 wywołane wirusem SARS-CoV-2. Izolacja zatem to odosobnienie osoby lub grupy osób chorych na chorobę zakaźną, w celu uniemożliwienia przeniesienia biologicznego czynnika chorobotwórczego na inne osoby. Do dnia 2 września 2020r. **PPIS w Katowicach** podczas nadzorowania osoby poddanej izolacji domowej (nie wymagającej hospitalizacji), w niektórych przypadkach **wydawał decyzje izolacji** np. osoba nieubezpieczona, problem z wystawieniem L-4 przez lekarza. W roku 2020 wydano **154 decyzje nakazujące mieszkańcom Katowic poddanie się obowiązkowej izolacji w warunkach domowych.**

PPIS w Katowicach skierował 30 osób izolowanych w warunkach domowych **do izolatorium**, a w **4 przypadkach zlecał transport sanitarny**.

Od 2 września 2020r. nadzór nad osobą izolowaną w warunkach domowych prowadzony jest przez lekarza POZ. Okres izolacji w przypadku osób bezobjawowych z rozpoznaniem zakażeniem SARS-Cov-2 kończy się po 10 dniach od rozpoznania zakażenia i po minimum 13 dniach w przypadku pacjentów z objawami klinicznymi COVID-19, z czego ostatnie 3 dni powinny być bezobjawowe, chyba że lekarz POZ przedłuży czas trwania izolacji.

Kwarantanna to odosobnienie osoby zdrowej, która miała kontakt ze źródłem wirusa (np. osobą chorą, zakażoną) w celu zapobieżenia szerzeniu się zakażenia. **PPIS w Katowicach wydał** na rzecz mieszkańców Katowic **ponad 8000 decyzji kwarantanny**. Obowiązek dotyczy osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących z osobą pozostającą w izolacji, oraz osób które miały kontakt ze źródłem wirusa SARS-CoV-2 i do 26 października 2020r. osób wspólnie z nimi zamieszkujących.

Nadzór epidemiologiczny to obserwacja osoby podejrzanej o zakażenie, z ograniczeniem kontaktów z innymi osobami i wyjścia z domu do sytuacji życiowo niezbędnych. Podstawową różnicą pomiędzy nadzorem epidemiologicznym, a kwarantanną jest to że w przypadku kwarantanny obowiązuje zakaz opuszczania mieszkania lub miejsca jej odbywania, natomiast nadzór epidemiologiczny jedynie zaleca ograniczenia kontaktów społecznych.

Jako działanie profilaktyczne przed ogłoszeniem stanu epidemii było objęcie nadzorem epidemiologicznym ok. 200 osób po powrocie z zagranicy, tj. z krajów, gdzie stwierdzano rosnącą liczbę zakażeń wirusem SARS-CoV-2. Ponadto w stanie epidemii na bieżąco prowadzony jest nadzór epidemiologiczny w odniesieniu do osób, które z uwagi na zachowany częściowy reżim sanitarny podczas narażenia nie są poddawane obowiązkowej kwarantannie.

Od 28 grudnia 2020 r. obowiązkowej kwarantanny nie stosuje się wobec osoby, która zakończyła hospitalizację, odbywanie izolacji lub izolacji w warunkach domowych, z powodu stwierdzenia zakażenia wirusem SARS-CoV-2, a także względem osoby zaszczepionej przeciwko COVID-19. Według CDC (Center for Disease Control and Prevention) i PHE (Public Health England) przebycie choroby nie jest przeciwwskazaniem do szczepień.

Do dnia 01.09.2020r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach uczestniczył w pobieraniu wymazów u osób izolowanych oraz w kwarantannie domowej przez wymazobusy, ogółem **pobrano wymaz u 5420 mieszkańców Katowic.**

Na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 1 września 2020r. *zmieniającego rozporządzenie w sprawie chorób zakaźnych powodujących powstanie obowiązku hospitalizacji, izolacji lub izolacji w warunkach domowych oraz obowiązku kwarantanny lub nadzoru epidemiologicznego* zakończono pobieranie wymazów u ww. osób.

Na terenie miasta w roku 2020 systematycznie poszerzana była sieć **punktów DRIVE-THRU**, ogółem funkcjonowało **6 punktów badań.**

W roku 2020 przeprowadzane były **badania przesiewowe** na obecność koronawirusa wśród:

- ✓ pacjentów pensjonariuszy **DPS** – łącznie przebadano **836 osób**,
- ✓ personelu i pacjentów **ZOL, ZPO i hospicjów** – łącznie przebadano **287 z personelu i 216 pacjentów.**,
- ✓ pracowników **KWK Staszic-Wujek Ruchu Murcki Staszic** – łącznie przebadano **7449 osób.**

Od dnia 1 października 2020r. PPPIS w Katowicach brał udział w organizacji **badania w kierunku SARS-COV-2 u pacjentów niesamodzielnych zleconych przez POZ przed przyjęciem do ZOL, ZPO, DPS** - poprzez wpisanie zlecenia na badania do systemu EWP oraz kontaktu z laboratorium w celu ustalenia terminu poboru wymazu w domu. Zlecono **466 badań.**

W grudniu 2020r. na polecenie Głównego Inspektora Sanitarnego zlecano badania wszystkim osobom przybyłym z zagranicy (bez względu na kraj), które zgłoszą się na infolinię. Ogółem chęć badania zgłosiło 21 osób.

Ponadto na wniosek mieszkańców wydawano zaświadczenia o odbyciu obowiązkowej izolacji - w 17 przypadkach, kwarantanny - w 224 przypadkach, o uzyskaniu wyniku dodatniego w kierunku wirusa SARS-CoV-2 - w 123 przypadkach. Na wniosek kilku osób w trybie niezwłocznym wydawano zaświadczenia o przebyciu zakażenia w celu oddania osocza.

W roku 2020 zarejestrowano i wykazano **9519 zakażeń wirusem SARS - CoV-2 (COVID -19) na terenie miasta Katowice**, jednocześnie notując znaczny spadek liczby zachorowań pozostałych rejestrowanych chorób zakaźnych - **9911 przypadków**, w roku 2019 - 14824 przypadki.

Zanotowany spadek zachorowań na choroby zakaźne jest zapewne efektem wprowadzonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii. Stosując się do obostrzeń minimalizujemy nie tylko ryzyko zakażenia koronawirusem, ale też innymi chorobami zakaźnymi.

W odniesieniu do niektórych jednostek chorobowych (poza inwazyjnymi chorobami wywołanymi przez bakterie *Neisseria meningitidis*, *Streptococcus pneumoniae*, *Haemophilus influenzae typu b*), których wykazanie w sprawozdaniu do Ministerstwa Zdrowia wymaga przeprowadzenia szczegółowego wywiadu epidemiologicznego, z uwagi na stan epidemii po zarejestrowaniu, zawieszono ww. postępowanie.

W roku 2020 zanotowano znaczący wzrost liczby zgonów z powodu choroby zakaźnej tj. - **252 zgony** (w roku 2019 - 7 zgonów). W **249 przypadkach** zgony były spowodowane zakażeniami SARS -CoV-2, w 2 przypadkach zakażeniami **Clostridium difficile**, a w 1 przypadku **gruźlicą**.

Liczba zgonów z powodu chorób zakaźnych w poprzednich latach utrzymywała się na podobnym poziomie.

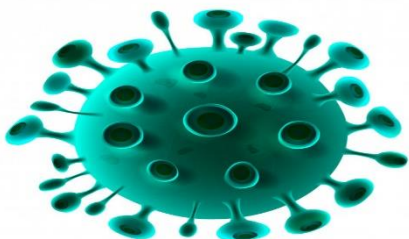
Ogółem w roku 2020 wykazano w sprawozdaniach o zachorowaniach na choroby zakaźne, zakażeniach i zatruciach - **19431 przypadków**.

Do wyliczenia współczynników zapadalności przyjęto liczbę ludności na terenie Katowic, według GUS wynoszącą 291 774 - stan na 11.01.2021r

Tendencja spadkowa dotyczyła dominujących w ciągu ostatnich lat **infekcji wirusowych**. **Wirus grypy** był przyczyną zachorowań w **8348 przypadkach** (w roku 2019 10702 przypadki), **wirus ospy wietrznej** w **622 przypadkach** (2019 – 1532 przypadki).

Grypa

Grypa to ostre wirusowe zakażenie górnych dróg oddechowych, wywoływane przez wirusy grypy. Przyczyną corocznych, sezonowych wzrostów zachorowań na gripę w okresie jesienno-zimowym są wirusy grypy typu A i B. Wskaźnik zapadalności dla Polski w minionym roku wyniósł 8243,65 na 100 000 mieszkańców.

Grypa przenosi się z osoby na osobę drogą kropelkową podczas kichania, kaszlu lub w wyniku bezpośredniego kontaktu ze świeżą wydzieliną z dróg oddechowych zakażonych osób.

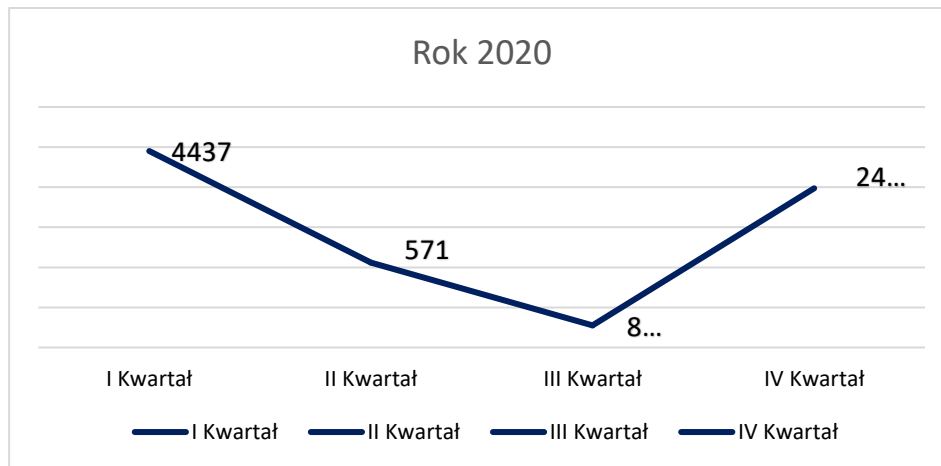
Grypa może prowadzić również do ciężkich powikłań i hospitalizacji – najczęstsze to zapalenie płuc, do rzadszych należą zapalenie mięśnia sercowego, mózgu i opon mózgowych i inne, które zdarzają się u dzieci poniżej 2 roku życia, dorosłych w wieku 65 lat lub starszych, kobiet w ciąży oraz osób przewlekle chorych.

Najskuteczniejszą metodą uniknięcia zachorowania i związanych z nim powikłań jest profilaktyka pod postacią corocznego szczepienia poprzedzającego sezon zachorowań na gripę. W Polsce dostępne są (na receptę) szczepionki przeciwko grypie produkowane przez kilka firm. Ich skład jest zgodny z zaleceniami Światowej Organizacji Zdrowia i obejmuje 3 lub 4 szczepy wirusa, krążące w danym sezonie.

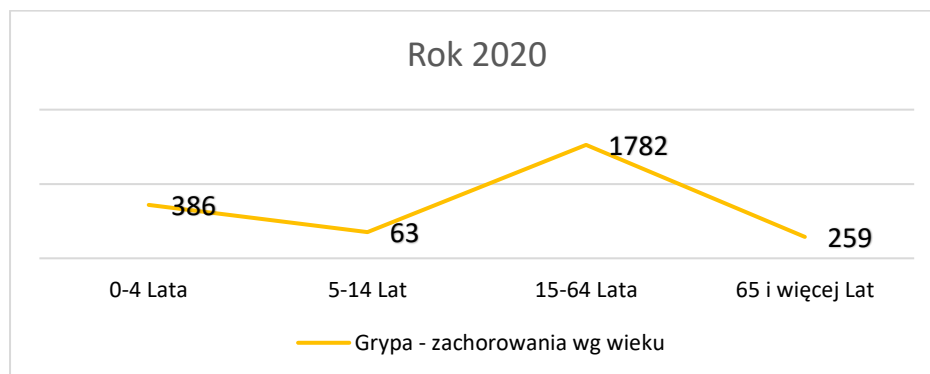
W roku 2020 zanotowano w Katowicach mniejszą liczbę zachorowań na **grypę i podejrzenia grypy – 8348 przypadki** (zapadalność 2861 na 100 000) niż w roku 2019 - 10702 przypadków (zapadalność 3644 na 100 000).

U 45 osób stwierdzono wirusa grypy typu A. Najwięcej zachorowań notowano w I i IV kwartale, **4835** przypadków zarejestrowano w grupie wiekowej 15 - 64 lata. **Hospitalizacji** z powodu ciężkiego przebiegu choroby **wymagało 30 osób.**

Zgłoszone przypadki zachorowań na grypę wg kwartałów w roku 2020 na terenie miasta Katowice.

Zgłoszone przypadki zachorowań na grypę wg wieku w roku 2020 na terenie miasta Katowice.

Choroby zakaźne wieku dziecięcego

Dominujące czynniki chorobotwórcze wśród chorób zakaźnych wieku dziecięcego podobnie jak w latach ubiegłych to wirus **ospy wietrznej** oraz bakteria paciorkowca z grupy A powodująca **płonicę**.

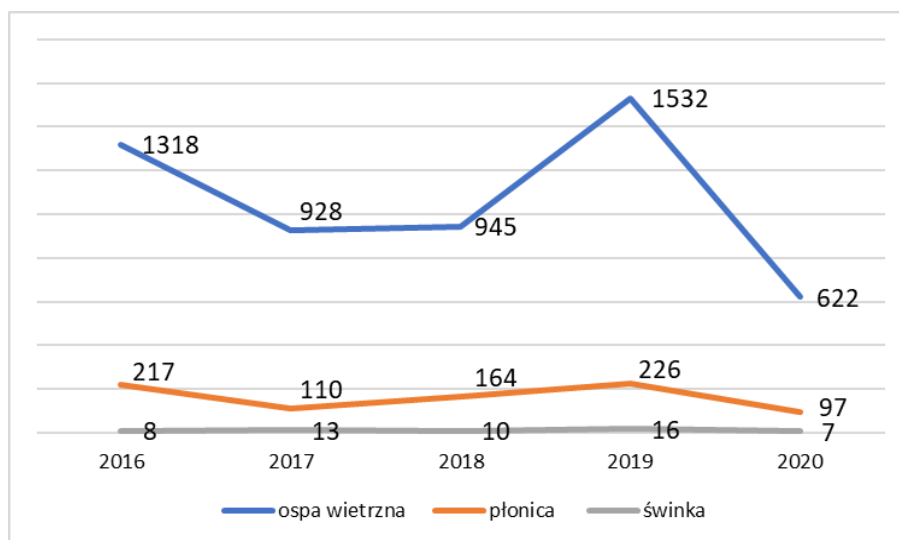

521,73), po spadku zachorowań w latach 2017 i 2018.

Najwięcej zachorowań dotyczyło dzieci od 1 do 4 roku życia oraz od 5 do 9 lat.

W minionym roku odnotowano najniższą od kilku lat zapadalność 213,17 /100 000 mieszkańców – **622 zachorowania na ospę wietrzną**. W roku 2019 wystąpił duży wzrost zachorowań – 1532 przypadki (wskaźnik zapadalności

Zapadalność na ospę wietrzną zarejestrowana w zakresie danych epidemiologicznych dla całego kraju w roku 2020 wynosiła 185,98/100 000 mieszkańców. Ospa wietrzna jest chorobą występującą na całym świecie. Choroba ta zwykle przebiega w sposób łagodny, ale może prowadzić do poważnych powikłań. Obowiązkowe szczepienia p/ospie wietrznej są przeznaczone tylko dla osób w wybranych grupach ryzyka.

Zgłoszone przypadki zachorowań na ospę wietrzną w latach 2016-2020 na terenie miasta Katowice

W roku 2020 zarejestrowano **97 przypadków płonicy** (współczynnik zapadalności 33,24/100000), po tendencji wzrostowej w roku 2019 - 226 przypadków (współczynnik zapadalności 76,97).

W przypadku zachorowań na **świnkę** zanotowano **7 przypadków** wskaźnik zapadalności w 2020 roku wynosił 2,39/100 000 mieszkańców, jest on wyższy od krajowego (wskaźnik zapadalności: 1,50/100 000 mieszkańców). W roku 2019 zarejestrowano - 16 przypadków, wskaźnik zapadalności wynosił 5,45/100 000 mieszkańców.

Choroby przenoszone drogą pokarmową

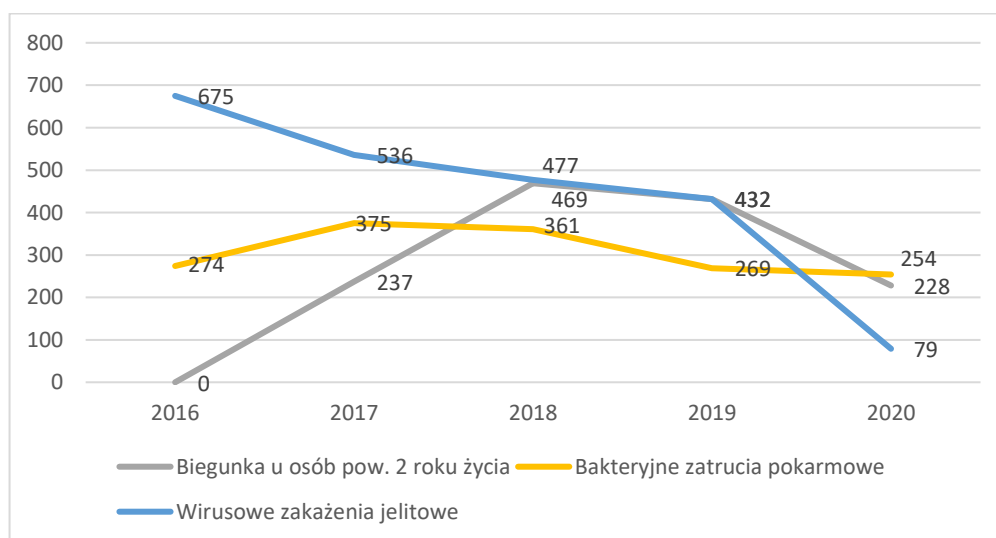
W 2020 roku odnotowano **duży spadek (79) przypadków wirusowych zakażeń jelitowych** (wskaźnik zapadalności 27), w tym **46 dotyczyło dzieci do lat 2**, w porównaniu z rokiem 2019 - 432 przypadki zachorowań (wskaźnik zapadalności 147,12).

W **44 przypadkach** zakażenia wywołane były przez **rotawirusy**, wszystkie dzieci wymagały hospitalizacji. Rotawirusy, są najczęstszym powodem ostrych biegunek zakaźnych u dzieci do 5 roku życia. Rolą szczepionki jest ochrona przed ciężką biegunką wymagającą hospitalizacji. Od 2021 roku szczepienia przeciw rotawirusom są bezpłatne i zostały wpisane do obowiązkowego Programu Szczepień Ochronnych dla dzieci, które urodziły się po 31 grudnia 2020 roku.

W przypadku **biegunki powyżej drugiego roku życia** również odnotowano znaczny spadek zachorowań – **228 przypadków** (wskaźnik zapadalność 78,14). W latach 2017 - 2019 zarejestrowano wzrost zachorowań. W 2019 roku - 432 zachorowania (wskaźnik zapadalność 147,12), w roku 2018 - 469 zachorowań (wskaźnik zapadalności 158,31).

W odniesieniu do ogólnej liczby zachorowań na **bakteryjne zatrucia i zakażenia pokarmowe** w roku 2020 zanotowano **podobny poziom zachorowań – 254 przypadki** - wskaźnik zapadalności 87,05/100 000, w porównaniu do roku 2019 - 269 przypadków - wskaźnik zapadalności 94,33/100 000. W tym zarejestrowano **252 przypadki zakażeń** wywołanymi **Clostridium difficile** (rok 2019-242 przypadki).

Zachorowania na biegunki, zatrucia pokarmowe i zakażenia jelitowe – ogółem w latach 2016- 2020 na terenie miasta Katowice zbiorczo (liczba zachorowań).

Inwazyjne choroby wywołane przez bakterie Neisseria meningitidis, Streptococcus pneumoniae, Haemophilus influenzae typu b.

W roku 2020 i 2019 nie zarejestrowano **żadnego przypadku choroby meningokokowej.**

Zarejestrowano natomiast **1 przypadek zakażeń Haemophilus influenzae typu b**, przebiegający w postaci posocznicy.

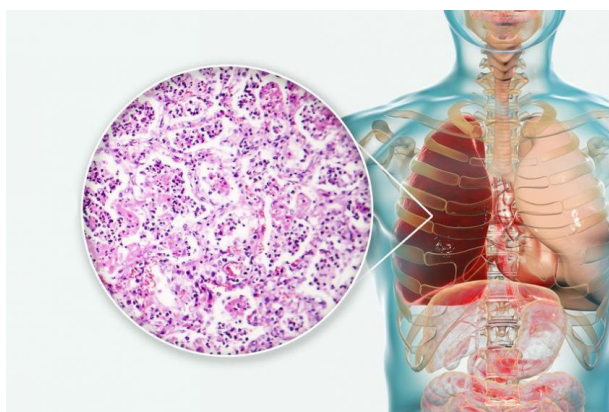
Haemophilus influenzae typu B (Hib) jest bakterią mogącą powodować ciężkie zapalenie płuc, zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych, posocznice (sepsę), a także inne inwazyjne choroby, w tym zapalenie nagłośni, zapalenie skóry, stawów. Hib występuje na całym świecie.

Najskuteczniejszą metodą zapobiegania zakażeniom wywołanym Hib są szczepienia ochronne. W Polsce, zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych, szczepienia ochronne przeciwko Haemophilus influenzae są

obowiązkowe dla dzieci w 1 i 2 roku życia.

W przypadku inwazyjnej choroby wywołanej przez **Streptococcus pneumoniae** po zarejestrowanym w roku 2019 wzroście zachorowań - 18 przypadków, **w roku 2020 zanotowano spadek zachorowań – 7 przypadków**, w tym 2 przebiegały w postaci posocznicy i 1 w postaci zapalenia opon mózgowych, a 4 w postaci zapalenia płuc.

Zakażenia pneumokokami występują we wszystkich grupach wiekowych, ale najbardziej narażone są małe dzieci do 2 lat i osoby starsze powyżej 65 lat. Masowe szczepienia małych dzieci chronią też pośrednio osoby starsze, które najczęściej zakażają się od dzieci.

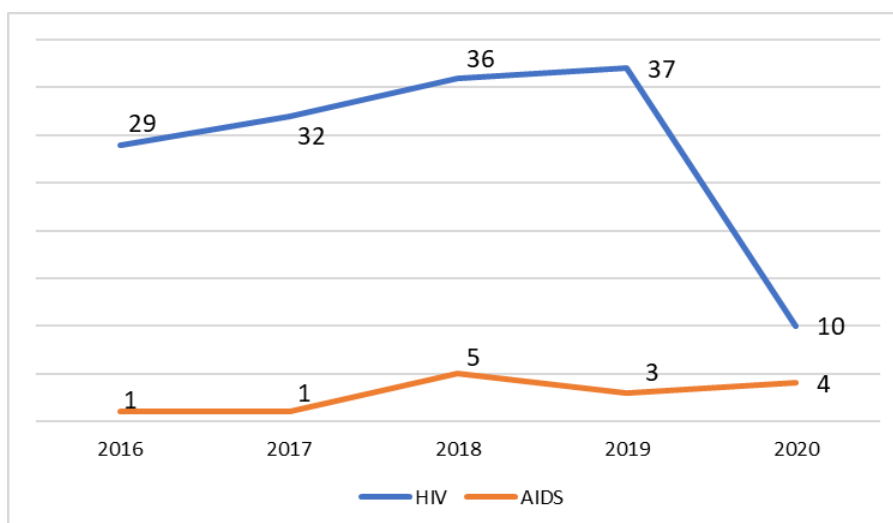
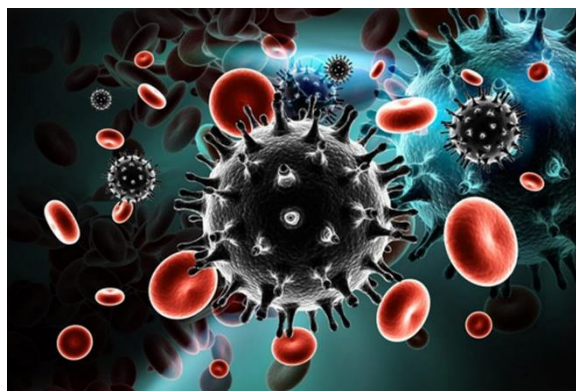
Znane są dwa rodzaje szczepionek przeciw pneumokokom. Chronią przed zapaleniem opon mózgowo-rdzeniowych, sepsą, bakteriami, zapaleniem płuc oraz zapaleniem ucha wywoływanym przez serotypy pneumokoków zawartych w danej szczepionce.

Choroby przenoszone drogą płciową

W tej grupie chorób rejestrowano zakażenia HIV i AIDS

W roku 2020 zarejestrowano **najmniejszą – 10 przypadków** od roku 2016 liczbę nowo wykrytych **zakażeń wirusem HIV**, gdzie w roku 2019 odnotowano **37 przypadków** (wskaźnik zapadalności wyniósł 12,60/100 000), w roku 2018 - 36 przypadków (wskaźnik 12,15/100 000). W analizowanym okresie czasu na terenie Polski wskaźnik nowo wykrytych przypadków zakażeń HIV wynosił 4,56/100 000.

W roku 2020 liczba zachorowań na **AIDS** była na podobnym poziomie – **4 przypadki** (wskaźnik zapadalności 1,37/100000) jak w roku 2019 roku - 3 przypadki zachorowania na AIDS (wskaźnik zapadalności 1,021/100 000), a także w roku 2018 - 5 przypadków (wskaźnik zapadalności 1,69/100 000). Uzyskany poziom zapadalności był znacznie wyższy od poziomu uzyskanego na terenie kraju (0,11/100 000).

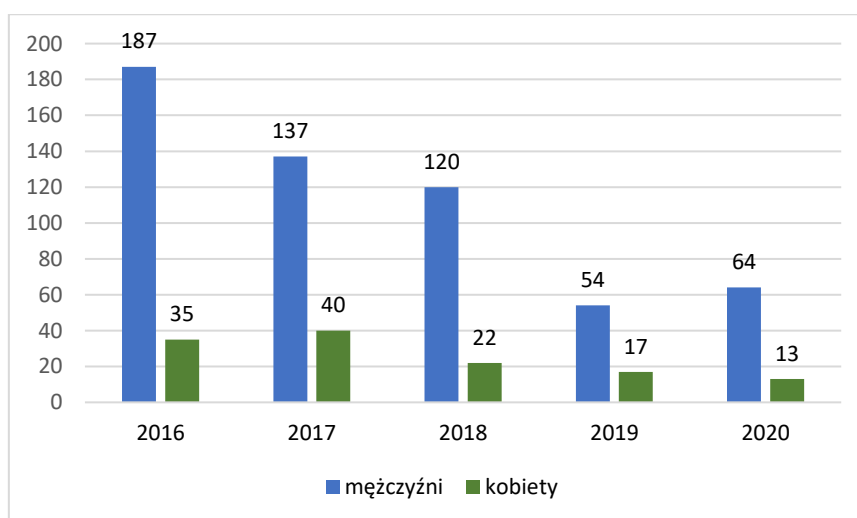
Zgłoszone przypadki zakażeń HIV i zachorowań na AIDS w latach 2016-2020 na terenie miasta Katowice.

Zatrucia środkami zastępczymi – dopalaczami

„Dopalacze” czyli nowe narkotyki - to produkty o zróżnicowanym składzie, zawierające substancje psychoaktywne działające na układ nerwowy człowieka w podobny sposób do dotychczas znanych narkotyków.

W roku 2020 zarejestrowano niewielki wzrost zatruc dopalaczami - **77 zatruc (64 mężczyźni i 13 kobiet)** i dotyczyły one następujących grup wiekowych: 10-14 lat (2 przypadki), 15-19 lat (25 przypadków), 20-24 lata (17 przypadków), 25-29 lat (13 przypadków), 30-34 lata (8 przypadków), 35-39 lat (8 przypadków), 40-44 lata (1 przypadek), 45-49 (2 przypadki) oraz 1 zatrucie osoby w nieznanym wieku. W roku 2020 nie zarejestrowano zgonu z powodu zażycia dopalaczy. Największą ilość zatruc zarejestrowano w miesiącach wakacyjnych tj. lipiec – sierpień.

Zgłoszone przypadki zatruc dopalaczami w latach 2016-2020 na terenie miasta Katowice

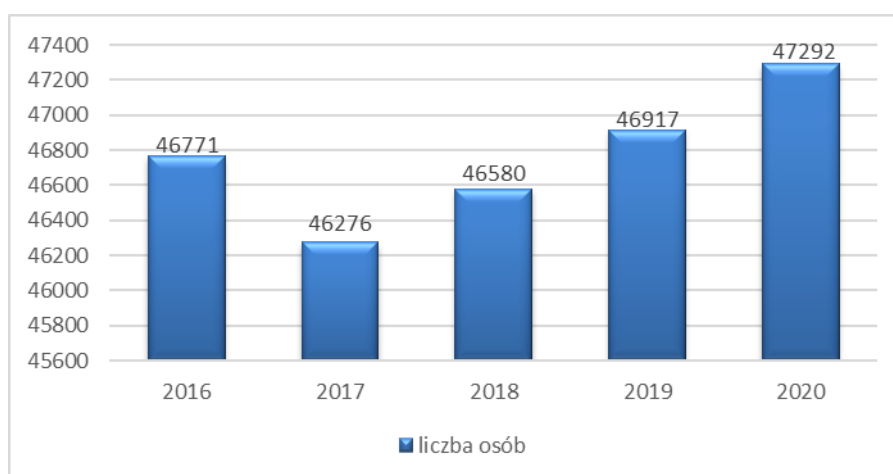
2. Szczepienia ochronne

13 marca 2020 roku Polskie Towarzystwo Pediatryczne, Polskie Towarzystwo Medycyny Rodzinnej, konsultant krajowy w dziedzinie pediatrii, konsultant krajowy w dziedzinie medycyny rodzinnej oraz konsultant krajowy w dziedzinie epidemiologii, wydali wspólne stanowisko, w którym zalecali okresowe wstrzymanie realizacji szczepień ochronnych, także tych obowiązkowych, refundowanych z budżetu państwa.

Komunikat wydano w związku z dynamicznym wzrostem liczby przypadków zakażeń spowodowanych koronawirusem SARS-COV-2, powodującym chorobę COVID-19 oraz wprowadzeniem stanu zagrożenia epidemicznego. Szczepienia wróciły 18 kwietnia, jednak z zachowaniem ściśle ustalonych zasad bezpieczeństwa. Według rekomendacji specjalistów, szczepienia noworodków i szczepienia poekspozycyjne były wykonywane bez zmian. Niezmienne pozostały również zasady dystrybucji szczepionek przez stację sanitarno-epidemiologiczną w Katowicach.

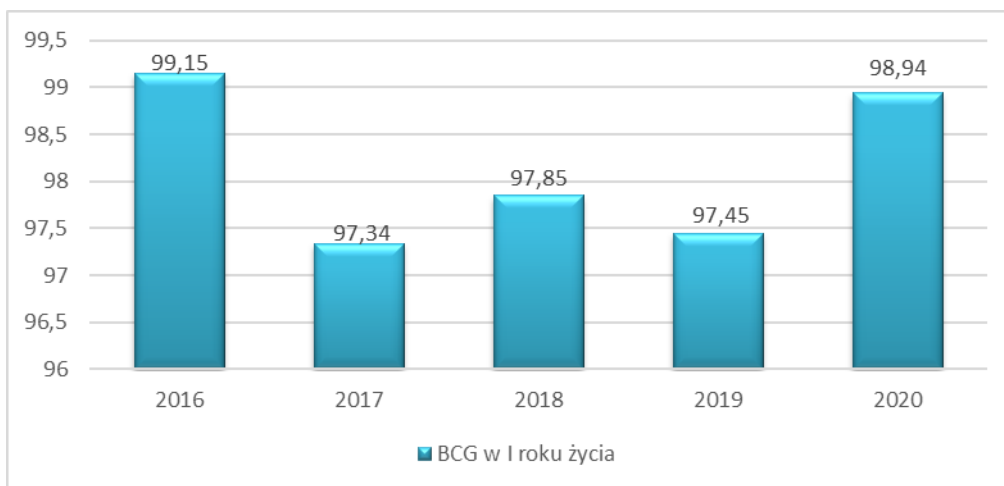
Szczepienia obowiązkowe

Program Szczepień Ochronnych realizowany był na terenie Katowic przez **105 podmiotów leczniczych w 144 gabinetach zabiegowych**. U świadczeniodawców znajdowało się 47958 kart uodpornienia (stan na dzień 31 grudnia 2020 r.), w tym **47292 karty uodpornienia dzieci i młodzieży do 20 roku życia**.

Liczba populacji 0-20. roku życia objętej Programem Szczepień Ochronnych w latach 2016-2020

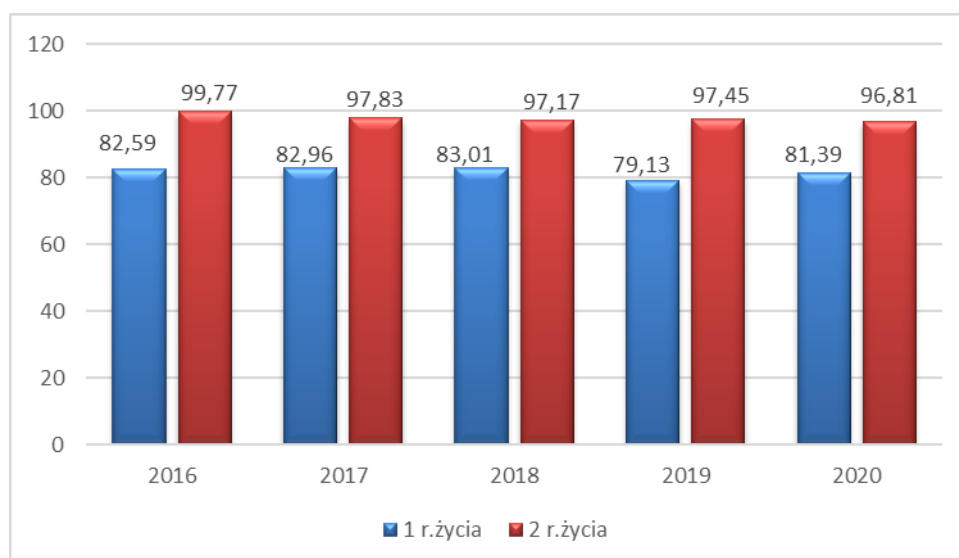
Szczepienie BCG w pierwszych dobach życia zmniejsza ryzyko zachorowania na gruźlicę o ciężkim przebiegu u dzieci, pod postacią rozsianą, gruźliczego zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych lub zgonu w przebiegu gruźlicy. W roku 2020 procentowy udział dzieci w pierwszym roku życia zaszczepionych przeciwko gruźlicy wyniósł **98,94 %**.

Procentowy udział dzieci w pierwszym roku życia zaszczepionych przeciwko gruźlicy w latach 2016-2020

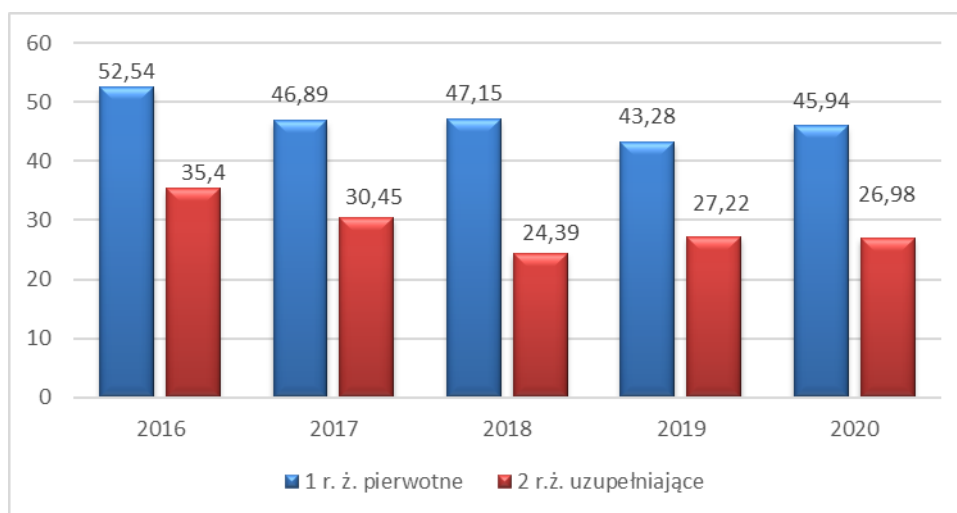
Głównym celem szczepienia przeciw **wirusowemu zapaleniu wątroby typu B** jest ochrona przed rozwojem przewlekłej formy zapalenia wątroby. Konieczność szczepienia przeciw wzv B małych dzieci wynika stąd, że małe dzieci zakażone wzv B narażone są na wyższe ryzyko powikłania pod postacią raka wątrobowokomórkowego, niż wtedy kiedy do zakażenia dojdzie w wieku dorosłym.

Powszechne szczepienia niemowląt przeciw wzv B prowadzone są w Polsce od 1996 r., co oznacza, że pokolenie obecnych 20-latków jest już uodpornione. Zbliżyliśmy się więc powoli do momentu kiedy będziemy mogli zrezygnować ze szczepień przeciw wzv B w pierwszej dobie życia i przesunąć je na okres niemowlęcy.

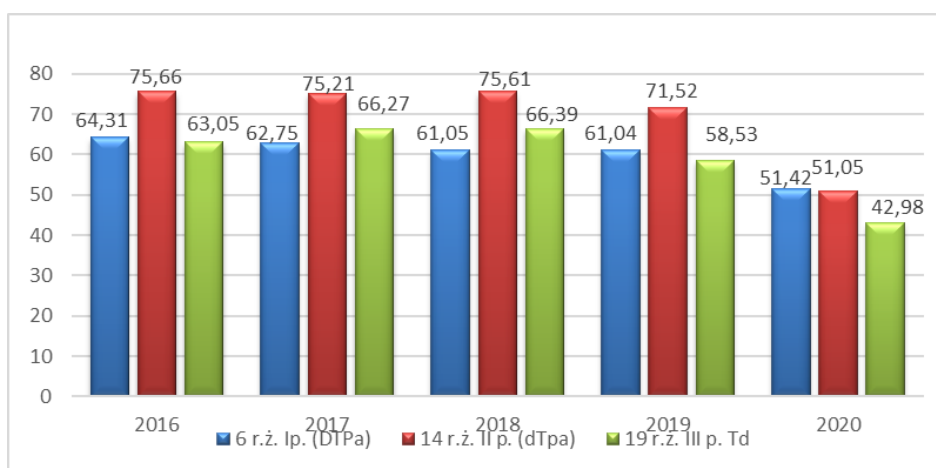
Procentowy udział dzieci w 1. i 2. roku życia zaszczepionych p/WZW B w latach 2016-2020

Szczepieniami pierwotnymi p/błonicy, tężcowi i krztuścowi w 2020 roku objęto **45,94%** populacji (**1081** dzieci) w 1. roku życia. W 2. roku życia szczepienie IV dawką uzupełniającą otrzymało **711** dzieci (**26,98%**). Ogółem liczba zaszczepionych dzieci w drugim roku życia wyniosła **93,09%** populacji.

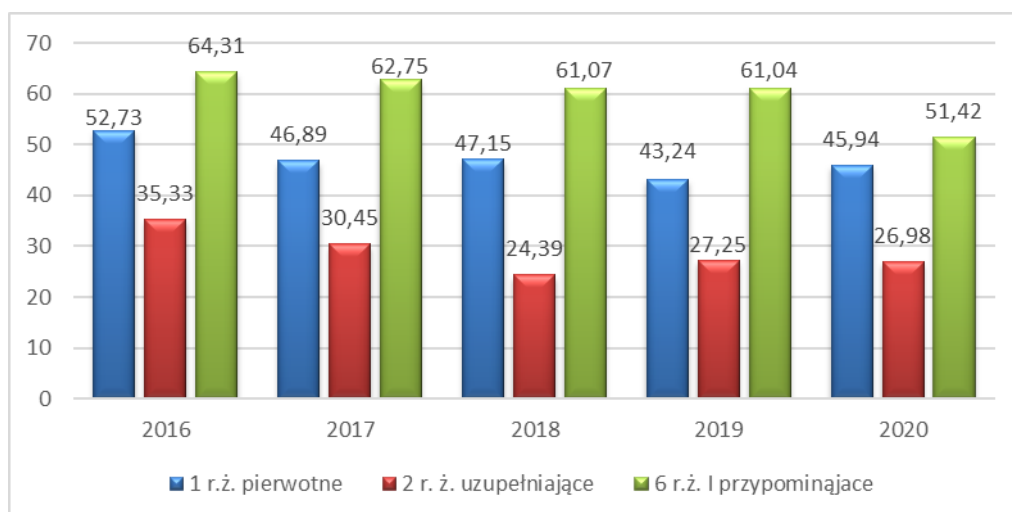
Procentowy udział dzieci w 1 i 2 roku życia zaszczepionych p/błonicy, tężcowi i krztuścowi w latach 2016-2020

W ramach I szczepienia przypominającego p/błonicy, tężcowi i krztuścowi zaszczepiono **1286** dzieci (**51,42%**) z rocznika 2015, II dawką przypominającą p/błonicy, tężcowi i krztuścowi w roczniku 2007 zaszczepiono **1187** osób (**51,05%**), a dawką przypominającą p/tężcowi i błonicy w 19. roku życia zaszczepiono **824** osoby (**42,98%**).

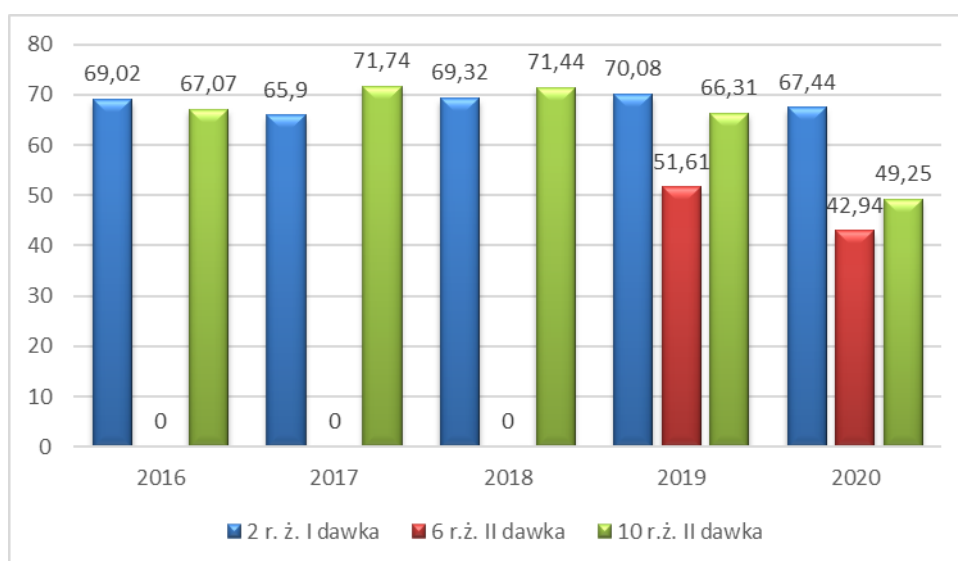
Procentowy udział dzieci w 6., 14. i 19. roku życia zaszczepionych p/błonicy, tężcowi i krztuścowi dawkami przypominającymi w latach 2016-2020

W analizowanym roku szczepieniami **p/poliomyelitis** (szczepienia pierwotne) objęto **45,94%** populacji (**1081** dzieci w 1. roku życia), szczepienie uzupełniające wykonano u **711** dzieci w drugim roku życia (**26,98%**). Szczepienie podstawowe realizowano przy użyciu szczepionek pojedynczych inaktywowanych (IPV) lub preparatów wieloskładnikowych. Szczepienie przypominające u dzieci w 6. roku życia wykonano u **1286** dzieci (**51,42%**) szczepionką inaktywowaną (IPV) lub preparatem skojarzonym (DTPa-IPV).

Procentowy udział dzieci w 1., 2. i 6. roku życia zaszczepionych p/poliomyelitis w latach 2016-2020

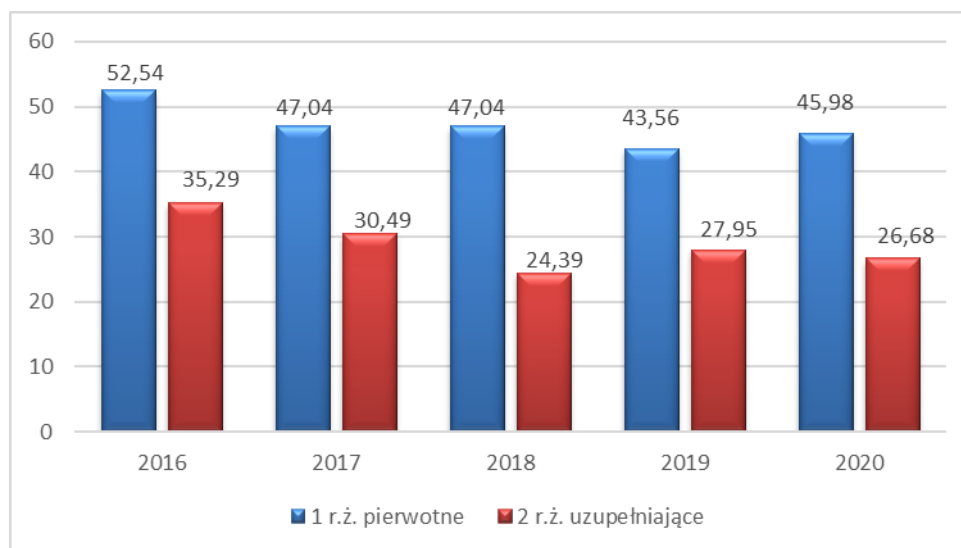
Do obowiązkowego szczepienia **przeciwko odrze, śwince i różyczce** stosuje się szczepionkę skojarzoną, tzn. jedna szczepionka chroni przed wszystkimi trzema chorobami. Wszystkie szczepionki zawierają żywe wirusy, ale tak osłabione i zmodyfikowane, że nie wywołują u zdrowych dzieci choroby, a stymulują odporność.

Procentowy udział dzieci w 2., 6. i 10. roku życia zaszczepionych p/odrze, śwince i różyczce w latach 2016-2020

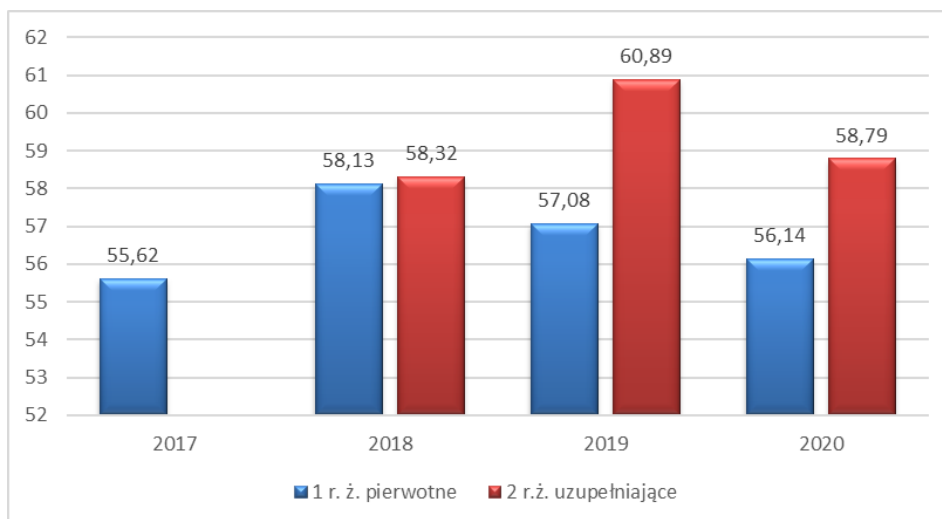
Szczepienie podstawowe w 2. roku życia wykonano u **1777** dzieci (**67,44%**), szczepienie przypominające w 6. roku życia u **1074** dzieci (**42,94%**), a szczepienie przypominające w 10. roku życia u **1190** dzieci (**49,25%**). Dawkę przypominającą podaje się w 6 albo 10 roku życia. Przeniesienie dawki przypominającej szczepienia przeciw odrze, śwince i różyczce z 10 roku życia na 6 rok życia uzasadnia się sytuacją epidemiologiczną odry w Europie.

Szczepieniami pierwotnymi **p/haemophilus influenzae typu b** w 2020 roku objęto **45,98%** populacji (**1082** dzieci) w 1. roku życia. W 2. roku życia szczepienie uzupełniające otrzymało **703** dzieci (**26,68%**).

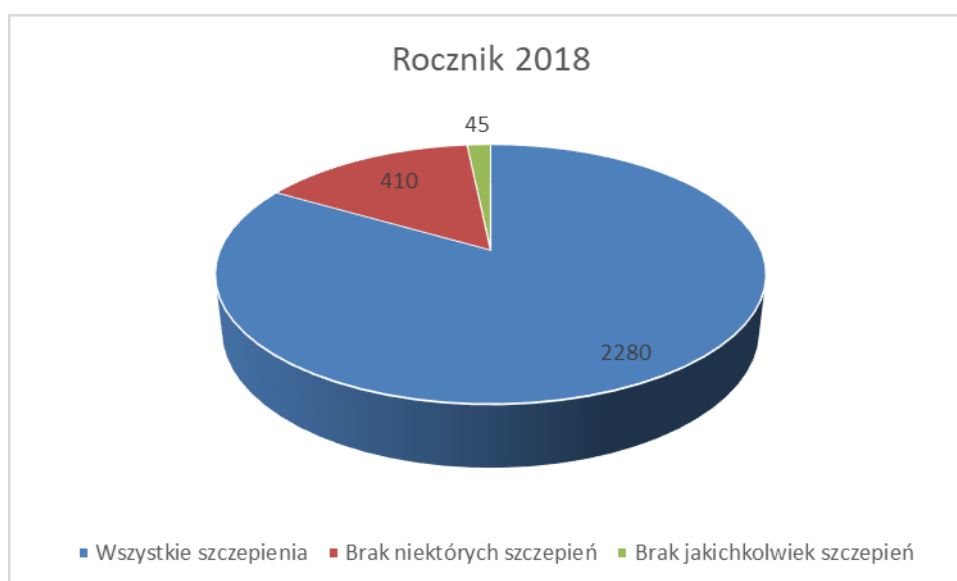
Procentowy udział dzieci w 1. i 2. roku życia zaszczepionych przeciwko Haemophilus influenzae typu b w latach 2016-2020

Obowiązek **szczepień p/pneumokokom** dotyczy dzieci od rocznika 2017. Szczepieniami pierwotnymi p/streptococcus pneumoniae w 2020 roku objęto **56,14%** populacji (**1321** dzieci) w 1. roku życia. W 2. roku życia szczepienie uzupełniające otrzymało **1549** dzieci (**58,79%**).

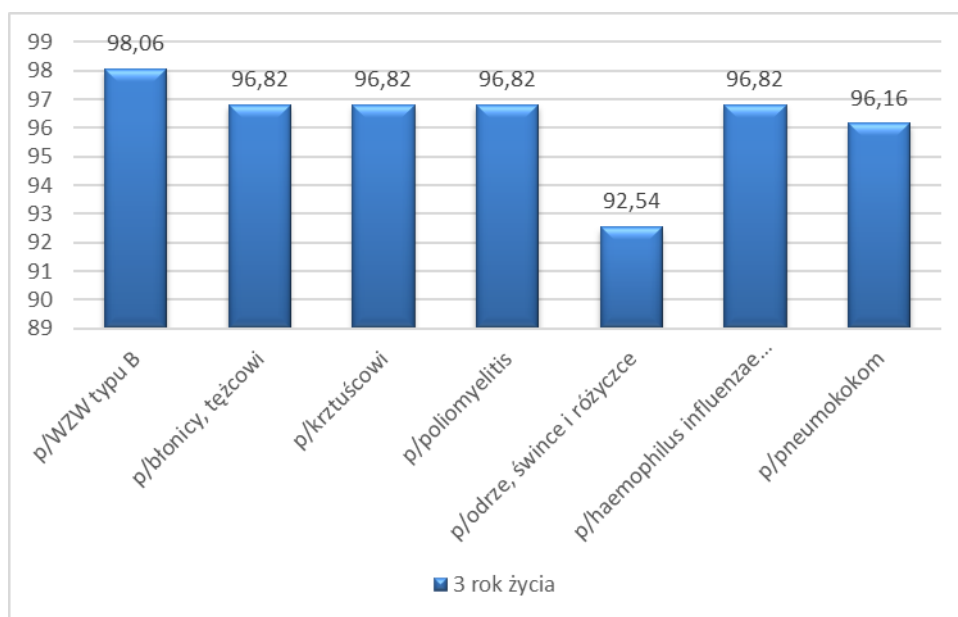

Procentowy udział dzieci w 1. i 2. roku życia zaszczepionych przeciwko pneumokokom w latach 2016-2020

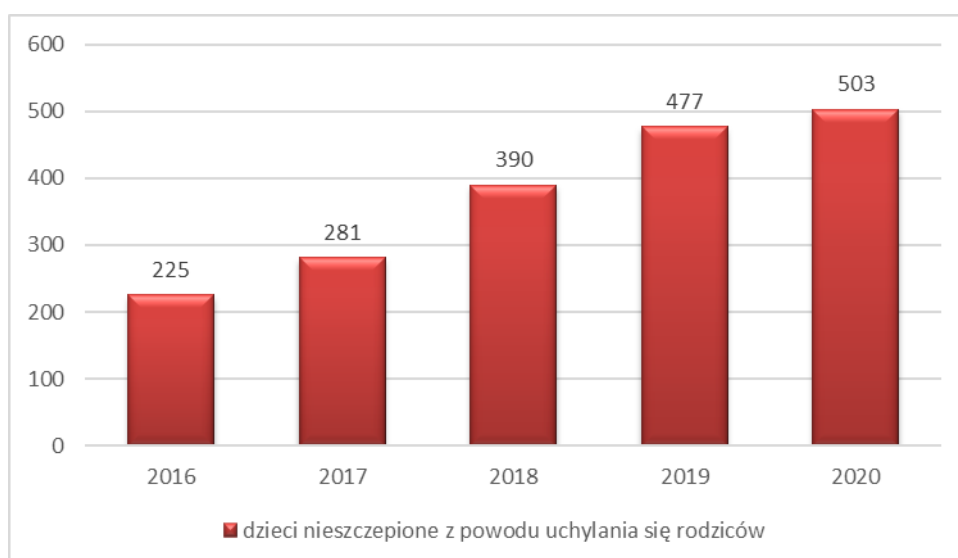
Zestawienie wszystkich obowiązkowych szczepień wykonanych w ramach Programu Szczepień Ochronnych w 3 roku życia, to tzw. **zamknięcie szczepień podstawowych**. Świadczeniodawcy z Katowic w bieżącym roku sprawozdawczym wykazali, że **2280** dzieci (**83,36%**) z rocznika 2018 otrzymało wszystkie dawki szczepionek wymaganych w tym wieku, **410** dzieci (**14,99%**) nie otrzymało wszystkich koniecznych dawek szczepionek wymaganych w swoim wieku i aż 45 dzieci (**1,65%**) nie realizuje żadnych obowiązkowych szczepień ochronnych.

Na poniższym wykresie można zaobserwować, iż z wyjątkiem szczepień p/odrze, śwince i różyczce, wszystkie obowiązkowe szczepienia ochronne wykonane są na poziomie ponad 96%.

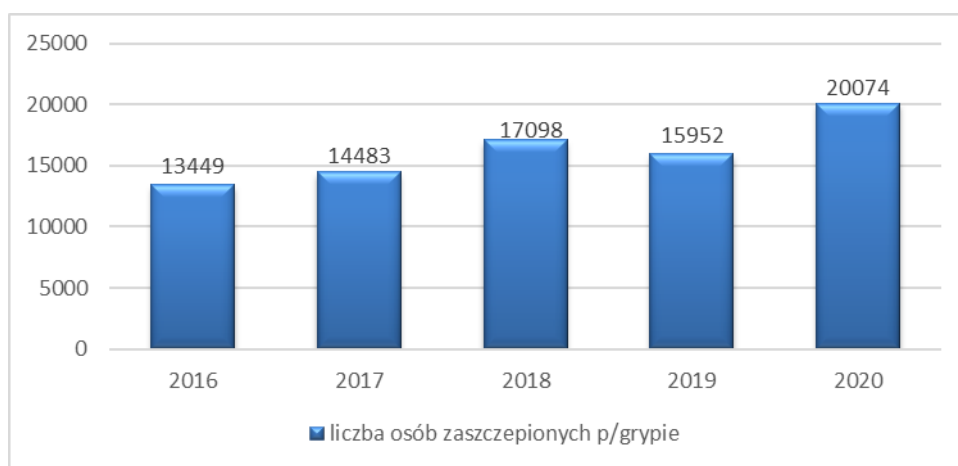

W 2020 roku świadczeniodawcy z Katowic zgłosili do PSSE w Katowicach **503** dzieci, których rodzice **odmawiają wykonania obowiązkowych szczepień** ochronnych. W ciągu ostatnich lat wzrasta liczba osób przeciwnych szczepieniom, co jest efektem wzrostu aktywności osób funkcjonujących na granicy prawa, szerzących nieprawdziwe informacje. Jak dotąd nie udało się powstrzymać tego rodzaju szkodliwych działań.

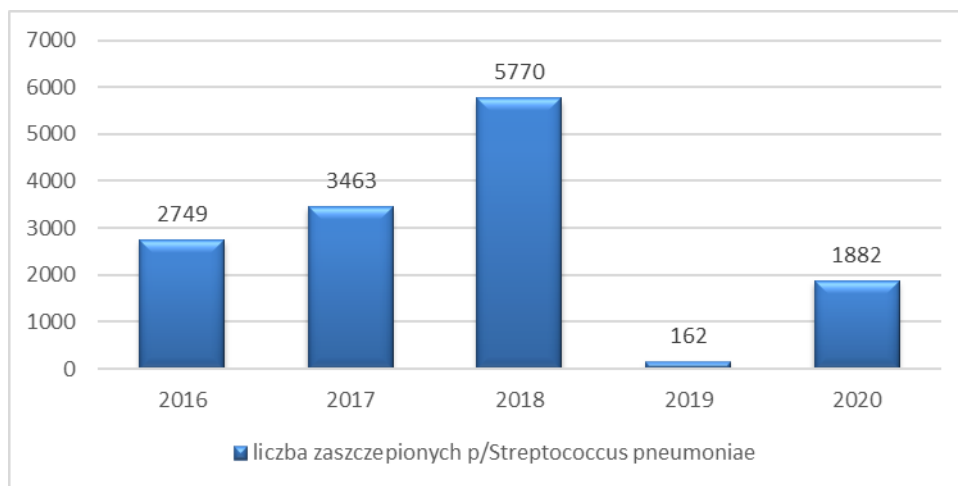
Szczepienia zalecane

Zgodnie z wydanym w kwietniu 2020 roku komunikatem Ministra Zdrowia i Głównego Inspektora Sanitarnego rekomendowane były szczególnie szczepienia przeciwko **grypie i pneumokokom**. Szczepienia te mają szczególne znaczenie w odniesieniu do układu oddechowego, zwłaszcza u starszych dorosłych. W przypadku zakażenia wirusem SARS-Cov-2, lepiej być chronionym przed wirusem grypy czy pneumokokami. Chodzi również o uniknięcie koinfekcji wywołanych tymi patogenami, co może zwiększać ryzyko ciężkiego przebiegu choroby układu oddechowego. W 2020 roku znacząco wzrosła liczba osób zaszczepionych p/grypie w stosunku do lat ubiegłych. Ogółem zaszczepiły się 20074 osoby, w tym w ramach programu „Słoneczna Jesień” realizowanego przez Samorząd Miasta Katowice, zaszczepiono 2153 osoby w wieku 65+.

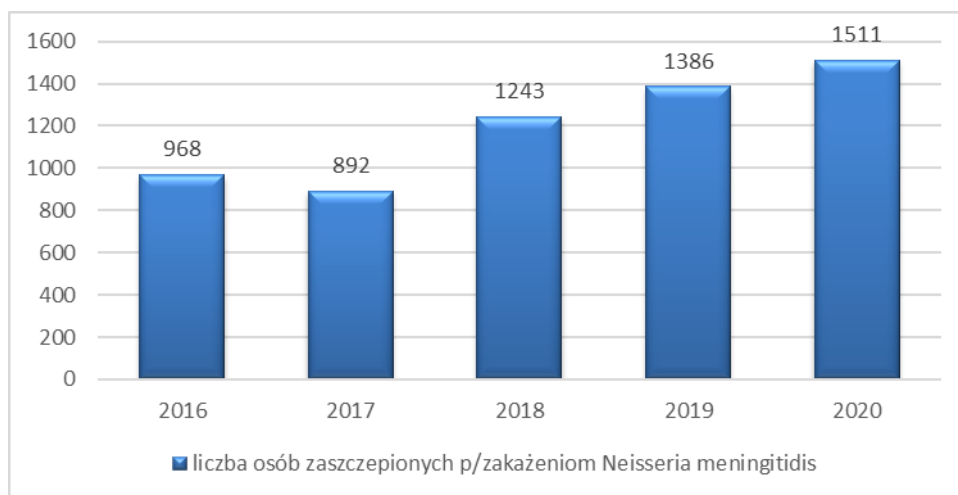

Wśród zaszczepionych **p/pneumokokom** w roku 2020, większość (1827 osób) stanowią osoby dorosłe. W 2018 roku zrealizowano akcję szczepień przeciwko pneumokokom pod nazwą „Wiosna bez pneumokoków”, dzięki której rodzice dzieci z roczników 2013-2016 mogli bezpłatnie zaszczepić swoje dziecko przeciwko pneumokokom.

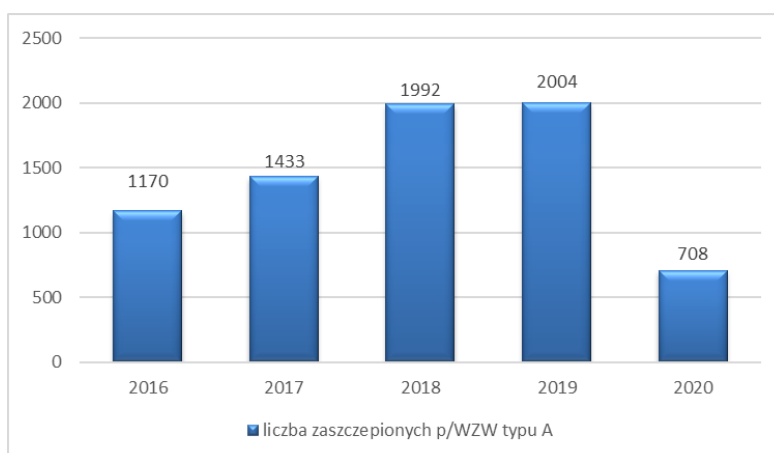
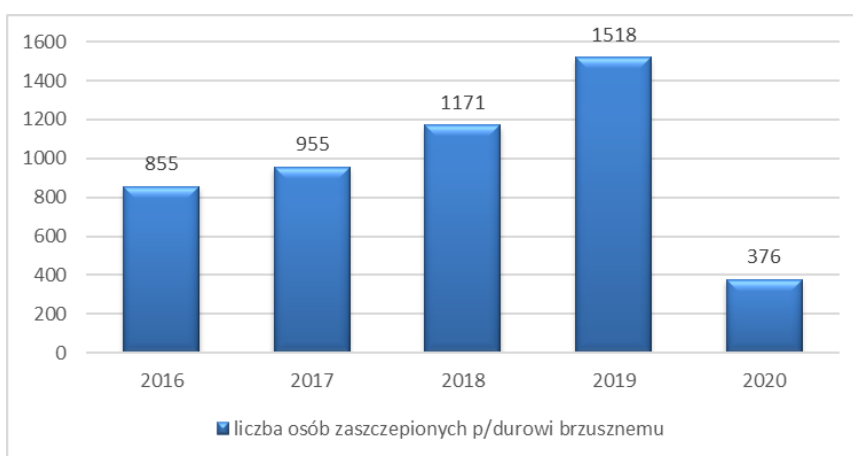
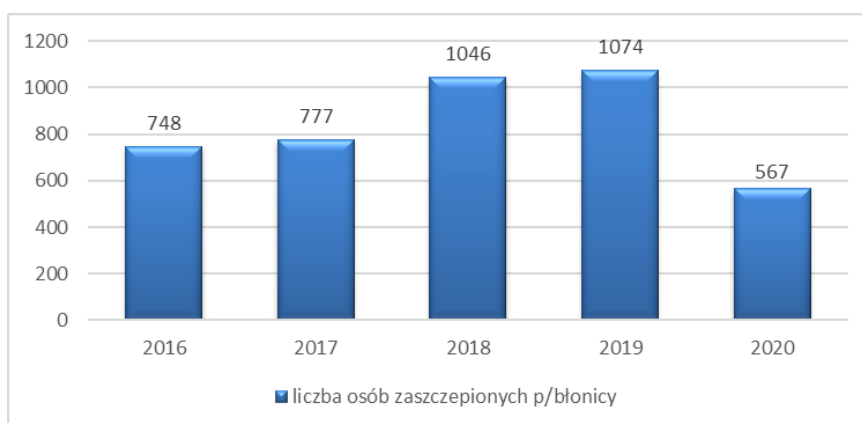
Wykres poniżej nie uwzględnia szczepień obowiązkowych wykonanych w 2020 roku, gdyż stan zaszczepienia dzieci objętych obowiązkiem szczepień (roczniki 2017-2020), zamieszczono w części sprawozdania dotyczącej szczepień obowiązkowych.

Systematycznie wzrasta zainteresowanie szczepieniami p/meningokokom. Meningokoki mogą zaatakować osoby w każdym wieku, ale najczęściej zachorowań występuje u dzieci do 5. roku życia. W 2020 roku stosowane były szczepionki z pojedynczym szczepem bakterii oraz wieloskładnikowe (Bexero, NeisVac-C, Nimenrix, Menveo). Zaszczepiona liczba populacji to 1511 osób, z czego 1430 stanowiły dzieci i młodzież (0-19 r. ż).

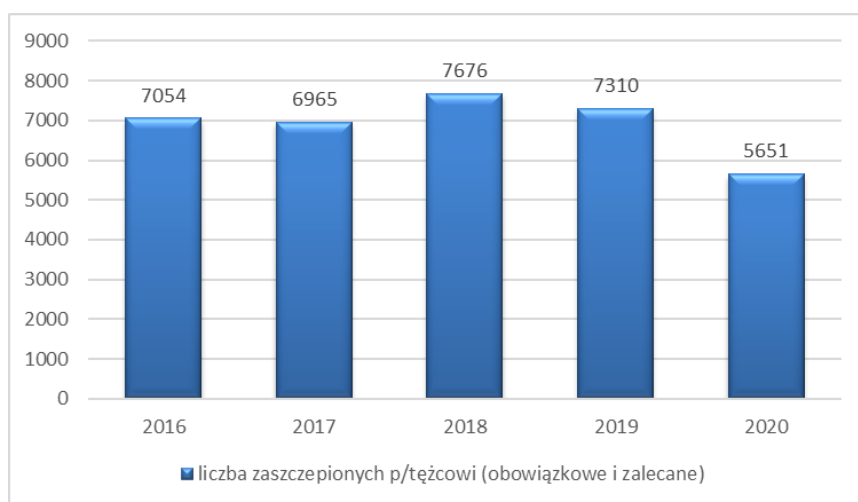

Za wyjątkiem szczepień p/grypie, pneumokokom i meningokokom w 2020 roku znacznie zmniejszyło się zainteresowanie innymi szczepieniami zalecanymi, zwłaszcza z zakresu Medycyny Podróży.

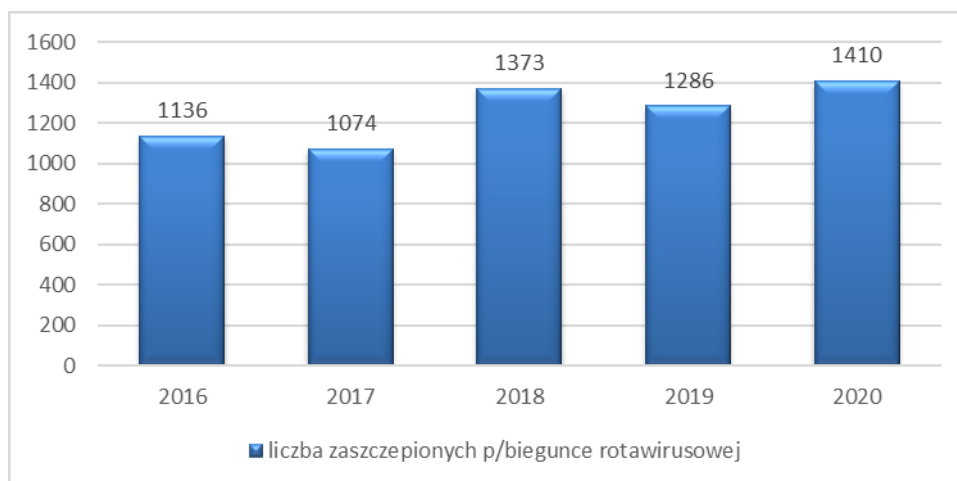

Mniej odnotowano również **szczepień p/tężcowi**, zarówno zalecanych jak i poekspozycyjnych osób zranionych, narażonych na zakażenie tężcem.

W 2020 roku **szczepienia przeciw rotawirusom** realizowano wyłącznie jako szczepienia zalecane. Z dniem 1 stycznia 2021 r. do Programu Szczepień Ochronnych zostało wprowadzone obowiązkowe szczepienie przeciw zakażeniom wywołanym przez rotawirusy dla dzieci urodzonych po dniu 31 grudnia 2020 r.

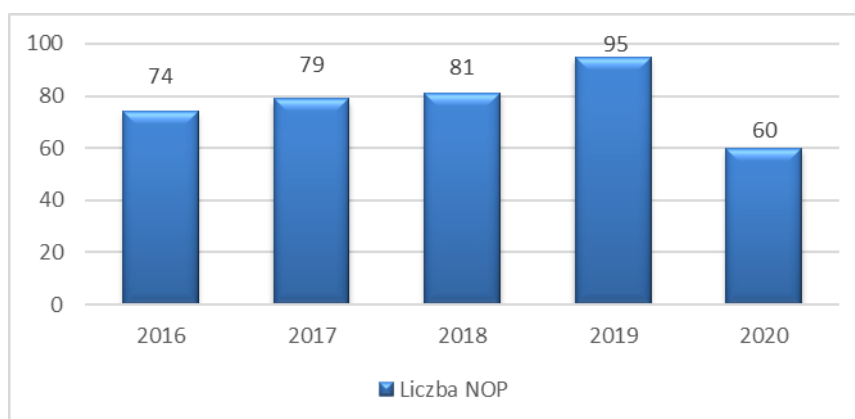

W ramach **Programu Profilaktyki Zakażeń HPV** realizowanego przez Samorząd Miasta Katowice, w 2020 roku zaszczepiono **94** dziewczynki zamieszkałe na terenie Katowic. 160 osób zaszczepiło się w ramach szczepień zalecanych.

Niepożądane Odczyny Poszczepienne

W 2020 roku zgłoszono z Katowic ogółem **60 przypadków** NOP, w tym 55 o charakterze łagodnym i 5 poważnych, które wystąpiły po podaniu jednej lub kilku szczepionek jednocześnie.

II. Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą

Szybko rozwijające się zagrożenie dla zdrowia publicznego, spowodowane przez wirus SARS-CoV-2, wywołało wiele zmian w aspekcie funkcjonowania podmiotów leczniczych wykonujących działalność leczniczą. W związku z trwającą epidemią koronawirusa SARS-CoV 2 Ministerstwo Zdrowia na potrzeby przeciwdziałania i zwalczania zakażeń koronawirusem, opracowywało i zamieszczało na stronach internetowych zalecenia i wytyczne postępowania dla personelu medycznego i kierowników ww. podmiotów leczniczych, m.in. opracowano wytyczne dla poszczególnych zakresów i rodzajów świadczeń zdrowotnych. Rekomendowano rodzaje i stosowanie środków ochrony osobistej oraz sposób organizacji pomieszczeń podmiotu leczniczego. Wskazano sposób organizacji „triage” w szpitalach niezakaźnych - procedury medycznej stosowanej w medycynie ratunkowej, umożliwiającej służbom medycznym segregację rannych w wypadku masowym w zależności od stopnia obrażeń oraz rokowania.

W odpowiedzi na dynamiczną sytuację epidemiczną w **Międzynarodowym Centrum Kongresowym w Katowicach** w listopadzie 2020 roku powstał **Szpital Tymczasowy**. Szpitalem patronackim utworzonej w MCK placówki jest SP OZ MSWiA im. sierżanta Grzegorza Załogi w Katowicach.

Ponadto 2 szpitale zostały *przekształcone w szpitale covidowe, tj.*

- Szpital MSW w Katowicach ul. Bartosza Głowackiego 10,

- Szpital Polski im. św. Elżbiety w Katowicach ul. Warszawska 52.

W 10 szpitalach dokonano zmian organizacyjnych w funkcjonowaniu oddziałów, na których utworzono **miejsca dla pacjentów z COVID-19.**

Na terenie miasta wyznaczono 9 szpitali węzłowych, gdzie będzie szczepiony personel medyczny i niemedyczny przeciw COVID-19.

W roku 2020 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach sprawował bieżący nadzór nad stanem sanitarno-higienicznym **1101 podmiotów leczniczych.**

Z uwagi na wprowadzenie na terenie Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii wszystkie działania ukierunkowano na przeciwdziałanie COVID-19.

W związku z tym w grupie podmiotów leczniczych **przeprowadzono tylko 45 kontroli sanitarnych i 9 kontroli w ramach interwencji** dot. podejrzenia bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia ludzi. **Nieprawidłowości** stwierdzono w **10 obiektach**, w wyniku czego **wydano 5 decyzji administracyjnych** oraz **nałożono 5 grzywnien w drodze mandatu karnego**.

Liczba nadzorowanych podmiotów leczniczych w poszczególnych grupach

1. Ocena stanu sanitarnego podmiotów wykonujących działalność leczniczą

Szpital

PPIS w Katowicach sprawował nadzór nad **29 szpitalami** na terenie miasta, w tym **8 szpitalami jednodniowymi**, w których ogółem przeprowadzono **26 kontroli** sanitarnych.

W wyniku przeprowadzonych kontroli **uchybień sanitarne stwierdzono** tylko w **2 szpitalach**, w tym **1 szpitalu jednodniowym**. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły m.in. braku zapoznania się personelu z obowiązującymi procedurami, brudnych powierzchni pomieszczeń i wyposażenia, oraz nie spełnienia wymogów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019r. w sprawie szczegółowych wymagań jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydawano zalecenia pokontrolne. Na rzecz **szpitala jednodniowego tj. Twoje Zdrowie S.A. z siedzibą ul. Francuska 98a/42, 40-507 Katowice**, PPIS w Katowicach wydał **decyzję administracyjną** dotyczącą wyposażenia w miskę ustępową pomieszczenia higieniczno-sanitarnego w służbie szatniowej bloku operacyjnego. Zarządzenie zostało zrealizowane w roku 2020. Ponadto osobę odpowiedzialną za brak prawidłowej realizacji procedury sprzątnięcia pomieszczeń i wyposażenia ukarano grzywną w drodze **mandatu karnego**.

W roku 2020 **zrealizowano** zarządzenia PPIS w Katowicach wydane w latach 2006 - 2010, oraz 2017 i 2018 tj. przywrócono prawidłowy stan sanitarno – higieniczny :

- *mebli i kaloryferów* w gabinecie zabiegowym Poradni Przyszpitalnych, *ścian i sufitów* w korytarzu komunikacyjnym Poradni Specjalistycznej i Ogólnej Izby Przyjęć, w gabinecie lekarskim Ogólnej Izby Przyjęć oraz w Pomieszczeniach Centralnej Izby Przyjęć, *ścian i sufitów* w łazience dla personelu, *drzwi i ościeżnic* w pokoju przygotowania anestezyjologicznego, w myjni dla personelu, *pomieszczeń* w Bloku Operacyjnym Neurochirurgii **Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego im. prof. K. Gibińskiego SUM w Katowicach ul. Ceglana 35 (obiekt przy ul. Medyków14)**;
- *pomieszczeń* w Pracowni EEG i EMG, w Poradni Ginekologicznej **Okręgowego Szpitala Kolejowego SPZOZ ul. Panewnicka 65**;
- *ścian i łóżek* w salach chorych w Odcinku I Oddziału Urologii **Med Holding S.A. NZOZ Szpitala Specjalistycznego im. prof. E. Michałowskiego ul. Strzelecka 9**.

Do wykonania pozostają nadal zarządzenia **10 decyzji** wydanych przez PPIS w Katowicach w latach 2005 – 2019 w **6 szpitalach** tj. w:

- ✓ Uniwersyteckim Centrum Klinicznym im. prof. K. Gibińskiego SUM w Katowicach ul. Ceglana 35, (obiekt ul. Medyków14),
- ✓ Szpitalu Murcki Sp. z o.o. ul. Sokołowskiego 2,
- ✓ SPSK nr 7 SUM w Katowicach GCM im. prof. Leszka Gieca ul. Ziołowa 45/47,
- ✓ Centrum Psychiatrii w Katowicach ul. Korczaka 27,
- ✓ Szpitalu Zakonu Bonifratrów w Katowicach Sp. z o. o. ul. Markiefki 87,
- ✓ Samodzielnym Publicznym Szpitalu Klinicznym im. A. Mielęckiego Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach ul. Francuska 20/24.

Strony we wnioskach informowały, iż przesunięcia terminów wykonania zarządzeń decyzji jest wynikiem trudnej sytuacji finansowej szpitali spowodowanej m.in. podejmowanymi działaniami organizacyjnymi związanymi ze stanem epidemii w Polsce.

Ogniska epidemiczne

W roku 2020 do PPIS w Katowicach zgłoszono większą liczbę ognisk epidemicznych tj. **62 ogniska z 13 szpitali**, w odniesieniu do roku 2019, gdzie zgłoszono 15 ognisk epidemicznych z 6 szpitali.

Dominującym czynnikiem etiologicznym wywołującym ogniska epidemiczne był **wirus SARS-CoV-2** (75,8%). Ogniska epidemiczne najczęściej występowały na Oddziale Anestezjologii i Intensywnej Terapii (21%). Jednak należy zauważyć, że w roku 2020 zarejestrowano 6 ognisk w jednostkach szpitalnych, w których personel szpitala nie udziela bezpośrednio świadczeń medycznych pacjentom m.in. w Aptece Szpitalnej czy Administracji.

Zakażeniu w ogniskach epidemicznych uległo ogółem **931 osób**, w tym 505 (54,2%) pacjentów i 426 (45,8%) osób spośród personelu. Najczęstszą postacią kliniczną zakażeń były cechy infekcji górnych i dolnych dróg oddechowych, utrata węchu i smaku.

Jako przyczynę wystąpienia ognisk epidemicznych wskazano w:

- **48 przypadkach etiologię wirusową**, w tym zakażenia:
 - ✓ wirusem SARS-CoV-2 – 47 przypadków,
 - ✓ wirusem grypy typu AH1N1 – 1 przypadek,
- **14 przypadkach etiologię bakteryjną**, w tym zakażenia:
 - ✓ *Klebsiella pneumoniae* typy KPC, NDM i OXA-48 – 8 przypadków,
 - ✓ układu pokarmowego *Clostridium difficile* toksyna A i B – 5 przypadków,
 - ✓ *Enterococcus faecium* HLAR, VRE – 1 przypadek.

W roku 2020 r. po otrzymaniu zgłoszenia ogniska ze szpitala przeprowadzono 2 dochodzenia epidemiologiczne oraz kontrole sanitarne. Nieprawidłowości nie stwierdzono. Od marca 2020 r. z uwagi na ogłoszony stan epidemii na terenie kraju kontrole nie realizowano. Ogniska epidemiczne opracowywano na podstawie szczegółowych dochodzeń epidemiologicznych przeprowadzanych telefonicznie oraz bieżących raportów przesyłanych przez Zespoły Kontroli Zakażeń Szpitalnych.

W celu zapobiegania szerzeniu się zakażeń, w szczególności wirusa SARS-CoV-2 kierownicy podmiotów we współpracy z Zespołami Kontroli Zakażeń Szpitalnych podejmowali działania adekwatne do sytuacji epidemiologicznej panującej w podległych jednostkach. Dostosowano obowiązujące procedury przeciwepidemiczne do dróg szerzenia się i sposobu zapobiegania zakażeniom wirusem SARS-CoV-2. Wzmocniono nadzór nad realizacją procedury dekontaminacji powierzchni pomieszczeń i urządzeń, w tym dodatkowo przeprowadzano zabiegi fumigacji, zamgławiania i ozonowania. Ponadto zwracano szczególną uwagę na stałe szkolenia personelu z zakresu obowiązujących procedur m.in. stosowania środków ochrony indywidualnej odpowiednio do zagrożenia. Wdrożono badania przesiewowe w kierunku wykrycia wirusa SARS-CoV-2 wśród pacjentów i personelu w celu skutecznej identyfikacji osób zakażonych oraz poddaniu ich izolacji/kohortacji. We wszystkich szpitalach obowiązywał zakaz odwiedzin oraz ograniczenie ruchu na oddziałach szpitalnych.

Podmioty lecznicze udzielające ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych

W roku 2020 nadzorowano **411 obiektów ambulatoryjnych**, w których przeprowadzono **23 kontrole**. Nieprawidłowości stwierdzono w **7 obiektach ambulatoryjnych i dotyczyły one:**

✓ nieprawidłowej realizacji i opracowania procedur medycznych m.in: postępowania z odpadami medycznymi, dekontaminacji wyrobów medycznych, dekontaminacji pomieszczeń, urządzeń i wyposażenia, postępowania z ostrymi narzędziami, dekontaminacji rąk,

- ✓ braku aktualizacji i potwierdzenia faktu zapoznania się z procedurami personelu medycznego,
- ✓ brudnych powierzchni wyposażenia i sprzętu,
- ✓ zniszczonych, brudnych powierzchni ścian, sufitów, podłóg i stolarki drzwiowej,
- ✓ braku środka do dezynfekcji rąk oraz powierzchni,
- ✓ używania przeterminowanych środków dezynfekcyjnych,
- ✓ nieprawidłowej sprawozdawczości ze szczepień ochronnych,
- ✓ nieprawidłowego prowadzenia dokumentacji dotyczącej szczepień ochronnych.

W związku z powyższym PPIS w Katowicach wydał zalecenia.

Ponadto w **3 obiektach** osobę odpowiedzialną ukarał grzywną w drodze **mandatu** karnego oraz wydał **decyzje** administracyjne, odnośnie *doprowadzenia do prawidłowego stanu sanitarno – higienicznego powierzchni* :

- *wyposażenia w gabinetach stomatologicznych oraz ścian w pomieszczeniach RTG, porządkowym i wstępnego magazynowania odpadów medycznych w **ATRIA ul. Mikołowska 56,***
- *podłóg w pomieszczeniach **Centrum Medycznego Szopienice ul. Wiosny Ludów 24,***
- *umywalki w pomieszczeniu sanitarno-higienicznym dla pacjentów w **NU-MED, Centrum Diagnostyki i Terapii Onkologicznej Katowice Sp. z o.o. ul. Ceglana 35.***

Termin realizacji zarządzeń ww. decyzji na prośbę strony wyznaczono na rok 2021, podobnie jak w niżej wymienionym obiekcie, gdzie nie zrealizowano zarządzenia z roku 2019, odnośnie:

- *zapewnienia bezpośredniego połączenia gabinetu badań ginekologiczno-endokrynologicznych z pomieszczeniem higieniczno-sanitarnym wyposażonym dodatkowo w bidet w **Zięba Clinic Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej ul. Kościuszki 255A.***

Jako główną przyczynę braku realizacji zarządzeń strony wskazały trwającą epidemię koronawirusa w Polsce i związane z tym opóźnienia w realizacji prac remontowych.

W roku 2020 **zrealizowano** zarządzenia wydane w roku 2019, odnośnie:

- *doprowadzenia do prawidłowego stanu sanitarno – higienicznego powierzchni wyposażenia w poczekalni dla pacjentów w **NU-MED Centrum Diagnostyki i Terapii Onkologicznej Katowice Sp. z o.o. ul. Ceglana 35,***
- *zapewnienia odpowiedniej organizacji stanowiska higieny rąk, odcinka materiałów skażonych i sterylnych w punkcie sterylizacji w **Dentim Clinic Centrum Implantologii i Ortodoncji ul. Johna Baildona 12/3.***

Praktyki zawodowe

PPIS w Katowicach sprawował nadzór nad **569 obiektami**, w tym specjalistycznymi i indywidualnymi gabinetami lekarskimi, praktykami pielęgniarek i położnych oraz innymi obiektami usługowo medycznymi, w których **przeprowadzono 4 kontrole sanitarne, nie stwierdzono nieprawidłowości.**

W minionym roku zarządzeń decyzji wydanych w roku 2019 nie zrealizowano w 2 praktykach lekarskich stomatologicznych i 1 praktyce ginekologicznej.

2. Podmioty lecznicze jako zakłady pracy

W roku 2020 prowadzono również nadzór nad podmiotami leczniczymi w zakresie przestrzegania przepisów dotyczących ogólnych wymogów bezpieczeństwa i higieny pracy, stosowania niebezpiecznych substancji stwarzających zagrożenie i ich mieszanin, czynników rakotwórczych i szkodliwych czynników biologicznych w środowisku pracy.

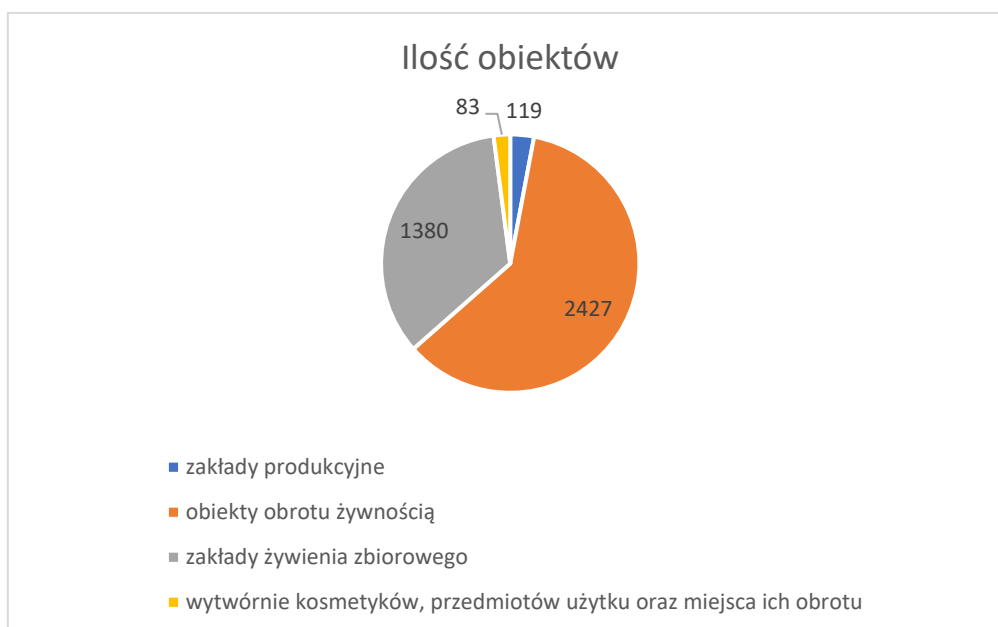
Na terenie miasta Katowice do dnia ogłoszenia stanu epidemii skontrolowano **4 podmioty lecznicze**, w tym **2 szpitale, 2 przychodnie**, przeprowadzając w nich **5 kontroli sanitarnych**. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

III. Stan sanitarny zakładów branży spożywczej, jakość zdrowotna żywności

PPIS w Katowicach w 2020 roku prowadził nadzór w zakresie urzędowej kontroli żywności, sprawdzając przedsiębiorców pod względem zapewnienia przez nich bezpieczeństwa procesu produkcji i wprowadzania do obrotu żywności.

Działania kontrolne prowadzono w zakładach produkcji żywności, obiektach obrotu żywnością, żywienia zbiorowego oraz w wytwórniach i miejscach obrotu materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością, a także w miejscach produkcji i obrotu kosmetykami.

W **3478 obiektach** znajdujących się w ewidencji PPIS w Katowicach przeprowadzono **1380 kontroli** sanitarnych.

Obiekty żywieniowo-żywnościowe w Katowicach objęte nadzorem w 2020r.

W wyniku podjętych działań wydano **14 decyzji** nakazujących usunięcie stwierdzonych uchybień, w tym **3 decyzje** zakazujące wprowadzenia środków spożywczych do obrotu handlowego. Wydano również **144 decyzji płatniczych** na łączną kwotę 105 549,83zł.

Winnych zaniedbań ukarano **66 grzywnami w drodze mandatów karnych** na łączną kwotę **14 350,00zł**.

1. Jakość zdrowotna środków spożywczych, przedmiotów do kontaktu z żywnością, kosmetyków oraz suplementów diety

Badania prób żywności

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego pobrano do badań laboratoryjnych **223 próby żywności oraz przedmiotów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.**

Wykonanie badań **185 prób zlecono** laboratoriom wchodzącym w skład Wojewódzkiego Laboratorium Zintegrowanego, znajdującym się w:

- Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Katowicach;
- Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Częstochowie;
- Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Dąbrowie Górniczej;
- Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bytomiu.

Badania te są akredytowane lub objęte systemem jakości.

W roku 2020 **kwestionowano 9 prób:**

- w tym 7 za parametry mikrobiologiczne tj.:

- 1 próbę świeżej wątroby z kurcząt z uwagi na obecność *Campylobacter coli*;
- 1 próbę świeżej wątroby z kurcząt z uwagi na obecność *Campylobacter jejuni*;
- 5 prób kebaba wołowo-indyczego 6kg EFES z uwagi na obecność *Salmonella* z grupy BO

oraz:

- 2 próby wytrzepek z koszyczków oraz zmiotek za obecność żywych i martwych szkodników zbożowo-mącznych oraz pozostałości po szkodnikach.

Próby pobierano i przekazywano do badań laboratoriom wchodzącym w skład Wojewódzkiego Laboratorium Zintegrowanego w kierunkach:

- zanieczyszczeń mikrobiologicznych – 118 prób, w tym 7 prób kwestionowano;
- oceny sensorycznej – 5 prób, nie stwierdzono prób kwestionowanych;
- zanieczyszczeń metalami – 16 prób, nie stwierdzono prób kwestionowanych;
- substancji dodatkowych – 14 prób, nie stwierdzono prób kwestionowanych;
- obecności zanieczyszczeń biologicznych w piekarniach – 4 próby sanitarne, w tym 2 próby kwestionowano;
- zanieczyszczeń mikotoksynami – 15 prób, nie stwierdzono prób kwestionowanych;

- kaloryczności – 2 próby posiłków obiadowych, nie stwierdzono prób kwestionowanych;
- migracji specyficznej i globalnej – 4 próby, nie stwierdzono prób kwestionowanych;
- skażeń promieniotwórczych – 3 próby, nie stwierdzono prób kwestionowanych;
- zawartości witamin i składników mineralnych – 3 próby, nie stwierdzono prób kwestionowanych;
- żywności wzbogaconej – 1 próba, nie stwierdzono prób kwestionowanych.

Zlecono również przeprowadzenie badań w laboratoriach poza strukturą Wojewódzkiego Zintegrowanego Laboratorium, tj.:

- 1 próbę w kierunku napromieniania żywności w Laboratorium Pomiarów Promieniowania w Sanoku;
- 5 prób w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych oraz 1 próbę na zanieczyszczenia mikotoksynami w WSSE w Bydgoszczy;
- 3 próby na obecność 3-MCPD oraz 2 próby w kierunku zanieczyszczeń mikotoksynami (alkaloidy sporyszu) w NIZP-PZH w Warszawie;
- 6 prób na obecność pozostałości pestycydów w WSSE we Wrocławiu;
- 6 prób na obecność pozostałości pestycydów w WSSE w Warszawie;
- 1 próbę na obecność pozostałości pestycydów oraz 1 próbę na zawartość substancji dodatkowych w WSSE w Rzeszowie;
- 8 prób na zanieczyszczenie WWA w WSSE w Krakowie;
- 1 próbę na zawartość akryloamidu w WSSE w Gorzowie Wielkopolskim;
- 3 próby na zawartość glutenu w WSSE w Lublinie.

Nie stwierdzono kwestionowanych prób w/w kierunkach badań.

W 2020 roku w zakresie **oceny znakowania oceniono 123 próby środków spożywczych oraz przedmiotów użytku**. Wymaganym przepisom nie odpowiadało **6 prób** (tj. 4,88 %). Stwierdzone nieprawidłowości to:

- przedstawienie na etykiecie informacji na temat żywności, które mogą wprowadzać klienta w błąd, co do kraju lub miejsca pochodzenia, na opakowaniu podano sprzeczne informacje,
- brak informacji na etykiecie na temat nazwy kategorii dodatków do żywności.

Nadzór nad przedmiotami użytku i kosmetykami

W 2020 roku przeprowadzono łącznie **110 kontroli** w wytwórniach materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością i miejscach ich obrotu oraz w wytwórniach kosmetyków i miejscach ich obrotu. Stan sanitarno - higieniczny obiektów nie budził zastrzeżeń.

Rodzaj obiektu	Liczba obiektów prowadzących działalność	
	Rok 2019	Rok 2020
Wytwórnie ogółem:	9	9
w tym, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością	2	2
produkcji, konfekcjonowania kosmetyków	7	7
Miejsca obrotu ogółem:	66	74
w tym, materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością	35	40
kosmetykami	31	34

Wytwórnie i miejsca obrotu przedmiotami użytku i kosmetykami w latach 2019 – 2020

Pobrano do badań 5 prób materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością. Wyniki badań nie były kwestionowane. Nie pobierano prób kosmetyków.

Suplementy diety

W rejestrze obiektów nadzorowanych przez PPIS w Katowicach w 2020r. figurowało **21 hurtowni suplementów diety**. W obiektach tych przeprowadzono **7 kontroli** sanitarnych i były one bezusterkowe.

Pobrano do badań laboratoryjnych **7 prób suplementów diety**. Nie stwierdzono prób kwestionowanych.

2. Powiadomienia typu RASFF

System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (RASFF) oraz Niebezpiecznych Produktach Nieżywnościowych (RAPEX) to systemy przekazywania informacji między urzędami ds. kontroli żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz kosmetyków.

W przypadku zidentyfikowania jakiegokolwiek zagrożenia zdrowia konsumentów umożliwia on sprawne i szybkie przekazywanie informacji, które są oceniane i jeżeli istnieje zagrożenie zdrowia konsumentów podejmowane są działania określone procedurami.

W 2020 roku otrzymano **3 powiadomienia RAPEX** oraz **144 powiadomienia alarmowe i informacyjne** w ramach systemu wczesnego ostrzegania o niebezpiecznych produktach żywnościowych RASFF.

Przyczynami dla których dany produkt został zgłoszony do systemu RASFF i RAPEX było m.in.:

- przekroczenie parametrów mikrobiologicznych w następujących produktach: przyprawy, produktach mięsnych,
- zawartość nieautoryzowanych substancji w suplementach diety,
- migracja pierwszorzędowych amin, ołowiu w przedmiotach użytku,
- przekroczenie poziomu mikotoksyn w ziarno kukurydzy na popcorn, owocach i bakaliach,
- przekroczenie NDP pozostałości pestycydów w produktach zbożowo-mącznych, owocach, warzywa, herbacie.

W obiektach monitorowano proces wycofywania tych produktów z obrotu handlowego.

W większości przypadków producenci lub dystrybutorzy sami podejmowali takie działania.

W 2020 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach zgłosił do Systemu RASFF **2 produkty**:

- filet z piersi kurczaka,
- kebab.

Wszystkie zgłoszenia związane były z zanieczyszczeniami mikrobiologicznymi.

Kategorie produktów	Powiadomienia alarmowe	Powiadomienia informacyjne
Mięso i przetwory mięsne, drób, przetwory rybne	30	33
Przetwory zbożowo - mączne	9	8
Wyroby cukiernicze i ciastkarskie	2	0
Wody mineralne i napoje bezalkoholowe	0	0
Materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością	7	2
Zioła i przyprawy	10	0
Suplementy diety	4	1
Inne (owoce suszone, warzywa świeże i mrożone, masło, orzechy, herbata, napoje mleczne, musli, napoje alkoholowe, ser)	24	14
RAPEX (dot. produktów kosmetycznych)	0	3
Razem	86	61

3. Zakłady produkcyjne

W ewidencji PPIS w Katowicach w minionym roku figurowało **119 zakładów** produkcyjnych tj.:

- 14 wytwórni lodów,
- 8 automatów do lodów,
- 1 wytwórnia tłuszczów roślinnych,
- 41 piekarnie,
- 21 ciastkarnie,
- 2 browary,
- 5 zakłady garmażeryjne,
- 3 wytwórnie cukiernicze,
- 1 wytwórnie koncentratów spożywczych,
- 23 inne wytwórnie (zakłady konfekcjonowania ciastek, bakalii oraz zakład produkcji żuru).

Największymi zakładami produkcyjnymi na nadzorowanym terenie są Zakład Produkcyjny UNILEVER, gdzie konfekcjonowana jest herbata oraz Zakład Produkcyjny Upfield, gdzie produkowane są margaryny i inne tłuszcze jadalne.

W roku 2020 w obiektach tej grupy przeprowadzono **358 kontroli** sanitarnych, które skutkowały nałożeniem **7 mandatów** karnych, na łączną kwotę 1 950,00zł. Najczęściej stwierdzano:

- obecność szkodników zbożowo-mącznych,
- zły stan sanitarno- techniczny pomieszczeń, urządzeń, sprzętu.

W dwóch przypadkach PPIS w Katowicach wydał **decyzję administracyjną** nakazując właścicielowi zakładu przywrócić właściwego stanu sanitarno – higienicznego w obiekcie oraz zarządzić przeprowadzenie skutecznej dezynsekcji w pomieszczeniach produkcyjnych.

W obiektach tych **pobrano 81 prób do badań laboratoryjnych, z czego zakwestionowano 8 prób zmiotek oraz wytrzepek z koszyczków** pobranych w piekarniach za obecność żywych psotników i pozostałości po szkodnikach, żywych chrząszczy, larw, rozkruchów oraz martwych chrząszczy.

4. Obiekty obrotu żywnością

PPIS w Katowicach w 2020 r. nadzorował **2427** obiektów obrotu żywnością w tym:

- 1073 sklepów spożywczych, w tym 19 hiper- i supermarketów,
- 277 magazynów hurtowych,
- 47 środków transportu,
- 220 kiosków,
- 615 obiektów ruchomych i tymczasowych,
- 195 innych obiektów obrotu żywnością.

W tej grupie obiektów przeprowadzono **501 kontroli** sanitarnych, w wyniku których PPIS w Katowicach wydał **5 decyzji** represyjnych. Za stwierdzone usterki sanitarne nałożył **30 mandatów** karnych, na kwotę 5 800,00zł.

Najczęściej stwierdzanymi uchybieniami były:

- brak bieżącej czystości i porządku w sali sprzedaży i w zapleczu,
- sprzedaż środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia oraz nieprawidłowo oznakowanych,
- ekspozycja środków spożywczych na ladzie sprzedaży bez zabezpieczenia przed wtórnym zanieczyszczeniem od strony klienta,
- brak prowadzonej na bieżąco dokumentacji GHP.

W obiektach obrotu żywnością **pobrano do badań laboratoryjnych 177 prób** żywności oraz przedmiotów użytku, z czego **zakwestionowano 7 prób**.

Przyczyną kwestionowania było:

- obecność *Salmonella* z grupy *BO* w kebabie wołowo-indyczym 6 kg EFES – 5 prób;
- obecność *Campylobacter coli* w świeżej wątrobie z kurcząt – 1 próba;
- obecność *Campylobacter jejuni* w świeżej wątrobie z kurcząt – 1 próba.

Super i hipermarkety oraz sklepy należące do sieci: „Żabka”, „Biedronka”, „Lidl”

W minionym roku PPIS w Katowicach nadzorował na terenie miasta **19 super - i hipermarketów**. W sklepach tych przeprowadzono **31 kontroli** sanitarnych. Za stwierdzone nieprawidłowości nałożono 3 **mandaty** karne na kwotę 600,00zł za zły stan sanitarno-higieniczny.

W **92 sklepach** należących do sieci „**Żabka**” przeprowadzono łącznie **24 kontrole** sanitarne, które w przeważającej części dotyczyły zatwierdzenia obiektu do prowadzenia działalności. Stan sanitarno-higieniczny w tych obiektach nie budził zastrzeżeń.

W **21 sklepach** należących do sieci „**Biedronka**” przeprowadzono **19 kontroli** sanitarnych i nałożono **5 mandatów** karnych na kwotę 800,00zł za zły stan sanitarno-higieniczny oraz nieprawidłową gospodarkę odpadami komunalnymi.

W **16 sklepach** sieci „**LIDL**” przeprowadzono **8 kontroli** sanitarnych i nałożono **1 mandat karny** za wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia.

Targowiska

Na terenie miasta funkcjonują **3 duże hale targowe** tj.: przy ul. Pukowca, ul. Bocheńskiego 99b i ul. Obroki 130.

Hurtowa sprzedaż warzyw prowadzona jest w **24 hurtowniach** przy ul. Bocheńskiego oraz w **66 hurtowniach** przy ul. Pukowca.

W obiektach tych nie stwierdzono uchybień sanitarno-higienicznych.

Na terenie Śląskiego Rynku Hurtowego „Obroki” nadzorowano **108 podmiotów** prowadzących działalność w zakresie **hurtowej sprzedaży środków spożywczych** oraz **1** prowadzący działalność gastronomiczną. Przeprowadzono w nich **33 kontrole** sanitarne, Podczas kontroli stwierdzono uchybienia natury sanitarno-higienicznej oraz wprowadzenie do obrotu środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia.

Za powyższe osobę odpowiedzialną ukarano grzywną w drodze mandatu karnego w wysokości 250,00zł i nakazano usunięcie nieprawidłowości w terminie natychmiastowym.

Obiekty ruchome i tymczasowe

W ewidencji PPIS w Katowicach w 2020 roku figurowało **65 ruchomych i tymczasowych punktów sprzedaży** tj.: stoiska w pasażach handlowych, gdzie sprzedawane były wędliny, pieczywo, słodczyce, napoje oraz ruchome przyczepy gastronomiczne, punkty sprzedaży obwarzanek i stragany.

W roku 2020 przeprowadzono w tej grupie obiektów **14 kontroli** sanitarnych i nie stwierdzono nieprawidłowości sanitarno- higienicznych.

5. Zakłady żywienia zbiorowego

Na terenie miasta w 2020r. działało **1380 obiektów żywienia zbiorowego**, w tym:

- 463 restauracje i bary,
- 543 punkty małej gastronomii,
- 33 bufety w zakładach pracy,
- 29 bloków żywienia w szpitalach,
- 70 stołówek szkolnych,
- 125 bloków żywienia w przedszkolach,
- 45 bloków żywienia w żłobkach i domach małego dziecka,
- 16 bloków żywienia w domach pomocy społecznej,
- 56 pozostałych (tj. stołówki w zakładach pracy i studenckie, areszcie i w zakładach opiekuńczo - leczniczych i opiekuńczo – wychowawczych i zakładów usług cateringowych).

Przeprowadzono w nich **412 kontroli**, w trakcie których nałożono **29 mandatów karnych**, na kwotę 6 600,00zł. Ponadto PPIS w Katowicach wydał **5 decyzji** zarządzających przywrócenie właściwego stanu sanitarnego.

Najczęściej uchybienia stwierdzano w barach, restauracjach oraz w punktach małej gastronomii tj.:

- brak bieżącej czystości i porządku w obiektach,
- brak oznakowania półproduktów oraz surowców używanych do produkcji,
- nieprawidłowe przechowywanie surowców i gotowego wyrobu.

W roku 2020 złożono do Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego 2 wnioski o wymierzenie kary pieniężnej za prowadzenie działalności w zakresie niezgodnym z decyzją zatwierdzenia.

W zakładach żywienia zbiorowego pobrano 4 próby do badań laboratoryjnych. Próby nie były kwestionowane.

Silesia City Center

Ważnym kompleksem obiektów żywieniowo - żywnościowych jest Centrum Handlowe Silesia City Center przy ul. Chorzowskiej 107. Na terenie centrum handlowego zlokalizowane są łącznie 52 obiekty żywieniowo – żywnościowe, w tym 35 obiektów gastronomicznych oraz 3 sklepy drogerijne. Działają tam również sklepy spożywcze, hipermarket TESCO i piekarnia TESCO.

W 2020 roku w CH Silesia City Center przeprowadzono 17 kontroli sanitarnych, nałożono 2 mandaty karne na kwotę 400,00zł. Stwierdzone uchybienia dotyczyły nieprawidłowości natury sanitarno-higienicznej oraz wprowadzania do obrotu środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia i daty minimalnej trwałości.

Galeria Katowicka

W minionym roku w Galerii Katowickiej działalność prowadziły 24 zakłady żywienia zbiorowego w tym kawiarnie, restauracje, punkty gastronomiczne oraz 5 sklepów spożywczych i 10 innych miejsc obrotu żywnością.

Przeprowadzono w nich 17 kontroli sanitarnych. W 3 obiektach gastronomicznych kontrole skutkowały nałożeniem mandatów karnych w łącznej kwocie 350,00zł, za nieprawidłowy stan sanitarno – higieniczny w pomieszczeniach.

Centrum Handlowe Supersam

W Centrum Handlowym Supersam funkcjonowało 5 sklepów spożywczych, 6 zakładów żywienia zbiorowego, w tym punkt małej gastronomii, punkt sprzedaży środków spożywczych w sklepie wielobranżowym oraz 2 sklepy drogerijne. W obiektach tych nie stwierdzono uchybień sanitarno-higienicznych.

Centrum Handlowe LIBERO

W Galeria LIBERO funkcjonuje **16 obiektów obrotu żywnością, 20 zakładów żywienia zbiorowego, 6 obiektów obrotu przedmiotami użytku i 3 obiekty obrotu kosmetykami**. W obiektach tych przeprowadzono **15 kontroli sanitarnych**, podczas których nie stwierdzono nieprawidłowości.

Dworzec PKP

Na terenie dworca PKP znajduje się **12 obiektów żywieniowo - żywnościowych** oraz 1 sklep drogerijny. W obiektach tych nie stwierdzono uchybień sanitarno-higienicznych.

Żywnienie w placówkach oświatowo-wychowawczych

W ewidencji PPIS w Katowicach figurowało **48 bloków żywieniowych w szkołach**, w których przygotowuje się posiłki na miejscu oraz **22 stołówek szkolnych** działających w oparciu o catering.

Ogółem przeprowadzono w nich **31 kontroli**. W **1** przypadku wydano decyzję administracyjną nakazującą usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości.

Ponadto w okresie ferii zimowych i wakacji letnich przeprowadzono **12 kontroli** kuchni w szkołach przygotowujących posiłki dla uczestników wypoczynku. Stan sanitarny obiektów nie budził zastrzeżeń.

PPIS w Katowicach nadzorował **125 kuchni przedszkolnych**, w tym 48 działających w oparciu o catering. Przeprowadzono w nich **32 kontrole** sanitarne. W **1** przypadku nałożono mandat karny za stwierdzone nieprawidłowości.

W roku 2020 przeprowadzono ocenę teoretyczną żywienia w 3 przedszkolach znajdujących się na nadzorowanym terenie. Ocenę teoretyczną przeprowadzono przy zastosowaniu programu komputerowego Aliant. Stwierdzono, że w 3 przedszkolach obniżona była zawartość wapnia, a w 1 obniżona zawartość węglowodanów.

W działających 45 **żłobkach** przeprowadzono **20 kontroli** sanitarnych. W 1 żłobku nałożono mandat karny za brak segregacji w urządzeniach chłodniczych i zamrażalniczych oraz wykorzystywanie stanowisk pracy niezgodnie z przeznaczeniem.

W 2 żłobkach oceniono teoretycznie jakość żywienia. Ocenę teoretyczną przeprowadzono w oparciu o dane magazynowe z dekady przy zastosowaniu programu Aliant. W żłobkach tych nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ponadto w 2 żłobkach pobrano do badań laboratoryjnych posiłki obiadowe – w obu przypadkach nie stwierdzono nieprawidłowości.

Żywnienie w podmiotach leczniczych

Na terenie miasta Katowice Sekcja HŻŻiPU nadzoruje żywnienie w **23 podmiotach leczniczych**. W 21 placówkach spośród kontrolowanych, posiłki dla pacjentów dostarczane są przez firmy cateringowe, a w 2 przygotowywane w kuchniach szpitalnych tj. w:

- SP Szpitalu Klinicznym nr 7 SUM GCM im. prof. L. Gieca ul. Ziołowa 45/47,
- SP Szpitalu Klinicznym im. A. Mielęckiego SUM ul. Francuska 20/24.

Stan sanitarno-higieniczny obiektów tej grupy nie budzi zastrzeżeń.

6. Import, eksport

W związku z prowadzeniem nadzoru nad jakością zdrowotną żywności i przedmiotów przeznaczonych do kontaktu z żywnością **wykonano 376 kontroli**. Skontrolowano **273** partie środków spożywczych, **103** partie przedmiotów użytku, **35** partii środków spożywczych związanych z eksportem. Wydano **276** świadectw jakości zdrowotnej produktów z importu i **35** eksportu.

Wstępnej ocenie organoleptycznej poddano **273** partii, w tym **35** partii eksportowych, laboratoryjnie zbadano **12** prób.

Próby oceniano:

- pod względem chemicznym – **12**,
- pod względem organoleptycznym – **273**,
- pod względem oznakowania – **273**,
- pod względem obecności zanieczyszczeń – **273**.

Łączna kwota odprowadzona do budżetu państwa z tytułu nadzoru nad importem to **96 917,74 zł** i eksportem **2 567 zł**.

7. Środki transportu żywności

W roku 2020 w ewidencji znajdowało się 47 środków transportu, których stan sanitarno-higieniczny nie budził zastrzeżeń.

IV. Jakość wody

1. Badania jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

W 2020 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach w oparciu o rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294) kontynuował nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. W ramach prowadzonego nadzoru Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach:

- zatwierdzał harmonogramy pobierania próbek wody do badań wykonywanych przez przedsiębiorstwa wodociągowe tj. Katowickie Wodociągi S.A. i Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. w ramach prowadzenia kontroli wewnętrznej,
- analizował i rejestrował przekazywane przez przedsiębiorstwa wodociągowe wyniki badań jakości wody wykonywane zgodnie z ustalonymi harmonogramami,
- przekazywał uzyskane dane dotyczące jakości wody do Śląskiego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego (w ramach baza danych „Excel Woda” oraz bazy danych „Harmonogram- woda”),
- wykonywał badania jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w ramach kontroli urzędowych.

Badania jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi były wykonywane na terenie miasta Katowice w 52 stałych punktach monitoringowych wyznaczonych przez Katowickie Wodociągi S.A. (na sieci dystrybucyjnej) oraz w 16 stałych punktach monitoringowych wyznaczonych przez Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. (na „studniach” wodomierzowych/zakupowych i sieciowych zbiornikach wyrównawczych).

W związku z sytuacją epidemiczną dotyczącą koronawirusa SARS-CoV-2 oraz zaangażowaniem służb sanitarnych w działania przeciw COVID – 19, wykonywanie urzędowych badań jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi od marca 2020 r. było znacznie ograniczone. W tym okresie, zgodnie z poleceniem Głównego Inspektora Sanitarnego, monitoring jakości wody był prowadzony w oparciu o badania wody wykonywane przez przedsiębiorstwa wodociągowe w ramach kontroli wewnętrznej.

Liczba raportowanych próbek wody pobranych na terenie miasta Katowice przez Katowickie Wodociągi S.A. i Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. w ramach prowadzenia wewnętrznej kontroli jakości wody wynosiła łącznie w 2020 roku:

- **480** próbek do badań fizykochemicznych,
- **479** próbek do badań bakteriologicznych.

Dodatkowo w ramach urzędowej kontroli jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi prowadzonej przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Katowicach w 2020 roku pobrano ogółem:

- **30** próbek do badań fizykochemicznych,
- **30** próbek do badań bakteriologicznych.

W 2020 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach wydał łącznie **493 orzeczenia o przydatności wody do spożycia przez ludzi**, które zostały przekazane do Urzędu Miasta w Katowicach. W ramach badań monitoringowych nie wydano żadnego orzeczenia o warunkowej przydatności lub braku przydatności wody do spożycia przez ludzi. Wykonano **15** rekontroli w zakresie parametrów fizykochemicznych (mętność, pH, żelazo, smak, chloroform) oraz **9** rekontroli w zakresie parametrów mikrobiologicznych (Enterokoki, Clostridium perfringens łącznie ze sporami, ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C), które nie potwierdziły występowania niezgodności z wymaganiami.

Po podsumowaniu wszystkich wyników badań wody wykonanych w 2020 roku stwierdzono, że w zakresie badanych parametrów grupy A i grupy B **woda na terenie miasta Katowice spełniała wymagania określone dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi** w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294) i **była przydatna do spożycia przez ludzi**.

W 2020 roku była objęta nadzorem **Stacja Uzdadniania Wody Dołowej (SUW)** należąca do Polskiej Grupy Górniczej S.A. Kopalni Węgla Kamiennego „Wujek” przy ul. W. Pola 65. W/w stacja uzdatniania produkowała wodę wykorzystywaną na terenie kopalni. Dodatkowo na podstawie umowy z miastem Katowice woda produkowana przez SUW stanowiła awaryjne źródło zaopatrzenia w wodę dla mieszkańców miasta. Badania wody z SUW były wykonywane w ramach kontroli wewnętrznej (5 próbek) oraz w ramach kontroli urzędowej (2 próbki). Woda odpowiadała wymaganiom określonym dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w przepisach prawnych.

W ramach nadzoru nad jakością wody do spożycia Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach w 2020 roku **zatwierdził 6 laboratoriów zewnętrznych** zlokalizowanych na terenie miasta Katowice do wykonywania badań jakości wody tj. 2 laboratoria Głównego Instytutu Górnicztwa – Zakład Monitoringu Środowiska i Zakład Laboratoriów Badawczych i Wzorcujących - Śląskie Centrum Radiometrii Środowiskowej, laboratorium Eurofins OBiKŚ Polska Sp. z o.o., laboratorium Katowickich Wodociągów S.A., laboratorium Wydziału Badania Wody Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A., laboratorium Eurofins Polska Sp. z o.o.

2. Badania jakości wody ciepłej w kierunku bakterii Legionella sp.

W 2020 roku kontynuowano badania jakości wody ciepłej w kierunku bakterii z rodzaju Legionella w budynkach zamieszkania zbiorowego oraz w podmiotach wykonujących działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne. W związku z ogłoszeniem w roku sprawozdawczym 2020 w Polsce stanu epidemii wykonywanie urzędowych badań jakości wody ciepłej było znacznie ograniczone.

W roku 2020 wykonano badania wody ciepłej w kierunku bakterii Legionella sp. łącznie w **9 obiektach** takich jak: szpitale (2 obiekty), dom dziecka (1 obiekt), szkolne schronisko młodzieżowe (1 obiekt), zakład opieki długoterminowej (1 obiekt), dom pomocy społecznej (1 obiekt), izba wytrzeźwień (1 obiekt), szkoła podstawowa (1 obiekt), placówka opiekuńczo-wychowawcza (1 obiekt).

W obiektach tych pobrano łącznie **38** próbek wody ciepłej do badań laboratoryjnych. Kwestionowano 3 próbki wody ciepłej (7,8%) ze względu na obecność bakterii Legionella sp. w liczbie przekraczającej wartość dopuszczalną określoną w przepisach prawnych. W związku przekroczeniami parametrów wydano **1 decyzję administracyjną** nakazującą doprowadzenie jakości wody ciepłej do odpowiednich wymagań. Decyzja dotyczyła natrysków przy sali gimnastycznej w Szkole Podstawowej Nr 9 przy ul. Panewnickiej 172 i została wykonana.

3. Pływalnie

W roku 2020 na terenie miasta Katowice nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Katowicach była objęta nadzorem następująca liczba czynnych pływalni:

- **24 pływalnie kryte:** w tym 10 pływalni rekreacyjnych, 11 pływalni szkolnych i przy uczelniach wyższych oraz 3 pływalnie rehabilitacyjne,
- **3 pływalnie odkryte.**

W 2020 roku zostały uruchomione 2 nowe pływalnie kryte tj.: **Basen „Brynów”** przy ul. Kościuszki 104 oraz **Basen „Burowiec”** przy ul. Konnej 2. W marcu 2020 r. Śląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny, w związku ze zmianą przepisów prawnych, przekazał pod nadzór Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Katowicach 2 pływalnie tj. pływalnię w II Liceum Ogólnokształcącym przy ul. Głowackiego 6 oraz pływalnię w Pałacu Młodzieży przy ul. Mikołowskiej 26.

W roku 2020 nieczynne były:

- 1 pływalnia rekreacyjna przy ul. Boya- Żeleńskiego 100 – w związku z przebudową obiektu,
- 2 pływalnie przy uczelniach wyższych przy ul. Bankowej 12 (Uniwersytet Śląski) i przy ul. Bogucickiej 3 (Uniwersytet Ekonomiczny) - z przyczyn technicznych,
- 1 pływalnia rehabilitacyjna przy ul. Ziołowej 45/47 (SP Szpital Kliniczny Nr 7) - z przyczyn technicznych,
- 2 pływalnie odkryte przy ul. Wczasowej 8 (Ośrodek Rekreacyjno - Wypoczynkowy „Zadole”) i ul. Gliwickiej 214 (Ośrodek Sportowy „Gliwicka”) – z przyczyn technicznych,
- 4 pływalnie zawiesiły działalność w marcu i nie uruchomiły się ponownie do końca 2020 roku tj.: pływalnia przy ul. Wiertniczej 3 (Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego Województwa Śląskiego), ul. Ułańskiej 7 (Zespół Szkół Plastycznych), ul. Mikołowskiej 26 (Pałac Młodzieży) i ul. Gościnniej 8 (Ośrodek Rehabilitacyjno- Edukacyjno- Wychowawczy).

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach prowadził nadzór nad pływalniami zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2015 r. poz. 2016):

- zatwierdzał przygotowane przez zarządzających pływalniami harmonogramy pobierania próbek wody do badań w ramach kontroli wewnętrznej,
- analizował i rejestrował przekazywane przez zarządzających pływalniami wyniki badań jakości wody wykonywane zgodnie z ustalonymi harmonogramami oraz w przypadku wyników badań, które nie spełniały wymagań, przekazywane przez zarządzających pływalniami informacje o podejmowanych działaniach naprawczych,
- przekazywał uzyskane dane dotyczące jakości wody na pływalniach do Śląskiego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego (w ramach bazy danych „Excel Woda” oraz bazy danych „Harmonogram- pływalnie”),
- wykonywał badania jakości wody na pływalniach w ramach kontroli urzędowej.

W związku z sytuacją epidemiczną dotyczącą koronawirusa SARS-CoV-2 wykonywanie urzędowych kontroli jakości wody na pływalniach od marca 2020 r. było znacznie ograniczone.

W ramach kontroli urzędowej pobrano łącznie:

- **25** próbek wody na pływalniach krytych z niecek basenowych i cyrkulacji oraz **12** próbek wody ciepłej z natrysków na pływalniach,
- **17** próbek wody na pływalniach odkrytych (z niecek basenowych i cyrkulacji).

Zarządzający wykonywali badania jakości wody w ramach kontroli wewnętrznej średnio 2 razy w miesiącu na pływalniach krytych i 3 razy w sezonie letnim na pływalniach odkrytych.

W ramach prowadzonego nadzoru nad realizacją harmonogramu badań wody przez zarządzających pływalniami w 2020 roku zarejestrowano łącznie:

- **823** wyniki badań jakości wody na pływalniach krytych dotyczące wody w nieckach basenowych i cyrkulacji oraz **30** wyników badań wody dotyczących wody ciepłej w natryskach na pływalniach,
- **82** wyniki badań jakości wody na pływalniach odkrytych dotyczące wody w nieckach basenowych i cyrkulacji

W roku 2020 pobrano łącznie **989** próbek wody na pływalniach (kontrola urzędowa i kontrola wewnętrzna). Nieprawidłowości stwierdzono w **188** próbkach wody (19%) tj.: podwyższoną zawartość chloroformu i Σ THM-ów, obecność bakterii *Pseudomonas aeruginosa* i *Legionella* sp. oraz wysoką ogólną liczbę mikroorganizmów w 36°C. W przypadku wystąpienia kwestionowanych parametrów zarządzający obiektami podejmowali działania naprawcze mających na celu poprawę jakości wody polegające między innymi na całkowitej lub częściowej wymianie wody w niecce basenowej, zwiększeniu częstotliwości płukania złóż filtracyjnych lub „szokowym” chlorowaniu wody. W przypadku występowania wysokiej liczby bakterii *Legionella* sp. w wodzie ciepłej w natryskach na pływalni była stosowana dezynfekcja termiczna lub chemiczna instalacji wody ciepłej.

W 2020 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach **wydał 3 decyzje – zbiorcze oceny jakości wody na pływalniach odkrytych** po zakończeniu sezonu letniego 2020.

Na podstawie wydanych ocen stwierdzono, że eksploatacja pływalni odkrytych była prowadzona przez zarządzających w sposób zapewniający bezpieczeństwo zdrowotne osób korzystających z pływalni. W ocenach wskazano na konieczność podjęcia przez zarządzających pływalniami odkrytymi działań mających na celu poprawę parametrów wody w zakresie zawartości chloroformu i Σ THM-ów. Zbiorcze, roczne oceny jakości wody na pływalniach krytych (za rok 2020), zgodnie z poleceniem Głównego Inspektora Sanitarnego, zostaną wydane na początku 2021 roku.

4. Kąpieliska i miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli

W sezonie letnim 2020 r. na terenie miasta Katowice nie zostało zorganizowane żadne kąpielisko, utworzono natomiast trzy miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli. W związku z tym przed sezonem Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach zaopiniował pozytywnie projekt uchwały Rady Miasta Katowice w sprawie utworzenia następujących **miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli:**

1. „Dolina Trzech Stawów”, Staw nr 4, plaża północna przy ul. Trzech Stawów (sezon kąpielowy: 02.07 – 31.07.2020 r.),
2. „Dolina Trzech Stawów”, Staw nr 4, plaża południowa przy ul. Trzech Stawów (sezon: 01.08 – 30.08.2020 r.),
3. „Staw Morawa” przy ul. Morawa 119 (sezon: 01.08 – 30.08.2020 r.).

Organizatorem ww. miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli był Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Katowicach przy ul. Zofii Nałkowskiej 10a, który wykonał po jednym badaniu jakości wody przed rozpoczęciem sezonu kąpielowego oraz po jednym badaniu jakości wody w trakcie funkcjonowania każdego z tych miejsc. Łącznie przed sezonem oraz w sezonie letnim 2020 r. organizator wykonał 6 badań jakości wody przeznaczonej do kąpieli. Na podstawie przedłożonych przez organizatora wyników badań Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach wydał łącznie 6 bieżących ocen jakości wody dla ww. miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli w których stwierdzono, że woda spełniała wymagania określone w zał. nr 1A do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. (Dz. U. z 2019 r. poz. 255) w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli. **Woda w tych zbiornikach w całym sezonie letnim 2020 r. była przydatna do kąpieli.**

V. Stan sanitarny obiektów i miejsc użyteczności publicznej

1. Obiekty użyteczności publicznej

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach w 2020 roku kontynuował bieżący nadzór sanitarny nad **1173 różnorodnymi obiektami użyteczności publicznej**. W wyniku przeprowadzonych **195 kontroli sanitarnych**, PPIS w Katowicach wydał **2 decyzje administracyjne** zarządzając przywrócenie właściwego stanu sanitarnego – higienicznego oraz nałożył **2 grzywny w drodze mandatu karnego**.

Główny kierunek działań w obszarze nadzoru na ww. obiektami dyktował ogłoszony w Polsce stan epidemii wirusa SARS CoV-2 oraz regulacje prawne w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów prowadzenia określonych działalności.

W związku z powyższym w 2020 roku przeprowadzono wizje w galeriach handlowych i obiektach usługowych mające na celu weryfikację czy dane podmioty gospodarcze i kierujące nimi bądź zatrudnione w nich osoby oraz klienci przestrzegają wprowadzonych obostrzeń. W większości przypadków wizje wykazały wprowadzenie odpowiedniego reżimu sanitarnego, w tym stosowanie obowiązku zakrywania ust i nosa.

Zdjęcie: Zabezpieczone, nieczynne urządzenie zabawowe w Katowickiej Galerii Handlowej

Obiekty świadczące usługi hotelarskie

W roku 2020r. w ewidencji znajdowało się **60 obiektów** świadczących usługi hotelarskie, z czego **skontrolowano 8** wchodzących w skład infrastruktury turystycznej.

Do omawianej grupy zaliczono hotele, kemping oraz inne obiekty świadczące usługi hotelarskie tj. pokoje gościnne, hotele pracownicze, hostele.

Stan higieniczno – sanitarny i techniczny pokoi mieszkalnych, pomieszczeń higieniczno-sanitarnych i gospodarczych, ciągów komunikacyjnych wraz z wyposażeniem, zaopatrzenie w wodę do spożycia, zaopatrzenie i właściwe przechowywanie środków czystości i preparatów dezynfekcyjnych, postępowanie z bielizną, gospodarkę odpadami komunalnymi, odprowadzanie ścieków bytowo-gospodarczych oraz dbałość o czystość terenu wokół obiektu nie budziły zastrzeżeń.

W roku sprawozdawczym 2020 powstały dwa nowe obiekty tj.

- Apartamenty przy ul. Zamułkowej 1,
- Apartamenty ASTRA KATOWICE przy ul. Feliksa Bocheńskiego 94.

W 2020r. przeprowadzono również wizje dotyczące przestrzegania określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii, w trakcie których nie stwierdzono nieprawidłowości.

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, fryzjersko-kosmetyczne, odnowy biologicznej i tatuażu

W ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Katowicach w 2020 roku znajdowało się **587 obiektów**, a **skontrolowano 53**.

Zdjęcie: ciąg sterylizacyjny w salonie kosmetycznym

Obecnie brak jest aktu prawnego w sprawie szczegółowych wymagań sanitarnych, jakim powinny odpowiadać zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu i odnowy biologicznej, co znacznie utrudnia nadzór nad obiektami stanowiącymi największą grupę obiektów użyteczności publicznej nadzorowanych przez PPIS w Katowicach.

Stan sanitarny większości zakładów usługowych oceniono jako dobry. Natomiast stwierdzone uchybienia to zły stan sanitarno-porządkowy i techniczny pomieszczeń.

W czasie kontroli prowadzony był często instruktaż w zakresie dezynfekcji i sterylizacji sprzętu fryzjerskiego i kosmetycznego. W zakładach, w których wykonywane są zabiegi mogące powodować naruszenie ciągłości tkanki wdrożone były procedury zgodnie z art. 16 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2020r. poz. 1845 z późn. zm.). Gabinety te coraz częściej we własnym zakresie zapewniają sterylizację narzędzi poprzez tworzenie ciągów sterylizacyjnych.

Skontrolowane sale fryzjerskie, kosmetyczne, pomieszczenia z urządzeniami do opalania, zaplecza socjalne, toalety utrzymane były czysto. Właściciele zakładów coraz częściej stosują jednorazowe ręczniki, pelerynki, taśmy na szyję, podwłósniki. W solariach na łózkach opalających umieszczono informację o przeprowadzonej dezynfekcji. W związku z ustawą z dnia 15 września 2017 r. o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium (Dz.U. z 2017 r. poz. 2111) w czasie kontroli zwracano szczególną uwagę czy usługi udostępniane są małoletnim, czy umieszczone są czytelne i widoczne informacje o treści „Zakaz udostępniania solarium osobom, które nie ukończyły 18 roku życia” (art. 5 ust. 1 ww. ustawy), czy przestrzegany jest zakaz reklamy lub promocji usług w zakresie udostępniania solarium. W każdym zakładzie umieszczona była informacja o zakazie udostępniania solarium osobom, które nie ukończyły 18 roku życia.

W roku 2020 w tej grupie obiektów nałożono **2 grzywny w drodze mandatu karnego**.
Dotyczyło to:

- Katowicki Golibroda Barber Shop przy ul. Andrzeja 29/3,
- Salon kosmetyczny AMABELLE przy ul. Sienkiewicza 45/2.

Stwierdzone nieprawidłowości to brudne narzędzia fryzjerskie oraz pomieszczenia obsługi klienta, brak jałowych narzędzi kosmetycznych, brak dat sterylizacji na pakietach z narzędziami kosmetycznymi.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach wydał **1 decyzję** administracyjną. Dotyczyło to Salonu kosmetycznego przy ul. Piotrowickiej 58, gdzie stwierdzono materiałową tapicerkę na fotelach, krzesłach przy stanowiskach manicure oraz na kanapie.

Środki transportu publicznego i dworce

Dworce autobusowe

W ewidencji PPIS w Katowicach figurowały **2 dworce autobusowe**.

We wrześniu 2020 r. w centrum miasta otwarto **nowy Dworzec autobusowy przy ul. Sądowej**. Z dworca korzystają autobusy dalekobieżne oraz linie autobusowe kursujące pod szyldem Zarządu Transportu Metropolitalnego. Dotychczasowy dworzec na rogu ulic Skargi i Sokolskiej został zlikwidowany.

Zdjęcie: Dworzec autobusowy przy ul. Sądowej w Katowicach

Dworce i stacje kolejowe

W 2020r. w ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Katowicach figurowały **2 dworce** kolejowe, z czego skontrolowano 1, przeprowadzając 2 kontrole.

Stan sanitarno-higieniczny **Dworca PKP** był prawidłowy. Hala dworca i perony sprzątane są na bieżąco przez całą dobę. Na infrastrukturę towarzyszącą dla pasażerów składają się tj. kasy, punkty informacyjne, poczekalnie, toalety, mała gastronomia, lokale handlowe, punkt prasowy, przechowalnia bagażu, toalety ogólnodostępne dla kobiet, mężczyzn i WC dla niepełnosprawnych.

Wyposażenie dworców stanowią min. elektroniczne wyświetlacze z rozkładem jazdy, ławki, kosze na śmieci. Kosze na odpadki przystosowane są do ich segregacji. Dworzec PKP Katowice połączony jest z podziemnym dworcem autobusowym.

Zdjęcie: Oznakowanie miejsc siedzących w środkach transportu publicznego

Jednostki organizacyjne pomocy społecznej

Na terenie miasta Katowice w 2020 roku funkcjonowało **20 domów pomocy społecznej** oraz innych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, z czego **skontrolowano 10**.

W obiektach tych świadczone są usługi w zakresie potrzeb bytowych (zamieszkanie, wyżywienie, odzież, utrzymanie czystości), pielęgnacyjno-opiekuńczych (udzielanie pomocy w podstawowych czynnościach życiowych) oraz wspomagających pobyt (terapia zajęciowa, podnoszenie sprawności). Placówki mają opracowane i wdrożone procedury postępowania z odpadami oraz z brudną i czystą bielizną. Budynek pozbawione są barier architektonicznych i przystosowane są dla osób niepełnosprawnych.

Przeprowadzone kontrole sanitarne nie wykazały nieprawidłowości w bieżącym stanie sanitarno-higienicznym.

Noclegownie

W wyniku prowadzonego nadzoru w roku 2020 **skontrolowano 1 noclegownię** dla bezdomnych, spośród **4 ujętych w ewidencji**.

Noclegownie to infrastruktura pomocowa dla osób bezdomnych, gdzie oprócz schronienia zapewnienia się również posiłek lub miejsca do jego przygotowania, upranie odzieży, pomoc socjalną i medyczną. Obiekty te charakteryzują się niskim standardem, wyposażone są w podstawowe sprzęty, posiadają wydzielone pomieszczenia sypialniane, węzły sanitarne i pomieszczenia pomocnicze. Stan sanitarny skontrolowanej noclegowni ocenia się jako dostateczny. Za utrzymanie prawidłowego stanu sanitarno - porządkowego odpowiadają pensjonariusze.

Ustępy publiczne

Na **32 toalety figurujące w ewidencji, skontrolowano 5**.

Przeprowadzone czynności kontrolne wykazały prawidłowy stan sanitarno-higieniczny. Część toalet dostosowana jest do potrzeb osób niepełnosprawnych. Obiekty wyposażone były w dostateczną ilość środków czystościowych, dezynfekcyjnych i higienicznych. Dezynfekcja urządzeń sanitarnych odbywała się z właściwą częstotliwością. Postępowanie z odpadami było prawidłowe. Otoczenie obiektów utrzymane było czysto.

Obiekty sportowe

W ewidencji PPIS w Katowicach znajdowało się **45 obiektów sportowych**. W 2020 roku **kontrole sanitarne przeprowadzono w 14 obiektach**.

Do omawianej grupy zaliczono hale sportowe, kluby, kręgielnie, ściany wspinaczkowe, sale ćwiczeń, boiska, korty tenisowe, lodowiska.

W trakcie przeprowadzanych czynności kontrolnych obiektów sportowych oceniano szczególnie:

- stan sanitarno-techniczny pomieszczeń bloku sportowego,
- prawidłowe przechowywanie sprzętu sportowego,
- stan sanitarno-higieniczny zaplecza sanitarnego, jego wyposażenie i zaopatrzenie w środki czystości i higieniczne,
- dostęp do ciepłej, bieżącej wody,
- gospodarkę odpadami,
- czystość otoczenia.

Skontrolowane obiekty oceniono jako dobre.

Obiekty kulturalno-widowiskowe

Na terenie miasta Katowice w 2020 roku funkcjonowało **37 obiektów kulturalno-widowiskowych**, z tego **skontrolowano 20**.

Grupa ta obejmuje: teatry, muzea, ośrodki kultury, kina, galerie, filharmonię, kluby i obiekty widowiskowe, dyskoteki.

Obiekty te charakteryzują się dobrym stanem sanitarno-technicznym. Sale widowiskowe, garderoby, szatnie, toalety z rozdziałem na damskie i męskie utrzymane były czysto. W czasie kontroli stwierdzono wystarczający zapas środków czystościowych i dezynfekcyjnych.

W tej grupie obiektów Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach **wydawał rekomendacje** mające na celu pomoc we wdrażaniu procedur zapewniających bezpieczeństwo zdrowotne przez przedsiębiorców w stanie epidemii. **Opiniował również zasady wprowadzanego reżimu sanitarnego** opracowywane przez zarządzających na podstawie wytycznych umieszczanych na stronach Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii oraz Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, a stanowiące wsparcie w zakresie zarządzania instytucjami w stanie epidemii COVID-19.

W roku 2020 w Międzynarodowym Centrum Kongresowym w Katowicach, powstał **tymczasowy szpital** dla pacjentów chorych na COVID-19.

Tereny rekreacyjne

Na terenie miasta Katowice tereny rekreacyjne to tereny zielone w formie zorganizowanych kompleksów (parki, zieleńce, skwery, place zabaw, wodne place zabaw, piaskownice, ścieżki i trasy rowerowe oraz miejsca zwyczajowo wykorzystywane do kąpieli). Terenom rekreacyjnym towarzyszy często infrastruktura sportowa - tory do jazdy na rolkach, boiska do tenisa ziemnego, stoliki szachowe, boiska piłkarskie, boiska do gry w siatkówkę, boiska do tenisa stołowego itp. Tereny te są zadbane, zieleń pielęgnowana, dokonywany jest przegląd urządzeń zabawowych, ławek, koszy na śmieci.

Skontrolowane tereny rekreacyjne utrzymane były w prawidłowym stanie sanitarno - higienicznym.

Targowiska

Na terenie Katowic w roku 2020 PPIS w Katowicach nadzorował **10 targowisk**, i **skontrolowano 1** spośród nich.

W trakcie kontroli oceniano stan bieżącej czystości targowiska oraz otoczenia, sposób zagospodarowania odpadów komunalnych, stan techniczny i sanitarny toalet dla klientów oraz ich wyposażenie, a także zaopatrzenie w wodę przeznaczoną do spożycia. Kontrola nie wykazała uchybień w powyższym zakresie.

Cmentarze

W ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Katowicach znajduje się **27 cmentarzy**. **Skontrolowano 2** i nie stwierdzono niewłaściwego stanu porządkowego.

Kontrole cmentarzy dotyczyły utrzymania porządku, właściwego postępowania w zakresie gromadzenia i odbioru odpadów komunalnych, a także odpowiedniego stanu punktów poboru wody i ogrodzenia. Obiekty zaopatrzone są w tabliczki z regulaminami, informującymi min. o zakazie wprowadzania psów oraz zakazie palenia wyrobów tytoniowych.

W roku 2020 **wydano 31 decyzji zezwalających na przeprowadzenie ekshumacji**. Kontrole polegające na nadzorze nad prawidłowym wykonaniem ekshumacji szczątków ludzkich wykazały, iż ekshumacje przeprowadzane były zgodnie z wydawanymi decyzjami. Pracownicy firm pogrzebowych przeprowadzający czynności ekshumacyjne zaopatrzeni byli w odzież ochronną jednorazowego użytku (kombinezony, rękawiczki), która po zakończonej ekshumacji traktowana była jako odpad niebezpieczny i oddawana do utylizacji. Ziemię wydobywaną z grobu umieszczano na powierzchni zabezpieczonej nieprzepuszczalną matą. Po wydobyciu szczątków grób dezynfekowano i zasypano ziemią wydobytą z grobu. Do dezynfekcji ziemi stosowano wapno chlorowane. Transport szczątków odbywał się środkami transportu przeznaczonymi do przewozu zwłok.

Ponadto na wnioski prezydentów nadzorowanych miast **wydano 40 postanowień w sprawie sprowadzenia do kraju zwłok z zagranicy**.

2. Gospodarka odpadami komunalnymi

W minionym roku nie przeprowadzono kontroli związanych z gospodarką odpadami na terenie miasta Katowice. Powyższe związane było z sytuacją epidemiczną dotyczącą koronawirusa SARS-CoV-2 oraz zaangażowaniem służb sanitarnych w działania przeciwko COVID-19.

3. Akcje deratyzacyjne

W roku 2020 nie przeprowadzono kontroli w trakcie trwania akcji deratyzacyjnej, ponieważ czynności wykonywane przez Państwową Inspekcję Sanitarną związane były z działaniami przeciwko COVID-19.

VI. Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo – wychowawczych

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach w 2020 roku prowadził bieżący nadzór sanitarny nad przestrzeganiem przepisów higienicznych i zdrowotnych w środowisku dziecięco-młodzieżowym w **549 stałych obiektach nauczania i wychowania** w mieście. Były to:

- żłobki i kluby dziecięce – 59,
- przedszkola – 125,
- szkoły podstawowe – 49,
- licea ogólnokształcące – 21,
- technika – 5
- szkoły specjalne -5
- branżowe szkoły I i II stopnia – 1,
- zespoły szkół – 48,
- szkoły policealne – 21,
- domy studenckie – 14,
- placówki opiekuńczo wychowawcze wsparcia dziennego – 26,
- placówki z pobytem całodobowym – 13,
- placówki wychowania pozaszkolnego – 150,
- szkoły wyższe – 12.

W 2020 r. Śląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Katowicach przekazał zgodnie z kompetencjami pod nadzór Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Katowicach 37 obiektów.

Ponadto nadzorem objęto **208** turnusów placówek sezonowego wypoczynku dzieci i młodzieży.

Kontrole sanitarne potwierdziły dobry stan sanitarny i techniczny większości placówek oświatowo – wychowawczych w mieście. W wyniku prowadzonego postępowania administracyjnego PPIS w Katowicach w 2020 r. wydał **1 decyzję administracyjną**. Ponadto wyegzekwował wykonanie zarządzeń **5 decyzji** wydanych w latach 2010 – 2019.

Po rozpatrzeniu uzasadnionych wniosków stron zmieniono terminy wykonania zarządzeń **16 decyzji** wydanych w latach wcześniejszych. Łącznie do realizacji pozostały zarządzenia **15 decyzji** wydanych w latach 2013 – 2020, dotyczące przedszkoli oraz różnego typu szkół.

Obiekt	Liczba decyzji do realizacji	Wydanych w latach:							
		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Żłobki	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Przedszkola	6	0	1	1	0	0	2	2	0
Szkoły Podstawowe	5	1	1	1	0	2	0	0	0
Zespoły Szkół	4	0	0	0	1	1	0	1	1
Razem:	15	1	2	2	1	3	2	3	1

Decyzje pozostałe do realizacji z lat 2013 – 2020 – stan na dzień 31.12.2020 r.

W związku z ogłoszonym 20.03.2020 r. na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanem epidemii SARS CoV -2 na bieżąco współpracowano z Wydziałem Edukacji i Sportu Urzędu Miasta Katowice oraz Kuratorium Oświaty w Katowicach w zakresie opracowywania, wdrażania, monitorowania i realizacji procedur związanych z profilaktyką COVID-19, zgodnych z wytycznymi MEN, MZ i GIS w placówkach oświatowo-wychowawczych.

Z powodu wprowadzonych ograniczeń działań kontrolnych oraz delegowaniem pracownikom zadań związanych ze zwalczaniem i przeciwdziałaniem COVID – 19 skontrolowano ograniczoną liczbę obiektów.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach na wnioski dyrektorów placówek oświatowo-wychowawczych zaopiniował pozytywnie nauczanie **zdalne lub zawieszenie zajęć w 304 placówkach** ze względu na zachorowania na COVID-19 wśród nauczycieli, personelu niepedagogicznego oraz dzieci i młodzieży.

1. Żłobki i kluby dziecięce

Na terenie Katowic w 2020 roku funkcjonowało **59 żłobków**, w tym **13 żłobków publicznych, 45 niepublicznych i 1 klub dziecięcy niepubliczny**. Opiekę w żłobkach publicznych i niepublicznych otrzymało 977 dzieci. Przeprowadzono w nich **24 kontrole**.

Żłobki i kluby dziecięce funkcjonowały w budynkach przystosowanych do tego celu. W większości placówek zostały zapewnione zarówno higieniczne jak i bezpieczne warunki pobytu dzieci.

W 2020 roku na terenie miasta do dyspozycji dzieci **oddano 9 nowych niepublicznych żłobków**, mianowicie:

- Niepubliczny Żłobek „Kraina odkrywcy” Aleja Korfantego 138,
- Żłobek „Kraina Odkrywcy” ul. Braci Mniejszych 4,
- Żłobek „Kraina Odkrywcy”, ul. Wrocławska 54,
- Żłobek „Bajtelkowo” ul. Kostki Napierskiego 65,
- Niepubliczny Żłobek Słonik Montessori ul. Rolna 14,
- Żłobek Integracyjny „Przyjazny Zakątek” ul. Szarych Szeregów 28,
- Niepubliczny Żłobek Sportów Językowych „Fair Play” ul. Pułaskiego 42,
- Żłobek „Misiowy Zakątek” ul. Grabowa 2,
- Niepubliczny Żłobek „Kreatywne Dzieciaki” ul. Szewska 11.

Ponadto w **1** istniejącej placówce zwiększono liczbę miejsc dla dzieci, a w **1** placówce zmienił się organ prowadzący.

2. Placówki wychowania przedszkolnego

W 2020 roku działalność opiekuńczo – wychowawczą prowadzono w **125 przedszkolach**, w tym **6 przedszkolach** specjalnych. Skontrolowano **24 placówki**, w tym 1 przedszkole specjalne, w których zapisanych było 1303 dzieci, w tym 17 w przedszkolu specjalnym.

Przedszkola funkcjonowały w budynkach przystosowanych do tego celu. Tereny wokół placówek były ogrodzone, posesje utrzymane w czystości.

W minionym roku rozpoczęło działalność **6 nowych niepublicznych przedszkoli** tj.:

- Niepubliczne Przedszkole „Kraina Odkrywców Galileusz” ul. Korfantego 138,
- Niepubliczne Przedszkole „Kraina Odkrywców Kopernik” ul. Wrocławska 54,
- Niepubliczne Przedszkole Sportowo-Językowe „Fair-Play” ul. Pułaskiego 42,
- Niepubliczne Przedszkole „Gwiazdolandia” ul. Niska 3B,
- Niepubliczne Przedszkole Językowe „Pod Magnolią” ul. Pułaskiego 27,
- Niepubliczne Przedszkole „Baby Planet” ul. Powstańców 25.

W 2020 r. zlikwidowano jedno Niepubliczne Przedszkole „Wesołe Słoneczka” przy ul. Hetmańskiej 7.

W 2020 zostały wykonane zarządzenia i decyzji wydanej w roku 2010 – doprowadzono do prawidłowego stanu sanitarno-technicznego zewnętrzną elewację Miejskiego Przedszkola nr 94 przy ul. Rataja 10. Nadal do realizacji pozostają obowiązki 6 decyzji wydanych w latach 2014-2019 dotyczące doprowadzenia do prawidłowego stanu sanitarno – technicznego:

- *parapetu okiennego w łazience dla dzieci 3 letnich w budynku A i B przedszkola, schodów i podłogi przy drzwiach wejściowych do sali gimnastycznej, podłogi w łazience dla dzieci 5 letnich, w pomieszczeniu higieniczno – sanitarnym ogólnodostępnym dla dzieci, ścian i sufitu w łazience dla dzieci 5 letnich i w łazience dla dzieci przy sali gimnastycznej oraz ścianek działowych kabin ustępowych w pomieszczeniu higieniczno – sanitarnym ogólnodostępnym dla dzieci - w Miejskim Przedszkolu Nr 1 im. Hansa Christiana Andersena przy ul. Brynowskiej 82,*
- *podłóg w salach zajęć dla dzieci w grupie Skrzaty i Muminki na parterze oraz w grupie Smerfy na piętrze budynku - w Miejskim Przedszkolu Nr 16 przy ul. Koszalińskiej 6a,*
- *stolarki okiennej w sali zajęć grupy „Kangurki”, ścian i sufitów w sali zajęć grupy „Tygryski”, w pomieszczeniu gospodarczo – magazynowym oraz podłogi w sali zajęć grupy „Kangurki” - w Miejskim Przedszkolu Nr 22 przy ul. Kopalnianej 4d,*
- *podłóg w salach zajęć dla dzieci w grupach I, II, III, IV, w szatni dla dzieci oraz w korytarzu komunikacyjnym na I piętrze - w Miejskim Przedszkolu Nr 32 przy ul. Szopienickiej 29,*

- *podłóg w salach zajęć grupy „Jarzębinka”, „Jaskółka” i „Jeżyki” w Miejskim Przedszkolu Nr 57 przy ul. Piastów 13,*
- *drzwi wejściowych do pomieszczenia higieniczno – sanitarnego dla personelu, drzwi do pomieszczenia porządkowego i pomieszczenia higieniczno – sanitarnego Nr 2, ścian, podłogi i obudów na grzejnikach c.o. oraz zapewnienia pełnej sprawności technicznej urządzeń sanitarnych w pomieszczeniu higieniczno – sanitarnym Nr 2 - w Miejskim Przedszkolu Nr 66 z Oddziałami Integracyjnymi im. Majki Jeżowskiej ul. Brynicy 50.*

3. Szkoły

W 2020 roku PPIS w Katowicach nadzorował **150 szkół** różnego typu, z czego **skontrolowano 18 szkół**.

Budynki przystosowane są do potrzeb użytkowników, a ich stan sanitarno-higieniczny oceniono jako dobry.

W wyniku kontroli Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach wydał **1 decyzję administracyjną** na Szkołę Podstawową Nr 37 w Katowicach ul. Lompy 17 w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 1 im. Mikołaja Kopernika, ul. Sienkiewicza 74 z terminem realizacji zarządzeń w 2021 roku. Zarządzenia dotyczą: doprowadzenia do prawidłowego stanu sanitarno-higienicznego ściany, sufitu i podłogi w sali gimnastycznej, ściany i sufitu w przedsionku i korytarzu przed salą gimnastyczną, w szatniach dla dziewcząt i chłopców przy sali gimnastycznej, w natryskowni przy sali gimnastycznej, okna w sali gimnastycznej, zapewniania możliwości otwierania okien z poziomu podłogi w sali gimnastycznej oraz zabezpieczenia osłonami kaloryferów w szatniach dla dziewcząt i chłopców przy sali gimnastycznej.

W 2020 roku zrealizowano zarządzenia 3 decyzji wydanych w latach ubiegłych w wyniku, których doprowadzono do właściwego stanu sanitarnego ściany, sufit i podłogę w sali gimnastycznej w Szkole Podstawowej Nr 65 przy ul. Kukulek 62, doprowadzono do prawidłowego stanu sanitarno-higienicznego ściany, sufit i podłogę w sali lekcyjnej nr 56 i 42 oraz ścianę i sufit w bibliotece szkolnej w Zespole Szkolno – Przedszkolnym Nr 11 (dotyczy Szkoły Podstawowej Nr 38) przy ul. Wantuły 11, ogrodzona została posesja szkolna w Katowickim Centrum Edukacji Zawodowej przy ul. Techników 11.

Do realizacji pozostają nadal obowiązki 8 decyzji nałożonych przez PPIS w Katowicach w latach 2013-2019. Zarządzenia dotyczą doprowadzenia do prawidłowego stanu sanitarno-technicznego:

- *ścian sali lekcyjnej nr 315, ścian i sufitu w pomieszczeniu sanitarnym dla dziewcząt i chłopców na II piętrze, ścian i sufitów ciągów komunikacyjnych na parterze, ścian w ciągu komunikacyjnym na II piętrze w budynku szkoły, chodnika przy placu zabaw dla uczniów w Szkole Podstawowej Nr 27 przy ul. Łętowskiego 18,*
- *podłóg w salach lekcyjnych nr 17 i 18 w Szkole Podstawowej Nr 28 przy ul. Gen. Jankego 160,*
- *podłóg oraz boksów w szatniach na odzież wierzchnią uczniów w budynku nr 1 w Szkole Podstawowej Nr 53 przy pl. Wyzwolenia 18,*
- *ścian i sufitów oraz listw przypodłogowych w korytarzu komunikacyjnym na II piętrze budynku w Szkole Podstawowej Nr 54 przy ul. Wojciecha 9,*
- *ścian w sali gimnastycznej, ścian i sufitów klatek schodowych w segmencie I, II i III budynku w Szkole Podstawowej Nr 62 przy ul. Ordon 3d,*
- *ścian i sufitu w pomieszczeniu sanitarnym dla chłopców na I piętrze oraz ogrodzenia, w Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 6 przy ul. Marcinkowskiego 17 (dotyczy Szkoły Podstawowej Nr 31),*
- *ściany i sufitu w II korytarzu komunikacyjnym budynku szkoły pomiędzy I i II piętrem, w Zespole Szkolno – Przedszkolnym Nr 12 (dotyczy Szkoły Podstawowej Nr 42 ul. Wiosny Ludów 22),*
- *nawierzchni szkolnego boiska do koszykówki w Zespole Szkół Zawodowych im. R. Mielczarskiego al. B. Krzywoustego 13.*

W 2020 roku objęto nadzorem **5 nowych niepublicznych szkół** tj.

- Prywatną Szkołę Podstawową „Complex of Silesion International Schools” ul. Witos 18,
- Policealną Szkołę Medyczną Zdrow-Med ul. Kobylińskiego 4,
- Nova Centrum Edukacyjne ul. 3 Maja 26, 6-8,
- Centrum Nauki i Biznesu „Żak” ul. Sienkiewicza 74,
- Niepubliczną Szkołę dla Dorosłych – Atut Lider Kształcenia ul. Staromiejska 12/2.

Infrastruktura do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego

Wychowanie fizyczne to zamierzone i świadome działanie ukierunkowane na kształtowanie postaw prozdrowotnych i prospołecznych wśród uczniów.

W 2020 roku na **18** skontrolowanych szkół, **11** (tj. 61,11 %) posiadało wystarczające warunki do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego. Uczniowie 2 szkół korzystali z obiektów sportowych i boiska poza placówką.

Opieka medyczna w szkołach

Szkoła powinna zapewnić uczniom możliwość korzystania z opieki pielęgniarki lub higienistki w szkolnych gabinetach profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej.

W 2020 roku w **11 szkołach** funkcjonowały **samodzielne gabinety** profilaktycznej opieki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej, które były do dyspozycji jednej szkoły. W **1 placówce** gabinet zorganizowano wspólnie z inną szkołą w tym samym obiekcie. W **6 niepublicznych szkołach** profilaktyczna opieka medyczna świadczona była poza terenem placówki.

Wszystkie pomieszczenia gabinetów profilaktycznej opieki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej utrzymane były we właściwym stanie sanitarnym.

Nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi w szkołach

W 2020 roku w ramach prowadzonego nadzoru dokonano oceny w zakresie posiadania i stosowania niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin wraz z kartami charakterystyki w pracowniach chemicznych.

Skontrolowano **18 szkół** i stwierdzono, że **5** z nich posiadało niebezpieczne substancje chemiczne i ich mieszaniny. Nie stwierdzono przeterminowanych niebezpiecznych substancji chemicznych.

Dożywianie dzieci i młodzieży w szkołach

Program dożywiania uczniów w placówkach szkolnych prowadzony był w **12 spośród 18 skontrolowanych szkół**. **Obiady otrzymywało 1959 uczniów**, a z posiłków dofinansowanych skorzystało **220 uczniów**.

Ocena dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii

W roku 2020 dokonano oceny dostosowania mebli edukacyjnych do wzrostu uczniów w jednej szkole - Katolickiej Szkole Podstawowej przy ul. Ścigały 17. Skontrolowano 5 oddziałów, gdzie oceniono 62 stanowiska. Wszystkie były zgodne z Polską Normą PN-EN 1729-1:2007- Meble - Krzesła i stoły dla instytucji edukacyjnych. Podczas oceny zwracano uwagę na dostosowanie parametrów funkcjonalnych mebli do wzrostu uczniów, ich oznakowanie, odpowiednie zestawienie i stan techniczny.

Jednocześnie skontrolowano sytuację w zakresie posiadania przez placówki certyfikatów zgodności z Polską Normą na meble edukacyjne zakupione po 1997 roku.

Zapewnienie uczniom miejsca na pozostawienie w szkole części podręczników i przyborów szkolnych

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych placówkach szkoła powinna zapewnić uczniom możliwości pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych na terenie placówki.

W 2020 roku wymóg ten został spełniony w **14 spośród 18 skontrolowanych** w tym zakresie szkół.

Placówki wypoczynku zimowego i letniego zorganizowanego w obiektach stałych w miejscu zamieszkania

W minionym roku w elektronicznej bazie wypoczynku zostało zgłoszonych **208 turnusów**, w tym **123 turnusy** wypoczynku letniego i **85 turnusów** wypoczynku zimowego. Z wypoczynku letniego w **10 skontrolowanych** turnusach skorzystało **192 uczestników**, natomiast z wypoczynku zimowego w **17 skontrolowanych** turnusach skorzystało **555** uczestników. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Wypoczynek w miejscu zamieszkania zorganizowany był w placówkach szkolnych oraz w placówkach pracy pozaszkolnej (np. sala zabaw). Dla uczestników organizowano zajęcia z zachowaniem reżimu sanitarnego.

4. Szkoły wyższe

Na terenie nadzoru PPIS w Katowicach funkcjonowało **12 wyższych szkół**, w tym 7 publicznych i 5 niepublicznych zlokalizowanych w 42 obiektach. W roku sprawozdawczym ze względów epidemiologicznych nie przeprowadzono kontroli sanitarnych.

VII. Warunki sanitarno – higieniczne środowiska pracy

1. Stan sanitarno-higieniczny zakładów pracy

Nadzór sanitarny nad warunkami pracy ma na celu wzmocnienie ochrony zdrowia pracowników przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy, w tym przede wszystkim zapobieganie powstawaniu chorób zawodowych.

Działalność Sekcji Higieny Pracy w związku z wystąpieniem stanu epidemii wywołanej zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 od marca 2020 roku polegała przede wszystkim na wykonywaniu czynności związanych z zapobieganiem oraz zwalczaniem stanu epidemii.

W 2020 roku **skontrolowano 47** zakładów pracy, przeprowadzając **50 kontroli sanitarnych**. Wydano **6 decyzji administracyjnych**, nie nałożono grzywien w drodze mandatu karnego.

Warunki pracy

Pracodawca ponosi odpowiedzialność za stan bezpieczeństwa i higieny pracy. Jest obowiązany chronić zdrowie i życie pracowników, poprzez zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków pracy przy odpowiednim wykorzystaniu osiągnięć nauki i techniki. W ramach prowadzonego nadzoru nad warunkami środowiska pracy oraz stanem sanitarnym w zakładach, zostało wydanych **6 decyzji administracyjnych**.

Szczegółowy opis stwierdzonych w czasie kontroli nieprawidłowości obrazuje poniższy wykres.

Wykaz nieprawidłowości stwierdzonych w czasie kontroli w 2020 roku w Katowicach

W wyniku podjętych działań ogółem w **1 zakładzie** pracy stwierdzono przekroczenie najwyższego dopuszczalnego natężenia (NDN) hałasu, co skutkowało wydaniem decyzji przez PPIS w Katowicach.

Na skutek decyzji wydanych w latach wcześniejszych poprawiono warunki pracy 11 pracownikom w 2 zakładach pracy, w których stwierdzono przekroczenia normatywu hałasu.

Czynniki o działaniu rakotwórczym lub mutagennym

Prowadzony nadzór dotyczył przestrzegania obowiązków wynikających z rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 24 lipca 2012 r. w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy.

Spośród **108 zakładów** pracy, w których w środowisku pracy, występowały substancje chemiczne, ich mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, **skontrolowano 8**, nie stwierdzając nieprawidłowości.

Na terenie Katowic nadzorowano również **prace związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest**, ze względu na jego szkodliwe działanie na organizm człowieka.

W 2020 roku po wniesieniu **20 zgłoszeń** rozpoczęcia prac, związanych ze sposobem i warunkami bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest, przeprowadzono **2 kontrole sanitarne** na placach budów, które nie wykazały **nieprawidłowości**.

W 2020 r. stwierdzono chorobę zawodową - Nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi: rak płuca, rak oskrzela, gdzie czynnikiem przyczynowym były pyły azbestu.

Substancje chemiczne i ich mieszaniny

W 2020 r. przeprowadzono **13 kontroli** sanitarnych w **13 zakładach** pracy, w zakresie przestrzegania przepisów, dotyczących stosowania oraz wprowadzania do obrotu substancji chemicznych i ich mieszanin. W **1 zakładzie** stwierdzono:

- brak lub nieprawidłowo sporządzone karty charakterystyki wprowadzanych do obrotu mieszanin,
- nieprawidłowe oznakowanie opakowań wprowadzanych do obrotu mieszanin,

W związku z powyższym PPIS w Katowicach wydał decyzję administracyjną.

Produkty biobójcze

W 2020 roku prowadzono nadzór nad przestrzeganiem obowiązków, dotyczących wprowadzania do obrotu produktów biobójczych, oraz ich stosowania w działalności zawodowej. Produkty biobójcze to produkty do zwalczania organizmów szkodliwych dla zdrowia ludzi lub zwierząt. Jednocześnie mogą one stanowić ryzyko dla ludzi, zwierząt i środowiska.

Przeprowadzono **4 kontrole** w **4 zakładach**, w wyniku których **nie stwierdzono naruszenia przepisów** w tym zakresie.

Detergenty

PPIS w Katowicach prowadził także nadzór nad przestrzeganiem obowiązków dotyczących wprowadzania do obrotu detergentów i środków powierzchniowo czynnych. W toku czynności kontrolnych oceniano karty charakterystyki, oznakowanie opakowań oraz arkusze danych składników wprowadzanych do obrotu detergentów.

W 2020 r. skontrolowano **1 zakład**, w którym stwierdzono brak arkuszy danych składników wprowadzanych do obrotu detergentów, co skutkowało wydaniem decyzji administracyjnej.

Czynniki biologiczne

W zakresie występowania w środowisku pracy szkodliwych czynników biologicznych oraz ochrony zdrowia pracowników zawodowo narażonych na te czynniki, przestrzegania przez pracodawców wymogów obowiązującego przepisu prawa przeprowadzono **7 kontroli** sanitarnych w **7 zakładach** pracy, nie stwierdzając nieprawidłowości.

2. Choroby zawodowe

PPIS w Katowicach realizując zadania, dotyczące nadzoru nad warunkami pracy prowadził postępowania administracyjne w sprawie chorób zawodowych i wydawał imienne decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej, bądź o braku podstaw do jej stwierdzenia. Do celów diagnostyczno - orzeczniczych w sprawie pracowników występujących o stwierdzenie choroby zawodowej, sporządzane były oceny narażenia zawodowego, uwzględniające informacje dotyczące przebiegu zatrudnienia i narażenia na czynnik szkodliwy dla zdrowia, który mógł być przyczyną choroby zawodowej.

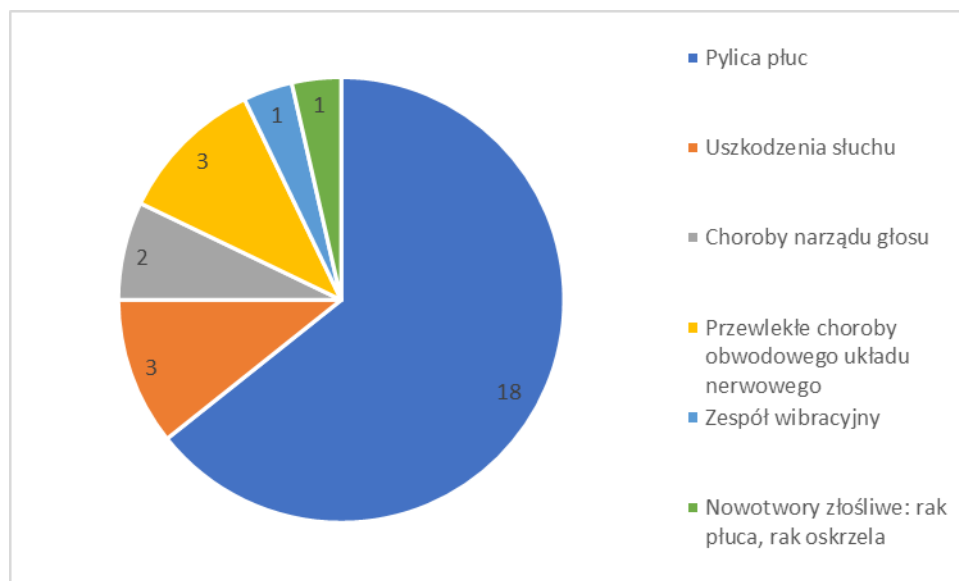
W każdym zakładzie w zależności od charakteru pracy, produkcji czy technologii mogą występować zagrożenia związane z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia, będące przyczynami chorób zawodowych wśród pracowników.

W 2020 r. stwierdzono **28** przypadków chorób zawodowych, a w **44** przypadkach wydano decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej.

L.p.	Choroba	Ilość stwierdzonych przypadków
1.	Pylica płuc	18
2.	Uszkodzenie słuchu	3
3.	Choroby narządu głosu	2
4.	Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego	3
5.	Zespół wibracyjny	1
6.	Nowotwory złośliwe: rak płuca, rak oskrzela	1
	RAZEM	28

Dane o ilości i rodzaju stwierdzonych chorób zawodowych w 2020 r.

Najliczniej stwierdzaną chorobą zawodową była pylica płuc – 64,3 %, choroby narządu słuchu i przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego po 10,7 % ogółu przypadków stwierdzanych chorób zawodowych.

Analiza stwierdzonych chorób zawodowych w Katowicach w 2020 roku

L.p.	Choroba zawodowa	2017	2018	2019	2020
1.	Pylica płuc	13	16	13	18
2.	Choroby narządu głosu	4	5	2	2
3.	Uszkodzenie słuchu	5	3	0	3
4.	Choroby zakaźne lub pasożytnicze	2	3	3	0
5.	Alergiczny nieżyt nosa	1	0	0	0
6.	Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego	0	1	2	3
7.	Choroby skóry	0	1	0	0
8.	Astma oskrzelowa	1	0	0	0
9.	Nowotwór złośliwy	1	0	0	1
10.	Przewlekłe choroby układu ruchu	1	2	0	0
11.	Zespół wibracyjny	0	0	1	1
12.	Choroby opłucnej lub osierdzia	2	0	0	0
13.	Zatrucia ostre albo przewlekłe	0	0	0	0
	RAZEM	30	31	21	28

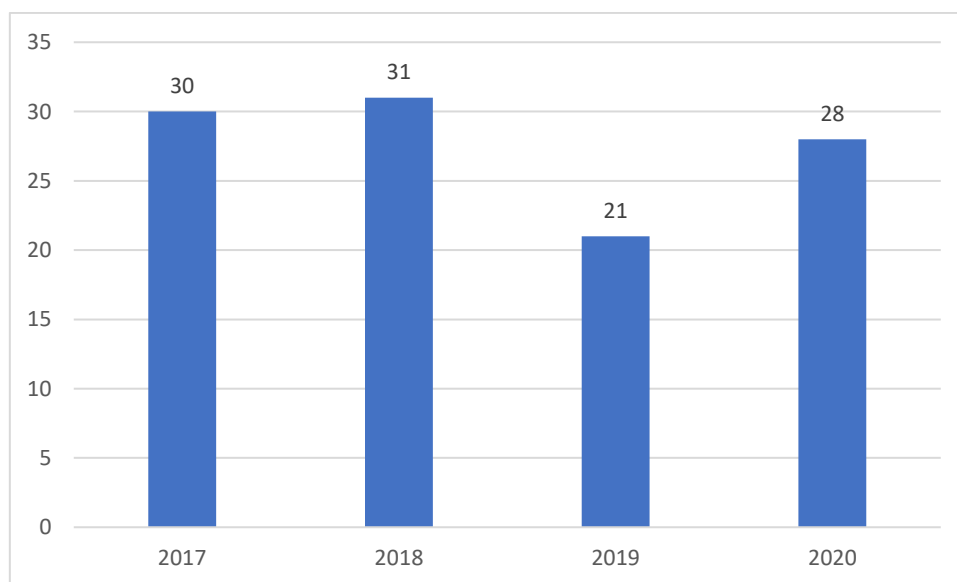
Liczba i rodzaj stwierdzonych chorób zawodowych w latach 2017 – 2020 w zakładach pracy

W okresie 2017 - 2020 w zakładach pracy na terenie Katowic stwierdzono łącznie 110 przypadków chorób zawodowych. Roczna liczba przypadków wykazywała znaczne wahania, a średnio wynosiła 27 przypadków. Najwięcej stwierdzonych chorób zawodowych odnotowano w 2018 roku, natomiast najmniej w 2019 roku.

W omawianym okresie najliczniej stwierdzaną chorobą zawodową była pylica płuc. W większości przypadków choroba ta dotyczyła pracowników górnictwa, gdzie jako czynnik przyczynowy wskazano pył węgla kamiennego zawierający wolną krystaliczną krzemionkę. Pylica płuc jest chorobą, która ujawnia się po okresie narażenia zawodowego liczonym w latach. Powodem jest również długi, około 10-letni okres ujawniania się choroby. Liczba stwierdzonych przypadków pylicy płuc w poszczególnych latach była zróżnicowana. Najwięcej przypadków pylicy płuc stwierdzono w 2020 roku – 18 przypadków, najmniej w 2017 i 2019 roku po 13 przypadków, natomiast w 2018 r. stwierdzono 16 przypadków pylicy.

Na drugim miejscu wśród patologii zawodowych stwierdzonych w latach 2017 - 2020 była choroba narządu słuchu, rozpoznawana u pracowników, wykonujących prace w przekroczeniach natężenia hałasu.

Należy zaznaczyć, że stwierdzane choroby zawodowe są często skutkiem braku odpowiednich warunków pracy w latach wcześniejszych.

Analiza zapadalności na choroby zawodowe w Katowicach w latach 2017- 2020

VIII. Interwencje mieszkańców miasta

W 2020 r. mieszkańcy miasta wnieśli **407 wniosków z prośbą o interwencję** (o 10 mniej niż w roku 2019). Kontrole sanitarne w większości nie potwierdziły sygnalizowanych nieprawidłowości.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach podejmował działania po otrzymaniu każdej informacji o zaniedbaniach sanitarnych, również wniesionej anonimowo. Kontrole sanitarne przeprowadzano bez zbędnej zwłoki, a w sytuacjach zagrożenie zdrowia i życia mieszkańców reagowano natychmiast. Potwierdzenie nieprawidłowości skutkowało wszczęciem postępowania administracyjnego mającego na celu przywrócenie właściwego stanu sanitarnego. Winnych zaniedbań karano grzywną w drodze mandatu karnego.

Podobnie jak w latach minionych, mieszkańcy najczęściej wnosili interwencje w sprawach nieprawidłowości zaobserwowanych **w obiektach obrotu żywnością**. W 2020r. w powyższym obszarze zgłoszono **159 interwencji**, spośród nich **zasadność potwierdzono w 34 przypadkach**. W wyniku kontroli interwencyjnych nałożono łącznie **32 grzywny w drodze mandatów karnych** na kwotę 7000,00- zł.

Najczęściej zgłaszano nieprawidłowości sanitarne w sklepach spożywczych, a mniej uwag dotyczyło zakładów gastronomicznych typu otwartego tj. barów, restauracji i punktów małej gastronomii.

W interwencjach kwestionowano:

- nieprawidłowy stan sanitarno-higieniczny w obiekcie i jego otoczeniu,
- obecność szkodników w zakładzie lub otoczeniu,
- niehigieniczną formę sprzedaży i eksponowania żywności niepakowanej,
- nieprawidłową higienę osobistą personelu,
- nieskuteczną wentylację i hałas,
- brak oznakowania lub nieprawidłowe oznakowanie środków spożywczych,
- brak prawidłowej gospodarki odpadami,
- sprzedaż przez internet suplementów diety oznakowanych w sposób powodujący wprowadzanie konsumenta w błąd,
- nieprzestrzeganie obowiązujących zakazów, nakazów i ograniczeń związanych z wystąpieniem stanu epidemii.

W związku ze złożonymi interwencjami dotyczącymi nieprawidłowego stanu sanitarno-higienicznego w piekarniach i ciastkarni przeprowadzono kontrole sanitarne i stwierdzono brak bieżącego porządku w pomieszczeniach zakładów. Za stwierdzone nieprawidłowości osoby odpowiedzialne karano grzywnami w drodze mandatów karnych. Ponadto wydano 1 decyzję administracyjną nakazującą usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości. W pozostałych przypadkach nakazano usunąć stwierdzone uchybienia w terminie natychmiastowym, co potwierdzono podczas kontroli sprawdzających.

W wyniku interwencyjnych kontroli sklepów spożywczy zlokalizowanych na terenie miasta w 4 przypadkach wydano decyzje administracyjne, w tym 1 zakazującą wprowadzania do obrotu handlowego środków spożywczych niewłaściwej jakości zdrowotnej oraz nałożono grzywny w drodze mandatu karnego.

W związku z interwencją w sprawie nieprawidłowego stanu sanitarno-higienicznego jednego z domów opieki społecznej na terenie miasta, przeprowadzono kontrolę sanitarną. W trakcie kontroli stwierdzono w pomieszczeniach kuchennych środki spożywcze po upływie daty minimalnej trwałości oraz po upływie terminu przydatności do spożycia oraz zły stan sanitarny używanego sprzętu do produkcji. Za stwierdzone uchybienia osoba odpowiedzialna została ukarana mandatem karnym.

W grupie zakładów żywienia zbiorowego (restauracje, bary) zgłaszano nieprawidłowy stan sanitarno-higieniczny w obiektach i ich otoczeniu, złą jakością zdrowotną posiłków, niewłaściwą higienę personelu, nieprawidłową gospodarkę odpadami, nieprzestrzeganie obowiązujących zakazów, nakazów i ograniczeń związanych z wystąpieniem stanu epidemii. W 13 przypadkach interwencje były zasadne. Za stwierdzone uchybienia osoby odpowiedzialne karano mandatami i wydawano zalecenia, których wykonanie potwierdzano podczas kontroli sprawdzających.

W zakresie **niewłaściwego stanu sanitarno – porządkowego obiektów użyteczności publicznej** mieszkańcy Katowic wnieśli **169 interwencji**, w tym **33 było zasadnych**.

Najczęściej zgłaszane problemy to:

- zalewanie piwnic nieczystościami płynnymi,
- niewłaściwa gospodarka odpadami komunalnymi oraz zła lokalizacja pojemników na odpady komunalne,
- zły stan sanitarno – higieniczny zakładów usługowych,
- uciążliwości związane z hałasem pochodzącym z różnych źródeł,
- zły stan sanitarny posesji tj. brudne klatki schodowe, uciążliwości lokatorów, problemy związane z bytowaniem gryzoni i gołębi, uciążliwości zapachowe,

- zawilgocenia mieszkań,
- 59 interwencji dotyczyło nieprzestrzegania reżimu sanitarnego tj. nienoszenia maseczek, niezachowania dystansu społecznego, zbyt dużej ilości osób w obiektach usługowych, środkach komunikacji miejskiej, placówkach służby zdrowia, obiektach kulturalno - widowiskowych i galeriach handlowych.

Przeprowadzono 34 kontrole w 26 obiektach. Kontrolą objęto 17 posesji, 5 zakładów usługowych, 2 obiekty kulturalno – widowiskowe, 1 centrum handlowe oraz toalety w galerii handlowej.

W wyniku toczących się postępowań nałożono 1 grzywnę w drodze mandatu karnego - dotyczyło to nieprawidłowości w stanie sanitarno-technicznym salonu kosmetycznego.

Sprawy pozostające poza kompetencjami Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Katowicach przekazywano odpowiednio Policji, Straży Miejskiej, Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska i Powiatowemu Inspektorowi Nadzoru Budowlanego, a ze względu na właściwość miejscową do innych Powiatowych Stacji Sanitarno-Epidemiologicznych.

W roku 2020 odnotowano **1 interwencję dotyczącą jakości wody** ciepłej w budynku mieszkalnym przy ul. Bażantów. W związku z interwencją pobrano próbki wody ciepłej do badań laboratoryjnych, które wykazały nieprawidłowy zapach. Administrator obiektu podjął działania naprawcze, które doprowadziły do poprawy jakości wody.

W roku 2020 rozpatrzono **46 wniosków**, w których poruszano **problemy warunków pracy**. Na 46 wniosków **43 wnioski dotyczyły nieprawidłowości w zakresie ustanowionych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii**. Interweniujący podnosili brak zapewnienia pracownikom rękawiczek jednorazowych lub środków do dezynfekcji rąk, środków do higieny osobistej lub brak zapewnienia odległości między stanowiskami pracy wynoszącej co najmniej 1,5 m. Z uwagi na dynamiczną sytuację epidemiologiczną przeprowadzono rozmowy telefoniczne z dyrektorami, prezesami firm, których interwencje dotyczyły. Podczas rozmów przedstawiono zdarzenia opisane w interwencjach, zobowiązano pracodawców do przesłania dokumentacji, dotyczącej opracowania i wdrożenia procedur związanych z realizacją zapisów rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie ustanowienia ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii.

Uzyskano pisemne wyjaśnienia pracodawców, z których wynikało że wdrożone zostały procedury postępowania na wypadek podejrzenia zakażenia wirusem SARS-CoV-2 lub zachorowania na Covid-19, pracodawcy przesłali faktury dotyczące zakupu płynów antybakteryjnych do rąk.

Pozostałe 3 interwencje dotyczyły: nieprawidłowego stanu sanitarnohigienicznego pomieszczeń higienicznosanitarnych dla pracowników, wprowadzania do obrotu poprzez portal allegro produktu biobójczego bez wymaganego prawem pozwolenia, zastosowania Randapu do oprysku terenów zielonym na osiedlu. W pierwszym przypadku przeprowadzono kontrolę sanitarną, która nie potwierdziła zarzutów ujętych w interwencji, natomiast w przypadku wprowadzania do obrotu produktu biobójczego dokonano sprawdzenia profilu użytkownika na portalu allegro.pl i stwierdzono że użytkownik nie prowadzi aukcji, a jego konto jest zawieszona. Postępowanie wyjaśniające w sprawie oprysku terenów zielonych na osiedlu wykazało, że dokonano go roztworem wody z solą.

W 2020 roku wpłynęło 10 interwencji, w sprawie naruszeń sanitarnych w żłobkach, przedszkolach, szkołach i placówkach oświatowo-wychowawczych, w tym 6 było uzasadnionych.

W wyniku podjętych działań potwierdzono występowanie przypadków wszawicy, wystąpienia dużej ilości zachorowań na grypę wśród uczniów, nieegzekwowanie przestrzegania obowiązujących ograniczeń tj. obowiązku zakrywania ust i nosa, zachowania dystansu społecznego przez studentów i wykładowców.

W każdej sytuacji wydano zalecenia, które realizowane były przez personel placówek.

W ubiegłym roku 2020 odnotowano ogółem 23 wnioski z zastrzeżeniami odnośnie stanu sanitarno – higienicznego lub realizacji procedur obowiązujących w obiektach leczniczych.

Przed ogłoszeniem stanu epidemii zarejestrowano 5 wniosków. W wyniku przeprowadzonych kontroli sanitarnych w podmiotach leczniczych potwierdzono zasadność zgłoszonych zarzutów w 2 przypadkach tj. w odniesieniu do 1 szpitala i 1 obiektu rehabilitacji leczenia ambulatoryjnego, gdzie stwierdzono brak potwierdzenia zapoznania się personelu medycznego z obowiązującymi procedurami, brak środków do dezynfekcji rąk oraz środków ochrony indywidualnej, nieprawidłową gospodarkę odpadami medycznymi.

Podczas stanu epidemii zarejestrowano 17 wniosków. W 12 przypadkach zgłoszenia dotyczyły nieprawidłowej organizacji udzielanych świadczeń zdrowotnych, nieprawidłowości w realizacji procedur sanitarnych oraz braku odpowiedniego zabezpieczenia personelu w środki ochrony indywidualnej. W wyniku przeprowadzonych kontroli sanitarnych w podmiotach leczniczych potwierdzono zasadność zgłoszonych zarzutów w 3 przypadkach tj. w odniesieniu do 1 szpitala, 1 obiektu rehabilitacji ambulatoryjnej oraz 1 praktyki dentystycznej. W 2 przypadkach osoby odpowiedzialne za zaniedbania ukarano grzywną w drodze mandatu karnego.

W toku prowadzonego postępowania administracyjnego w 1 praktyce dentystycznej wydano decyzję zarządzającą przywrócenie właściwego stanu sanitarnego, której zarządzenia zostały wykonane.

IX. Środki zastępcze

W 2020 r. nie stwierdzono wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych.

Urząd Skarbowy jako organ egzekucyjny, do którego skierowano tytuły wykonawcze w sprawie egzekucji należności pieniężnych wobec firm i osób wprowadzających do obrotu dopalacze wyegzekwował kwotę 12.083,08 zł., która dotyczyła kar nałożonych na sprzedawców w latach wcześniejszych.

X. Zapobiegawczy nadzór sanitarny

Rolą zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w strukturze Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym zmierzających do zapobiegania możliwości powstania zagrożeń dla bezpieczeństwa sanitarnego i zdrowia ludzi na różnych etapach procesu inwestycyjnego.

Do zadań zapobiegawczego nadzoru sanitarnego należy:

- opiniowanie projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- wydawanie opinii w sprawie potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- wydawanie uzgodnień do decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- uzgadnianie dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych,
- przeprowadzanie kontroli obiektów w trakcie budowy, przebudowy lub rozbudowy pod względem zgodności ich realizacji z zatwierdzoną dokumentacją projektową,
- wydawanie zaświadczeń dla potrzeb uzyskania koncesji na wykonywanie działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym.

W 2020 roku wydano **42 opinie** odnośnie **dopuszczenia do użytkowania obiektów nowo wybudowanych lub adaptowanych**.

Czynności odbiorowe mają na celu zapewnienie, aby nowo wybudowany obiekt został przekazany do użytkowania w stanie zapewniającym możliwość utrzymywania w nim właściwego stanu sanitarnohigienicznego, tj. prawidłowego układu funkcjonalnego, właściwej wymiany powietrza i temperatury, właściwego oświetlenia, poziomu hałasu zgodnego z obowiązującymi przepisami, wody o parametrach odpowiadających jakości wody do spożycia, prawidłowej gospodarki ściekami i odpadami.

W czasie czynności kontrolnych sprawdzano wykonanie obiektów budowlanych z zatwierdzonym w decyzji o pozwoleniu na budowę (zmianę sposobu użytkowania) projektem budowlanym oraz zapoznawano się z przedstawianymi dokumentami i sprawozdaniami z pomiarów, badań, sprawdzeń, które wykonano w celu potwierdzenia

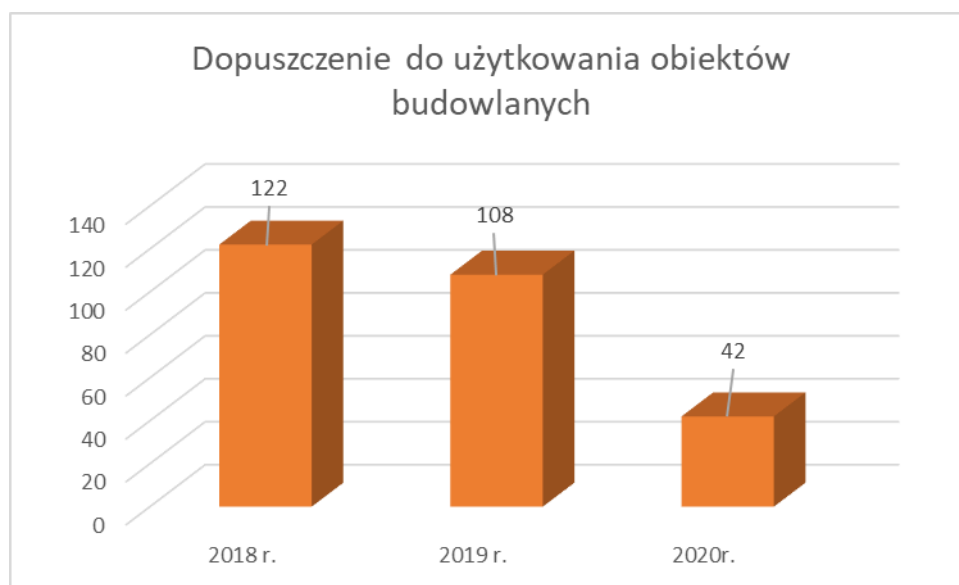
założeń projektowych oraz spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych odpowiednio do zakresu tych dokumentów.

W 2020 roku obiekty budowlane zgłoszone do użytkowania w większości wykonane zostały zgodnie z zatwierdzonymi projektami budowlanymi. Nieliczne obiekty zostały zrealizowane z nieistotnymi odstępstwami od zatwierzonego projektu, które nie powodowały zagrożeń dla zdrowia i życia ludzi, a dodatkowo każdorazowo uwzględnione były w oświadczeniu kierownika budowy i poświadczane przez projektanta i inspektora nadzoru (jeśli został ustanowiony).

Dokonywano odbiorów obiektów różnych branż: przedszkola, żłobki, budynki biurowo-usługowe, budynku handlowo-usługowe, pawilony handlowe, lokale gastronomiczne, obiekty użyteczności publicznej.

Ponadto do odbioru zgłaszano również budynki mieszkalne jedno- i wielorodzinne, osiedla mieszkaniowe, garaże i parkingi.

Dodatkowo wydano jedno zaświadczenia na potrzeby uzyskania koncesji.

Dopuszczenie do użytkowania obiektów budowlanych w latach 2018 - 2020

Wśród najciekawszych wymienić należy:

- lokal usługowo-rozrywkowy z małą gastronomią przy al. Korfantego 9;
- lokal gastronomiczny (herbaciarnia) przy ul. Kochanowskiego 12a;
- pracownię tomografii komputerowej w szpitalu św. Elżbiety przy ul. Warszawskiej 52;
- budynek biurowo-usługowo-handlowy KTW I (piętro +8 – część południowo-zachodnia) przy al. W. Roździeńskiego 1a;

- oddział łóżkowy, izbę przyjęć i pracownię TK/RTG Katowickiego Centrum Onkologii – etap I (pracownia TK/RTG oraz część pomieszczeń poradni) przy ul. Józefowskiej 119;
- budynek biurowy B13 przy ul. Modelarskiej 12;
- pawilon handlowy przy ul. Radockiego 150;
- sklep spożywczy przy ul. Kłodnickiej 25;
- budynek biurowy przy ul. Bocheńskiego 92;
- kryte pływalnie wraz z infrastrukturą towarzyszącą przy ul. Hallera/Konnej oraz przy ul. Kościuszki i Zgrzebnioka;
- budynek biurowo-usługowo-handlowy przy ul. Wrocławskiej (dz. nr 36/25);
- lokal gastronomiczny przy ul. Sokolskiej 14/3;
- żłobek przy ul. Rolnej 154 i przy ul. Szarych Szeregów 28;
- budynek handlowo-usługowy przy ul. Panewnickiej 248;
- budynek ochotniczej straży pożarnej przy ul. Strzelców Bytomskich 33;
- dwa budynki noclegowni dla bezdomnych mężczyzn przy ul. Obrońców Westerplatte.

Podczas czynności kontrolnych obiektów w celu dopuszczenia ich do użytkowania zwracano uwagę na zastosowanie materiałów dopuszczonych do stosowania w budownictwie i posiadających aktualne atesty higieniczne.

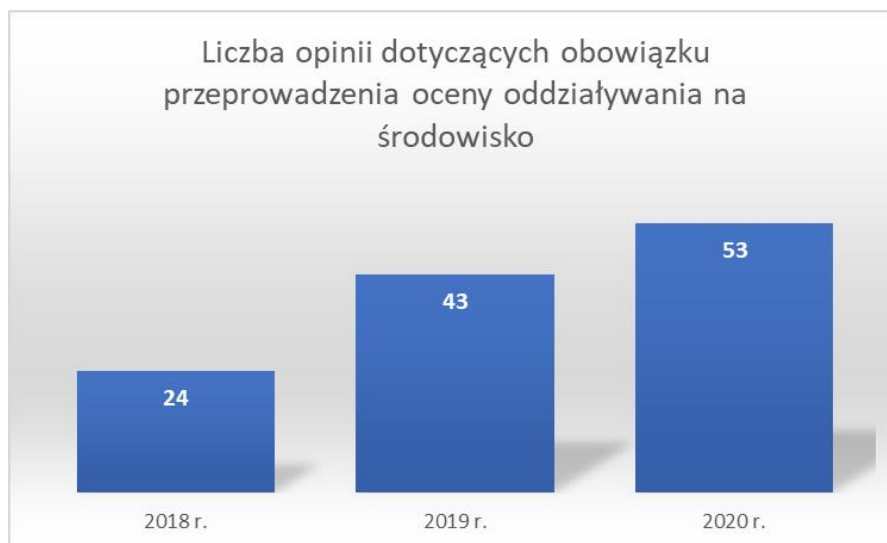
Podczas czynności odbiorowych pojawiały się nieliczne problemy, które wynikały z:

- faktu zgłaszania obiektu do odbioru pomimo trwania prac budowlanych (wykończeniowych);
- braku niezbędnych dokumentów - opinii z przeglądu urządzeń kominowych lub pomiarów skuteczności wentylacji, wyników badania wody.

W przypadku obiektów biurowych przeznaczonych pod wynajem wciąż przedkładano dokumentację projektową uzgodnioną przez rzeczoznawców ds. sanitarnohigienicznych zakładającą ich realizację i uzyskanie pozwolenia na budowę w stanie tzw. deweloperskim.

W ubiegłym roku wydano **53 opinie odnośnie konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko** - dla 1 przedsięwzięcia stwierdzono taką potrzebę i określono zakres raportu o oddziaływaniu na środowisko.

Opinie te dotyczyły m.in.: budynków handlowo-usługowych, budynków wielorodzinnych, inwestycji infrastrukturalnych, zespołów parkingów.

Liczba opinii dotyczących obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko w latach 2018 - 2020

Do ciekawszych zaliczyć można:

- budowę obiektu handlowo-usługowego wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną i towarzyszącą przy ul. Armii Krajowej/Kościuszki na dz. nr 5/17, 5/41, 5/49, 5/51, 5/53, 5/55, 5/58, 5/60, 5/71, 5/72, 5/80, 5/81, 5/82, 5/83 (obręb 0003 Ligota);
- rozbudowę zakładu zajmującego się produkcją tektury makulaturowej, tektury barwionej oraz tektury sklejaney w celu umożliwienia przetwarzania opakowań wielomateriałowych przy ul. Chęcińskiego 10 na dz. nr 539/35 (k.m. 22, obręb Górne Lasy Pszczyńskie);
- budowę zespołu budynków usługowo-mieszkalnych z garażem podziemnym przy ul. Kozielskiej na działkach 8,9,19,20/1 k.m. 33, obręb 0001, Dz. Śródmieście – Załęże;
- budowę zespołu zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z lokalami usługowymi w parterze i garażami podziemnymi wraz z infrastrukturą techniczną i drogową, murami oporowymi, miejscami gromadzenia odpadów stałych, placem zabaw oraz elementami małej architektury przy ul. Wita Stwosza/Ceglanej na działce nr 108/24, k.m. 66, obręb 0002, Dz. Bogucice-Zawodzie;
- układ komunikacyjny dla terenu budowy Nowego Muzeum Śląskiego, Międzynarodowego Centrum Kongresowego i siedziby Narodowej Orkiestry Symfonicznej Polskiego Radia w Katowicach – etap II w rejonie ulic: Dąbrowskiego, Nadgórników, Góreckiego, Katowickiej i Orдона;

- budowę hali magazynowo -produkcyjnej z zapleciami socjalno-biurowymi, pompami ze zbiornikiem wody p.poz., zbiornika retencyjnego na wody opadowe oraz budynku portierni wraz z zewnętrznymi instalacjami oraz parkingami dla samochodów osobowych i ciężarowych, układem dróg wewnętrznych przy ul. Karolinki na działce nr 3904/55, k.m. 2, obręb 0008 Dz. Mysłowice Las;
- budowę kotła wodnego o mocy cieplnej wprowadzonej w paliwie do 14,9 MW opalanego biomasą wraz z układami powiązаныmi oraz modernizacji części istniejącej instalacji energetycznego spalania paliw w Dalkia Polska Energia S.A. Zakład Produkcyjny 5 „Wieczorek” przy ul. Szopienickiej 58, na dz. nr 1437/86 i 1438/86 (k.m. 1 obręb Mysłowice Las);
- modernizację systemu kanalizacyjnego w rejonie Osiedla Zimowego w rejonie ulic Deszczowej, Zimowej, Szronowej, Chłodnej, Lodowej, Mroźnej i Śniegowej;
- przebudowę torowiska tramwajowego w ul. 1-go Maja i ul. Obrońców Westerplatte w Katowicach na odcinku od wiaduktu DK79 do „Baterpolu” (zadanie nr 4);
- budowę zespołu dwóch budynków mieszkalnych z garażami podziemnymi oraz infrastrukturą towarzyszącą przy ul. Szybowcowej na działkach nr 8/20 i 18/1 k.m. 0002 Dz. Bogucice-Zawodzie;
- rozbudowę Zakładu Odzysku i Unieszkodliwiania Odpadów przy ul. Milowickiej 7a, na działce nr 366/47, arkusz mapy 13, obręb 004, Dąbrówka Mała, etap III: modernizacja linii sortowniczej odpadów zbieranych selektywnie.

Wydając opinie brano pod uwagę:

- zawartość karty informacyjnej przedsięwzięcia, zakres i szczegółowość danych w niej ujętych;
- charakter przedsięwzięcia i jego skalę, wielkość i rodzaj zajmowanego terenu, planowaną technologię, wielkość produkcji oraz przewidywane rozwiązania techniczne i organizacyjne mające na celu eliminowanie lub ograniczanie skutków jego realizacji;
- usytuowanie przedsięwzięcia względem terenów chronionych (przed wszystkim akustycznie) istniejący i planowany charakter zagospodarowania oraz to czy będzie ono realizowane na terenie objętym zapisami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

W 2020 roku **wydano 1 opinię** dotyczącą warunków realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Opinia dotyczyła budowy i przebudowy oczyszczalni ścieków „Dąbrówka Mała” na działkach 363/47, 361/47, 362/47, 339/47 zlokalizowanych przy ul. Milowickiej 9a.

W 2020r. wydano **6 opinii dotyczących projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.**

Plany te stanowią podstawę do późniejszego ustalania przez właściwe organy warunków zabudowy i zagospodarowania terenu, a także lokalizowania inwestycji celu publicznego.

Uzgodnienia dotyczyły m.in. obszarów:

- w rejonie ulicy Ceglanej;
- „Katowice Północ Eko-Miasto” położonego w rejonie Alei W. Korfańskiego i ul. Konduktorskiej;
- Dzielnicy Murcki;
- w rejonie ulic: Katowickiej i Góreckiego.

Uzgodnienia projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w latach 2018-2020

Przesłane do uzgodnienia projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmowały obszary o różnej powierzchni i miały na celu:

- rewitalizację obszaru i jego rozwój jako wielofunkcyjnej tkanki miejskiej z uwzględnieniem koncentracji funkcji metropolitalnych i zapewnienie warunków przestrzennych dla utworzenia strefy zabudowy mieszkaniowej oraz usług i biznesu o wysokim standardzie architektury i obsługi komunikacyjnej;

- zmianę ustaleń obowiązujących planów miejscowych, która przyczyni się do uporządkowania zagospodarowania obszaru i umożliwi realizację zabudowy mieszkaniowej oraz rozwój zabudowy usługowej, w tym usług z zakresu sportu i rekreacji przy uwzględnieniu zasad ładu przestrzennego, jak również potrzeb właścicieli i użytkowników nieruchomości objętych granicami obszaru planu;
- umożliwienie rozbudowy i zapewnienie prawidłowej obsługi komunikacyjnej szpitala przy uwzględnieniu potrzeby ochrony krajobrazu kulturowego;
- umożliwienie realizacji planowanych inwestycji z zachowaniem zasad ładu przestrzennego;
- zwiększenie atrakcyjności inwestowania i efektywne wykorzystanie terenów położonych w granicach planu.

Projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uwzględniały cele ochrony środowiska zawarte w wielu dokumentach strategicznych opracowanych na szczeblu krajowym i regionalnym, w tym dyrektywach UE. W ustaleniach poszczególnych planów kierowano się zasadą zapewnienia zrównoważonego rozwoju oraz uwzględniano zapisy przyjętych już dokumentów, m.in. w dziedzinie ochrony środowiska, gospodarki odpadami i oczyszczania ścieków.

Projekty, co potwierdzały załączone do nich „Prognozy oddziaływania...”, zawierały zapisy i rozwiązania minimalizujące szkodliwe oddziaływanie - na środowisko, przyrodę i krajobraz kulturowy oraz zdrowie ludzi - planowanych do wprowadzenia zagospodarowań:

- nakazy i zakazy dotyczące gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, zaopatrzenia w ciepło, ochrony przed hałasem;
- nakaz stosowania proekologicznych systemów grzewczych;
- określenie minimalnego procentu powierzchni biologicznie czynnych.

Wydano również **1 opinię** dotyczącą zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko do projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

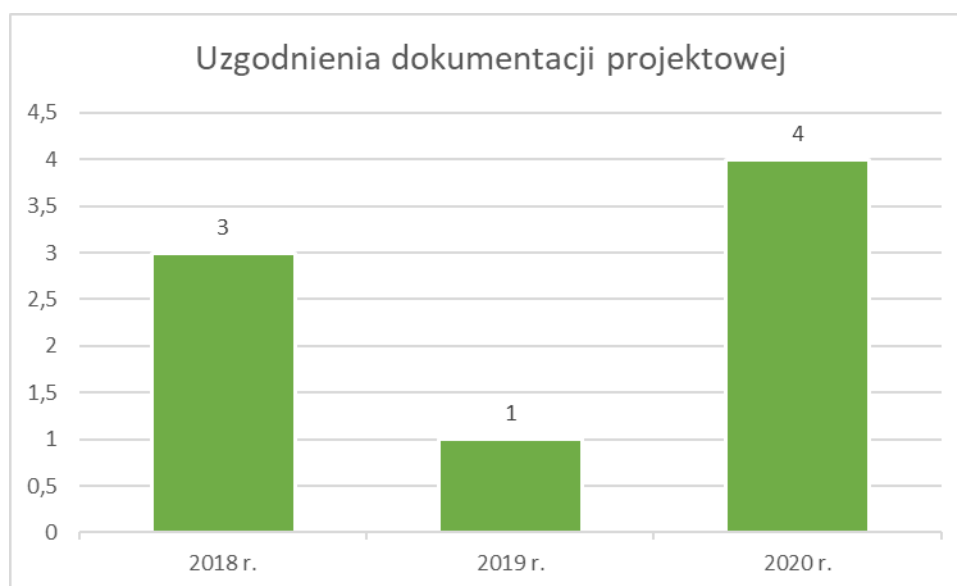
Zapisy dotyczące przeznaczenia terenów należy uznać za prawidłowe i nie budzące problemów przy uzgadnianiu uwarunkowań środowiskowych dla planowanych przedsięwzięć.

W 2020r. roku wydano **4 opinie** dotyczące **uzgodnienia dokumentacji projektowej**.

Przedłożone projekty dotyczyły:

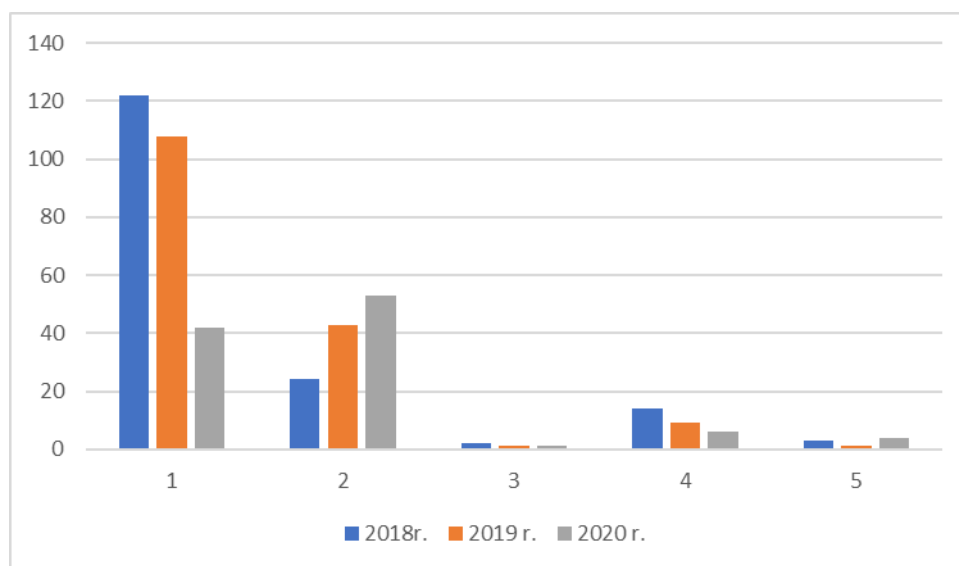
- budowy sieci kanalizacji deszczowej i sieci kanalizacji sanitarnej w ramach zadania „Modernizacja systemu kanalizacyjnego w rejonie ul. Le Ronda i Milowickiej oraz Styczniowej w Katowicach”
- budowy sieci kanalizacji sanitarnej i sieci kanalizacji deszczowej w ramach zadania „Modernizacja systemu kanalizacyjnego w zlewni ul. Lwowskiej w Katowicach”;
- zakładu fryzjerskiego przy ul. Kościuszki 46;
- rozbudowy Zakładu Odzysku i Unieszkodliwiania Odpadów w Katowicach przy ul. Milowickiej 7A, etap III: modernizacja linii sortowniczej odpadów zbieranych selektywnie – przebudowa linii sortowniczej odpadów wraz z budową kanałów technologicznych i fundamentów pod nowe urządzenia wewnątrz, a także budowa wiat na kontenery z odpadami.

Wydano również **2 decyzje** dotyczące odstępstwa od przepisów (usytuowanie wyrzutni powietrza na poziomie terenu oraz zgoda na recyrkulację powietrza wentylacyjnego w salach operacyjnych w nowoprojektowanym budynku Szpitala Murcki).

Uzgodnienia dokumentacji projektowej w latach 2018 – 2020

Zestawienie wszystkich wydanych w latach 2018-2020 opinii przedstawia poniższy wykres.

Legenda:

- 1 - opinie dotyczące dopuszczenia do użytkowania obiektów budowlanych,*
- 2 – opinie w sprawie stwierdzenia obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko,*
- 3 – uzgodnienia środowiskowych uwarunkowań,*
- 4 – uzgodnienia projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,*
- 5 – uzgodnienia dokumentacji projektowej.*

Analizując powyższe dane stwierdzić można, iż:

- ilość opinii dotyczących dopuszczenia do użytkowania obiektów budowlanych znacząco spadła, na co niewątpliwie miała wpływ pandemia koronawirusa, która spowodowała ograniczenie kontroli do najważniejszych – z punktu widzenia wymagań sanitarnych - obiektów;
- znacząco wzrosła ilość opinii dotyczących potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko w stosunku do lat poprzednich;
- liczba opinii w sprawie uzgodnienia środowiskowych uwarunkowań oraz uzgodnienia dokumentacji projektowej od wielu lat utrzymuje się na bardzo niskim poziomie;
- w przypadku uzgodnień projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego utrzymuje się trend spadkowy.

XI. Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia

Rok 2020 był rokiem szczególnym. Pandemia koronawirusa SARS-CoV-2 dotarła do Polski. W związku z nakazami i obostrzeniami - od 11 marca 2020 r. - zamknięte zostały przedszkola, szkoły i uczelnie wyższe. Zawieszono zajęcia dydaktyczne w placówkach oświatowych, nauka odbywała się tylko online. Podejmowane działania oświatowo - zdrowotne nie miały szansy realizacji. Ograniczenia i obostrzenia w dużej części wpłynęły na brak finalizacji zamierzeń i planów. Ograniczono do minimum kontakty bezpośrednie. Podejmowane działania były sporadyczne, głównie między kolejno wprowadzanymi „lockdown”-ami. Utrudniało to realizację programów i projektów w szkołach. Zakres działań prozdrowotnych podejmowanych w 2020 roku, ograniczył się do walki z pandemią oraz informowaniem i promowaniem wytycznych dot. właściwych zachowań i minimalizacji zagrożeń występujące w środowisku lokalnym.

Pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej, tak jak pozostali pracownicy Inspekcji Sanitarnej, od samego początku uczestniczyli przy organizacji działań epidemiologicznych związanych z zachorowaniami na COVID – 19.

The infographic is a green poster with white and red text and icons. At the top left, there are logos for PZH (Państwowy Zakład Higieny) and the Regional Sanitary-Epidemiological Station in Katowice. The main title is 'KORONAWIRUS' in large red letters, followed by 'PRZESTRZEGAJ PODSTAWOWYCH ZASAD BEZPIECZEŃSTWA I HIGIENY'. Below this is a photo of a person wearing a blue surgical mask. A white box with red text says 'MANDAT ZAUFANIA' and 'Na ile wyceniasz zdrowie swoje i innych?'. On the right side, there are four sections, each with an icon and a list of instructions: 1. 'Zastanij usta i nos' with an icon of a person wearing a mask. 2. 'Zwróć uwagę czy prawidłowo nosisz maseczkę' with an icon of a person wearing a mask. 3. 'Zachowaj bezpieczną odległość od innych min. 1,5 metra.' with an icon of two people standing 1.5m apart. 4. 'Często myj ręce - minimum 30 sekund, wodą z mydłem lub dezynfekuj je środkiem na bazie alkoholu (60%)' with an icon of hands being washed. At the bottom right, there is an icon of a hand with a red 'X' over it, indicating not to touch the face, with the text 'Unikaj dotykania dłońmi oczu, nosa i ust - w ten sposób możesz przenieść wirusa. Podczas kichania i kaszlu zakrywaj usta i nos chusteczką lub zgięciem łokcia'.

Na prośbę Śląskiego Kuratorium Oświaty pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej przeprowadzili szkolenia w zakresie profilaktyki zakażenia koronawirusem SARS CoV-2 oraz standardów postępowania w przypadku podejrzenia zakażenia.

Szkolenia skierowane były do wszystkich dyrektorów placówek oświatowych (publicznych i niepublicznych) z terenu Katowic. W trakcie spotkań omówiono sytuację epidemiologiczną w kraju i na świecie związaną z występowaniem koronawirusa, omawiano standardy postępowania w przypadku podejrzenia zakażenia oraz przeprowadzono instruktaż prawidłowego mycia rąk i innych podstawowych czynności higienicznych związanych z profilaktyką chorób przenoszonych drogą kropelkową.

Ponadto w roku 2020 pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej na bieżąco udzielali niezbędnych informacji na temat procedur i profilaktyki dot. koronawirusem SARS CoV-2 wszystkim placówkom.

Podsumowując działalność Sekcji Oświaty Zdrowotnej należy szczególnie podkreślić, iż skutkiem pandemii w 2020 r. było podjęcie działań i współpracy z zainteresowanymi poprzez przede wszystkim sieć internetową. Obecna działalność skupiona została na promowaniu działań na stronach internetowych i portalach społecznościowych.

Po raz kolejny zaobserwowano, iż w działaniach na rzecz umacniania zdrowia niezbędne jest zaangażowanie i współpraca jak największej liczby podmiotów, które odpowiedzialne są za kształtowanie i realizację polityki prozdrowotnej na poziomie lokalnym. Istnieje potrzeba ciągłej aktywizacji wszystkich instytucji i organizacji, które w swoich podstawowych założeniach i celach eksponują problemy promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej. Ważne są rzetelnie opracowane materiały nie tylko w formie elektronicznej, ale także w formie papierowej, które informują i uświadamiają społeczność lokalną.